

Jesenice, 6. novembra 1970

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Vail — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 183, administracija 484 — Tisk ČP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Razgovor uredništva ŽELEZARJA z glavnim direktorjem
Železarne mag. inž. Petrom Kuncem

Dosledno izpolnjevanje sprejetih zadolžitv

Uredništvo ŽELEZARJA je zaprosilo direktorja Železarne mag. inž. Petra KUNCA za kratek razgovor v zvezi z ukinitvijo nerentabilnih obratov na Javorniku oziroma dolgoročnimi dogovarjanji s podjetji predelovalne industrije, ki so bila vezana na te proizvode in v zvezi z oceno devetmesečnega poslovanja Železarne.

VPRAŠANJE: Ukinitvev nekaterih obratov je poleg sprememb pri notranjem oskrbovanju nekaterih obratov z vložkom, prinesla tudi nekaj sprememb pri nekaterih dolgoročnih dogovarjanjih Železarne s podjetji predelovalne industrije. Kako so bila ta vprašanja rešena oziroma kako se rešujejo?

ODGOVOR: Znani so vzroki, zaradi katerih smo ukiniteli obratovanje težke proge okrnili obratovanje lahkkih prog in ustavili obratovanje valjarne 1300 v letu 1970. Prav pa je, da jih obnovim še en-

krat, ne da bi pri tem upošteval vrstni red pomembnosti.

Zastarelost, težki fizični pogoji dela, kot posledica tega nerentabilnost, pritisk na plačilni sklad, čemur je zaradi nizkih osebnih dhodkov oziroma nižjega plačilnega sklada sledil večji odhod delovne sile kot smo planirali ob koncu lanskega leta za letošnje leto. Vsi ti dejavniki so samo pospešili že preje sprejet ukrep o ustavitvi.

V začetku leta smo računali na obratovanje do približno tretjega kvartala oziroma

v valjarni tanke pločevine do konca letošnjega leta. Ravno zato so se tudi pogodbe z našimi kupci, zlasti pri tem mislim na kupce, s katerimi imamo dolgoročne pogodbe, v celoti akceptirale. Ko smo po analizah prvega polletja letošnjega leta, oziroma že po prvem četrtletju ugotovili, da tudi novi pogoji v letu 1970, takrat namreč nove cene še niso bile osvojene, ne nudijo možnosti, da bi v konjunktornem času zadržali to proizvodnjo, smo takoj obvestili naše kupce, ki so seveda nepripravljeni naše utemeljitve upoštevali. Pričakovali so, da bomo vzdržali dalj časa, zato niso bili oskrbljeni z vložkom iz drugih virov. Presenetljivo pa je, da priznavajo nujnost tega koraka, kajti tako visokih cen, ki bi jih morali plačati, da bi pokrili našo lastno ceno, tudi oni s svojo akumulacijo ne zmorejo.

Naše dolgoročne pogodbe smo zato popravili v toliko, da v letni pogodbi za leto (Nadalj na 5. str.)

Obvestilo članom delovne skupnosti

V današnji številki je v prilogi objavljen osnutek pravilnika o odgovornosti delavcev na delu v ZPSZ — železarna Jesenice, ki je namenjen javni razpravi.

Priporočamo vsem članom delovne skupnosti, da osnutek proučijo in dajo nanj morebitne pripombe. Poudarjamo, da je nujno potrebno, da se osnutek prouči na sestankih delovnih skupin.

Pripombe naj se v pisni obliki pošljejo tajništvu organov samoupravljanja do vključno 6. 12. 1970.

V isti prilogi objavljamo tudi devetmesečno poročilo združenega podjetja Slovenske železarne.

Kako dolgo še tako?

Vodstvo kvalitetne kontrole je s svojimi organi, skupno z oddelkom za organizacijo dela SEP in IBM, vložilo mnogo truda v to, da bi organiziralo zasledovanje proizvodnje v III hali na blumingu prek centra IBM. Namen tega dela je, da pričnemo s strojno obdelavo podatkov, katera naj bi poleg analiz dnevne proizvodnje in ostalega omogočala tudi izdelavo vseh analiz potrebnih za reševanje kvalitetne problematike.

Na osnovi dosedanjega dela je TKR izdal 28. X. 1970 tudi predlog, da se s 1. novembrom prične z obračunavanjem proizvodnih rezultatov v valjarni Bela prek IBM.

Menim, da ni potrebno posebej poudarjati, da je za tako obdelavo podatkov nujno, da vsak naredi svojo dolžnost na delovnem mestu vestno. Vsaka površnost bo

imela za posledico nesprejemljiv obračun in prikaz proizvodnih rezultatov, tako dnevni, kakor tudi mesečne proizvodnje. No, kakšni so izgledi in naša pripravljenost za resno delo naj pa ilustrira naslednji primer:

Dne 26. 10. sem pri obhodu valjarne ugotovil, da ob 13.30 tehtalec ni iztehtal ingota. Dne 28. 10. ob 12.15 tehtalec ni iztehtal brame in to kljub prisotnosti kontrolorja OTK v kabini. Omenjam torej primera, katera sem sam ugotovil. Po podatkih vodstva kvalitetne kontrole so taki propusti kar pogosti in vlada splošno mišljenje, da je za izboljšanje takega stanja in odnosa do dela škoda vsake besede. Nikakor se ne morem sprijazniti s takimi ugotovitvami, zato tudi pišem te vrstice.

V obeh ugotovljenih primerih in tudi v ostalih so torej kartoni IBM izpolnjeni — seveda s »telefonskimi številkami«. Na eni strani torej elektronski računalnik, na drugi strani ocenjena teža bloka; dve nasprotiji, ki kažeta na skrajno neresnost. Če tem ugotovitvam dodam še eno, da pri iztehtanem ingotu ne odčita tehtalec večkrat točno teže, potem si moram postaviti naslednja vprašanja:

● Ali je mesto tehtalca v valjarni bluming sploh potrebno? Pri takem delu sem mišljenja, da ne. Mogoče je najboljšje, da mu pošljemo osebnih dohodek kar domov, ker bomo v tem primeru sigurni, da resnično nimamo na razpolago potrebnih podatkov in bomo računali z ocenjenimi podatki tež iz

(Nadalj. na 2. str.)

9-mesečni poslovni rezultati tovarne

V prejšnji številki Železarja smo pričeli s kratkimi povzetki iz devetmesečnega poslovnega poročila Železarne ki ga je na 13. seji dne 31. oktobra obravnaval delavski svet podjetja. V prvem sestavku smo na kratko predstavili bilančno stanje 30. 9. in problematiko kadrovskega sektorja oziroma gibanje zaposlenih v tovarni. To predvsem z namenom, da bi predsednikom delovnih skupin in članom kolektiva omogočili, da tvorno posežejo v razprave o devetmesečnem poslovanju Železarne.

Investicijska vlaganja po programu

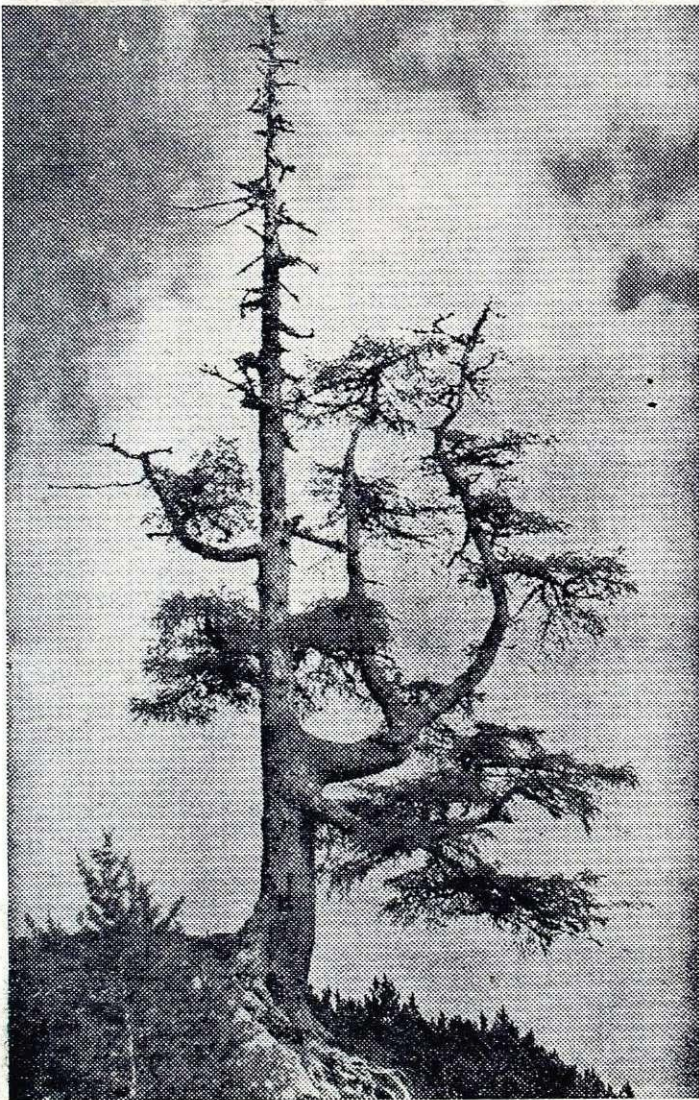
Devetmesečno poslovno poročilo ugotavlja, da se odobrena sredstva iz investicijskega programa koristijo v okviru programa. Vse zahteve obratov v okviru že potrjenega programa ponovno obravnava in potrjuje odbor za osnovna sredstva po predhodno predloženem elaboratu.

Glavna teža investicijskih del je bila na aglomeraciji, kjer so zaradi kasnitve gradbenih del v letu 1969, v prvih mesecih letos morali nadoknaditi zakasnitve s forsiranjem montažnih del. Prvenstveno so forsirali naprave za proizvodnjo sintra. Tako so bile montaže, mehansko ute-

čenje naprav in elektrosinhronsko krmarjenje po fazah, s transporti materiala prek naprav, zaključene do srede julija. V tem času so bile odstranjene tudi težave v zvezi z nemotenim obratovanjem naprav.

Koncem julija in v začetku avgusta so bile naprave pod vročo obremenitvijo, 10. avgusta pa je bilo izvršeno že enodirnsko obratovanje. S 1. septembrom je bila formirana posada za obratovanje oziroma za priučevanje ljudi. V 14 dneh obratovanja je bilo proizvedenega 1.937 ton sintra, pretoka materiala prek

(Nadalj. na 10. str.)

V teh dneh je pri DZS izšla tretja knjiga Jaka Čopa VIHARNIKI — zapis o tem preberite na 13. strani

Osnovna izhodišča proizvodnega načrta za 1971

Na zadnji 13. seji delavskega sveta Železarn, so potrdili osnovna izhodišča za oblikovanje proizvodnega načrta tovarne za gospodarsko leto 1971. Pri tem so strokovni sodelavci sektorja za ekonomiko upoštevali možnosti in stališča tovarne, kakor tudi splošne ekonomske pogoje in gibanja, ki jih predvidevajo v gibanjih jugoslovanskega gospodarstva v prihodnjem letu.

Načrt za leto 1971, ki je v zadnji fazi izdelave in v katerem je potrebno ugotoviti še nekatere asortimente po količini, predvideva proizvodnjo 155.000 ton grodja in 500.000 ton surovega jekla, od tega 320.000 ton SM in 180.000 ton elektro jekla. Skupaj to predstavlja 365.000 ton blagovne proizvodnje. Nasprotno, po oceni dosežene blagovne proizvodnje letos, predstavlja to okrog 8 % večjo blagovno proizvodnjo. Največji poudarek je na proizvodnji jekla tako v pogledu količine, kakor v pogledu programiranih kakovosti. To pa predstavlja 60.000 ton večjo proizvodnjo surovega jekla, kakor je po oceni predvidevamo v letošnjem letu.

V prihodnjem letu se predvidevajo težave z nabavo tujega vložka, zato bo potrebno predvsem z dobro organizacijo dela optimalno izkoristiti lastne kapacitete, da dosežemo planirano blagovno proizvodnjo za kar imamo dovolj kapacitet in sposobnosti. Predvideva se sicer manjše količine zunanega vložka iz železarn Sisak, Ravne in Štore, medtem ko je nabava vložka iz uvoza odvisna od raznih komercialno kompenzacijskih poslov, kar bi uporabili za moberitno nadplansko proizvodnjo.

Poseben poudarek pa je na izkoriščanju zmogljivosti valjarne žice, ker je od njene proizvodnje odvisna predelava žice in morebitna prodaja za Železarno zanimivim kupcem. Proizvodnja v tem obratu je planirana na 105.000 ton, kar pomeni pri štiriizmenskem obratovanju in 14-dnevnem letnem remontu mesečno 9.100 ton vroče valjane žice. S predpostavko, da je v oktobru proizvedeno 8.857 ton žice, pri sedanjem obsegu zastojev, je planirana količina dosegljiva. Vsi ostali finalni obrati bodo svoje planske naloge ob normalnih pogojih obratovanja lahko realizirali. Seveda pa so v programu za prihodnje leto upoštevane tako nove kapacitete, kakor tudi ukinitve težke proge in valjarne 1300 ter zmanjšana proizvodnja na lahkih progah.

Doseganje planiranih količin pa bo predvsem odvisno od doslednega izvajanja tehnoloških predpisov, normativov potrošnje, predvsem goriv in normativov dobiti. Pri dragih uvoznih surovinah je naše najmočnejše orodje čim večja racionalnost.

Najtežja naloga v prihodnjem letu bo prav gotovo oskrba z osnovnimi metalurškimi surovinami, npr. belega in starega železa ter koksa. Ob tem je važno poudariti, da prvič v povojnem obdobju pokrivamo le okrog 45 % potreb z domačim koksom, pri tem pa moramo računati na nenormalne uvozne cene viskov koksa. To postavlja v ospredje posebno pozornost pri specifični porabi koksa oziroma racionalnejši način vodenja proizvodnje plavžev. Računati pa moramo tudi s tem, da je v okviru črne metalurgije deficitarno tudi belo in staro železo.

Uresničevanja proizvodnega plana za prihodnje leto pa zahteva tudi večjo izkoriščenost delovnega časa in zaposlenosti. V tem pogledu sedanje stanje ni zadovoljivo in se kaj radi izgovarjamo na pomanjkanje delavcev, rezervnih delov ali surovin, čeprav bi operativni plan z večjo tehnološko disciplino in večjim prizadevanjem lahko dosegli, ker so dani pogoji.

Nekatera vodstva obratov za leto 1971 zahtevajo precejšnje povečanje delovne sile. Dosedanje izkušnje v pogledu fluktuacije, kot v pogledu sprejemanja novih delavcev z našega Gorenjskega območja pa kažejo, da za to ni realnih možnosti in se bo potrebno predvsem orientirati na to, da obdržimo sedanje število zaposlenih. Uspeh pa bi bil dosežen, če bi uspeli vsaj delno izboljšati sedanjo strukturo zaposlenih.

Planske naloge za leto 1971 zahtevajo tudi določene premike tako v pogledu politike nagrajevanja, kakor tudi v tem, da na osnovi rezultatov dela dosežemo tak nivo osebnega dohodka, ki ne bo izpod poprečja ostalih gospodarskih panog.

Osnovne zahteve, na katerih mora sloneti proizvodni program za leto 1971, bi lahko strnili v naslednje naloge:

- optimalizacija vseh razpoložljivih kapacitet, skladno s potrebami tržišča;
- zagotovitev potrebnih surovin in legur, tako v pogledu ustrezne dinamike, kakor po kakovosti in ceni;
- zaostri normative potrošnje in dobiti (izplenov);
- doslednost in racionalnost pri postavljanju in izvajanju operativnih programov;
- racionalno koriščenje delovnega časa in racionalnost zaposlenosti;
- dopolnitev sistema nagrajevanja s poudarkom na diferenciranosti in na deficitarnosti nekaterih kategorij delavcev.

Kako dolgo še tako?

(Nadalj. s 1. str.)

jeklarne. Sedanje stanje je torej samo zavajanje samega sebe in vseh tistih, ki skrbijo za ekonomiko poslovanja podjetja.

● V tehtnici je vgrajena avtomatika za registracijo teže. Normalno ne dela; če dela, se je ne uporablja. Izgleda, da je interes za točno težo bloka samo interes TKR, nikakor pa ne obrata in proizvodnje, sicer takega stanja normalno v obratu odgovorni ne bi dopuščali.

● Kader za posamezna delovna mesta v valjarni Bela smo izbirali na podlagi testiranja z željo, da bi delo v novih obratih zaupali sposobnim ljudem, kateri bodo z novimi napravami upravljali z vso odgovornostjo. Praksa torej kaže, da povsod nismo uspeli, ali je pa prvo izbrani kader že ta delovna mesta zapustil. Naj bo tako ali drugače, dejstva kažejo, da nismo pripravljeni delati vestno in odgovorno.

Večkrat kritiziramo slabo delo v Železarni. Pri tem zelo radi govorimo o slabem delu vodstva, obratovodij in asistentov. Dajem bralcem v premislek, kaj naj obratovodja strokovno naredi, če mora skrbeti kakor v konkretnem primeru, ali je brama iztehtana ali ne, ali je odčitek pravilen ali ne? Če upoštevamo, koliko je v posameznih obratih takih delovnih mest, od katerih zavise ekonomika in odločitve v poslovanju obrata, pri katerih pa lahko taka in podobna malomarnost naredi nepopravljivo škodo, potem je jasno, da je vsako uspešno delo obratovodje tudi iz takih razlogov nemogoče in

to ne glede na izobrazbo in sposobnost. Dotaknil sem se samo enega primera. Žal je takih in težjih primerov preveč, da bi jih tu podrobno našteval. Dobra beseda ne zaleže, drugih ukrepov za izboljšanje stanja ni, mogoče jih ne vidim. Ne verjamem pa, da bomo ob takem malomarnem delu uspeli izboljšati stanje dohodka v Železarni.

Se enkrat vprašanje vsem — kaj narediti? Ali je res edini izhod, da še vsi tisti, ki čutimo odgovornost pri delu in nas skrbi uspeh ali neuspeh dela v podjetju, dvignemo roke in prepustimo delo v Železarni stihiji? Ali je morda pravilno, da zaradi nekaterih malomarnežev trpi in nosi škodo tudi zdrav kader v Železarni? Ali je res nujno, da bo izpolnjevanje delovnih dolžnosti odvisno od dobre volje posameznikov in trenutnega razpoloženja brez odgovornosti do kolektiv?

Nisem zasledil v nobenem dosedanjem aktu, da je tak odnos do dela samoupravna pravica posameznika, zato bi bilo prav, da bi samoupravni organi zavzeli resnejše stališče do takih in podobnih deformacij pri našem vsakdanjem delu.

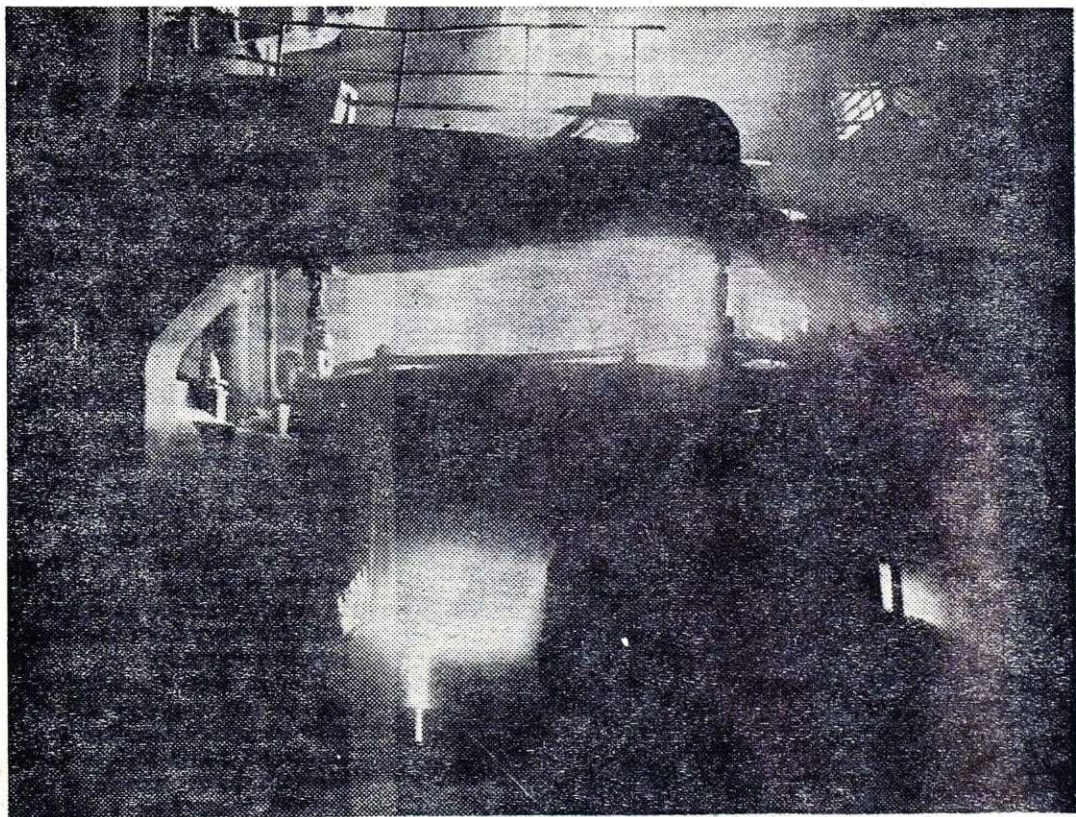
Prepričan sem, da naredimo vsi večje ali manjše napake odnosno propuste pri svojem delu. Vendar je prav, da napake kot posledice malomarnosti ločimo od napak, ki imajo globlje vzroke, kjer zahteva delovno mesto več znanja in je delavec na njem tudi bolj obremenjen. Verjetno ni mogoče enako vrednotiti napako — konkretno netehtanje blokov — z napako, ki jo lahko naredi vodilni valjavec bluminga ali slično. Mišljenja sem, da bomo morali spremeniti odnos do takih in podobnih napak in to kmalu, da ne bo prepozno.

Dr. inž. Marin Gabrovšek

SOVJETSKA ZVEZA — Prihodnje leto bodo začeli graditi v vzhodnosibirskem mestu Birjusu novo veliko železarno. Potrebno železovo rudo bo dobivala s področja v severnem toku reke Angare in električno energijo iz največje centrale na tej reki — Bratsk. Imela bo več plavžev, kislikovo jeklarne, več valjarn za pločevino ter obrat za proizvodnjo brezšivnih in šivnih cevi.

VELIKA BRITANIJA — Pred kratkim je bivala v Veliki Britaniji posebna sovjetska delegacija, ki se je pogajala z odgovornimi predstavniki britanske železarske industrije zaradi strokovnega sodelovanja. Pri tem gre predvsem za prenašanje britanskih železarskih izkušenj v sovjetske železarne (know-how). Poleg tega so se dogovarjali tudi o izvozu britanskih železarskih proizvodov v Sovjetsko zvezo.

Sodelavci iz elektrojeklarne so v oktobru dosegli rekord z 12.473 ton proizvodnje el. jekla, najbolj so se tej številki približali marca letos ko so proizvedli čez 12.000 ton, medtem, ko v ostalih mesecih znaša proizvodnja zaradi znanih težav poprečno od 11.000 do 12.000 ton

Izvršitev programa skupne in blagovne proiz. ter odprave za oktober

Obrat:	Skupna proizvodnja			Blagovna proizvodnja			Odprava
	program	izvrš.	%	program	izvrš.	%	
Plavž	8.800	7.942	90.2				
Martinarna	26.800	25.545	95.3				
El. jeklarna	13.870	12.473	89.9				
Livarne	141	165	117.2	50	52	103.-	52
Šamotarna	1.810	1.777	98.2	270	524	194.1	524
TALILNICE:	51.421	47.902	93.2	320	576	179.8	576
Bluming	34.000	31.826	93.6	840	1.377	163.9	1.377
Linija rez.	11.000	10.903	99.1	6.890	5.076	73.7	4.869
H O P	560	911	162.6	550	908	165.1	885
Valj. žice	8.900	8.857	99.5	2.290	1.982	86.6	1.982
VALJARNA BELA:	54.460	52.497	96.4	10.570	9.343	88.4	9.113
Lahke proge	3.359	3.530	105.1	660	1.230	186.4	1.246
Valjarna 2400	8.700	8.527	98.-	8.600	8.437	98.1	8.633
Valjarna 1300	1.981	2.024	102.2	1.981	2.021	102.-	2.023
Jeklovlek	1.770	1.324	74.8	1.770	1.324	74.8	1.226
VALJARNA JVK:	15.810	15.405	97.4	13.011	13.012	100.-	13.128
Hladna valj.	2.660	2.346	88.2	2.640	2.342	88.7	2.337
Žičarna	4.945	5.239	105.9	3.200	3.612	112.9	3.542
Želbljarna	1.020	942	92.3	985	929	94.3	890
Elektrode	920	889	96.6	915	883	96.5	922
Prašek	60	47	78.7	60	47	78.7	44
PREDEL. OBRATI:	9.605	9.463	98.5	7.800	7.813	100.2	7.735
ŽELEZARNA:	131.296	125.267	95.4	31.701	30.744	97.-	30.552

Planirane proizvodnje za dom je 202 tona, izvršene pa 183 ton

V oktobru naj poleg solidne realizacije (ne toliko količinske kot finančne), omenim zaustavitev proge, to je obeh duo ogrodi v valjarni 1300. S tem se bo delež fizične udeležbe valj. tanke in srednje pločevine zmanjšal z 1/6 (računano na tehnične kapacitete) na 1/12 skupne količinske realizacije podjetja. Točneje, izpadla je fina pločevina meterskega formata do pričetka obratovanja nove hladne valjarne, ki je v načrtovanju. Zadržali pa smo termično obdelavo, eno dnino v lužilnici in eno dnino v pocinkovalnici te valjarne, torej samo oddelke, ki pomenijo finalizacijo pločevine iz valjarne trakov v pogledu mehanskih vrednosti in površine. V valjarni Bela naj omenim zmanjšanje zastojev v oddelku brusilnih strojev in pričetek poskusnega obratovanja CM stroja za slabe. S to novo kapaciteto bomo sprostiti kapacitete pri čiščenju blumov, več čiščenega materiala pa bosta imeli na razpolago hladna valjarna in valjarna debele pločevine.

TOPILNICE: Po uspešnem generalnem remontu na plavžu I, je le-ta pričel z obratovanjem 22. oktobra, vendar do konca meseca še ni dosegel kapacitete, s katero lahko računamo v prvi dekadi novembra. V obeh jeklnah imamo deficit jekla 34.820 ton v desetih mesecih; ta minus se bo do konca leta še povečal in sicer na okrog 39-40 tisoč ton, ker bo novembra v glavnem remontu ASEA električna peč, v martinarni pa je trenutno v obratovanju peč L, ki ima nižjo kapaciteto kot ostale. Tudi z asortimentom obeh jekln nismo bili zadovoljni. Odstotek za-

nesljivosti šarž je močno zanihal pri patentirani žici (v SM jeklarni) in pri dodajnem materialu (v el. jeklarni); to pa so kvalitete, ki prinašajo podjetju največjo akumulacijo.

VALJARNA BELA: V novembru bomo čutili zaradi remonta ASEA peči večje pomanjkanje jekla, če ne bomo predelali vsaj 5000 ton hladnih blokov od skupno 8000 ton, ki nam stojijo na razpolago pred globinskimi pečmi bluminga. Ta dinamika mora biti izvršena do začetka remonta v jeklarni in ob sočasnem remontu globinske peči na Beli. Zaznavni skok smo dosegli v oddelku HOP, kjer je proizvodnja 911 ton obenem tudi rekord. Valjarna žice bi ob takem delu že v naslednjih mesecih dosegla 9000 ton proizvodnje, kar je dovolj za nadaljnjo predelavo in prodajo. Na liniji rezanja nam remont konec meseca ni mogel zavreti skupne proizvodnje, odprava je konec meseca sicer naraščala, vendar v nedovoljnih količinah. V začetku novembra pričakujemo zato boljše dinamiko odprave z ozirom na to, da je precej materiala obležalo v skladišču.

VALJARNE JAVORNIK: Valjarne imajo po količini 100% izpolnitev, vendar je občutljivost v tej delovni enoti predvsem na jeklovleku. Naše obveze v valjarnah profilov, nasproti eksternim kupcem, so iz meseca v mesec manjše, tako da lahko računamo v januarju s celotno količino z lahkimi prog, samo za potrebe jeklovleka. Na tem intenzivno dela tudi prodajna služba in priprava dela. V razredu srednjih di-

menzij bo jeklovlek dobil celotno količino vložka iz valjarne profilov že v novembru in decembru. Vsi zastanki iz letošnjega leta, ki se bodo prenašali v I. kvartal bazirajo na razredu tankih in finih dimenzij, ki finančno niso ekvivalent za možno proizvodnjo srednjih profilov. Debeli pločevina za solidno proizvodnjo potrebuje dovolj vložka, ki ni bil zagotovljen, ker nismo uspeli predelati hladnih blokov v valjarni Bela.

PREDELOVALNI OBRATI: Hladna valjarna se je z vložkom opomogla, ko so pričeli prihajati TVT s Češke. Iz valjarne v Sisku so nam obljubili rednejšo dobavo in trakovi že prihajajo. Manjkajoče dimenzije bomo nadoknadili s trakovi iz stekla. Količina 104 tone dinamo trakov, ki so jih izdelali v HV, ni zadovoljiva in bo moral biti mesec november boljši. V žičarni se je skupna količina prodaje dvignila, vendar v tej količini zasledimo le 700 ton patentirane žice, kar je posledica slabega dela predhodnih obratov. Solidno raven proizvodnje pa smo dosegli v VAC žici. Elektrodni oddelki kot končni potrošnik in finalist ni kriv, če izdelava šarž v martinarni odpove. Zgrešena analiza meje in visok odstotek S v grodlju, so naše interne težave, da pa je odstotek »S« v mazutu tudi do 1,2% in več pa je zunanji vpliv, ki ga bo morala eliminirati komerciala. Če je točen podatek, da samo 1/3 mazuta dobimo z odstotkom »S«, ki je pod 0,8%, 2/3 pa ima vsebnost večjo, moramo vedeti, da je naš kvalitetni asortiment ogrožen.

— ec

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu •

Dežurna služba

	telefon	
	v pisarni	doma
SOBOTA, 7. novembra:		
Bogomil HOMOVEC, teh. direktor	302	766
NEDELJA, 8. novembra:		
Anton KOMLJANC, HOP	851	871
PONEDELJEK, 9. novembra:		
inž. Alojz KALAN, SM jeklarna	360	359
TOREK, 10. novembra:		
Jože KOŠIR, transport	451	80022
SREDA, 11. novembra:		
inž. Vladimir SENČAR, valj. Bela	850	83247
ČETRTEK, 12. novembra:		
inž. Jaka SOKLIČ, strojne delavnice	556	888
PETEK, 13. novembra:		
inž. Miroslav NOČ, vodstvo vzdrž.	873	754

Dežurna služba traja od datuma nastopa ob 7. uri do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja 410.

Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Personalne vesti za mesec oktober 1970

V tem mesecu je bilo 70 delavcev sprejetih, 90 pa odpuščenih.

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI:

France BARTELJ, 1910, valjarna 1300 — 34 let v ZJ, Ivan DROLC, 1909, toplotna energija — 30 let in pol v ZJ, Jurij FENZ, 1915, varnostna služba — 17 let v ZJ, Zofija HLEBANJA, 1919, martinarna — 22 let in pol v ZJ, Jože MLAKAR, 1912, varnostna služba, 30 let in pol v ZJ, Franc REBERNIK, 1914, finančno-rač. sektor — 33 let v ZJ in Franc STOPAR, 1914, strojne delavnice — 39 let in pol v ZJ.

INVALIDSKO UPOKOJENI:

Franc BIZJAK, 1911, valjarna 2400 — 32 let v ZJ, Janez LANSCEK, 1914, profilne valjarne — 22 let in pol v ZJ, Avgust MAVER, 1919, visoke peči — 16 let in pol v ZJ, Franc ROGELJ, 1918, valjarna 1300 — 24 let in pol v ZJ, Oto SMOLEJ, 1917, hladna valjarna — 10 let v ZJ, Jože TORKAR, 1919, vzdrževanje elektro naprav — 34 let v ZJ in Jože ŽUMER, 1917, valjarna 1300 — 33 let in pol v ZJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLI:

Matija GREGORIČ, 1933, gradbeno vzdrževanje — 16 let v ZJ.

Svojcem naše iskreno sožalje.

IZKLJUČENI: Drago Arh, roj. 1952, martinarna, Asim Bektaš, 1948, plavž, Anton Bevc, 1951, profilna valjarna, Jože Bogolin, 1946, valjarna Bela, Alojz Brajc, 1936, RO, Milan Cvek, 1947, žičarna, Naim Čamdžić, 1950, valj. Bela, Jozo Čičak, 1952, plavž, Pero Čičak, 1950, plavž, Azrudin Čočke, 1951, žičarna, Nedeljko Čučić, 1950, strojno vzdrževanje, Meho Djogaz, 1946, plavž, Martin Erlih, 1948, livarna, Luka Fabijanič, 1940, strojno vzdrževanje, Franjo Jakelič, 1929, žičarna, Cvijan Jefić, 1953, valjarna 2400, Srečko Kalan, 1947, elektro-toplotna energija, Eniz Kamenčič, 1948, martinarna, Niko Kardun, 1947, jeklovlek, Osman Karič, 1944, martinarna, Boštjan Kavalar, 1939, livarna, Jože Kavalar, 1943, livarna, Ilija Ključević, 1950, transport, Zdenka Koblar, 1948, žičarna, Nedeljko Kokanović, 1950, žičarna, Radomir Komatina, 1947, žičarna, Stanka Komljanec, 1949, OTK, Silvester Lazar, 1941, jeklovlek, Vladimir Lazar, 1939, gradbeno vzdrževanje, Dragan Lažič, 1947, transport, Branko Ličef, 1948, jeklovlek, Hasan Mahnić, 1946, martinarna, Dževad Mešić, 1950, valjarna Bela, Džordže Mihajlovič, 1952, martinarna, Alojz Miklavčič, 1950, profilne valjarne, Ismet Padjen, 1950, valjarna Bela, Daniel Pajntar, 1948, elektro jekl., Mirko Prešeren, 1935, valjarna 1300, Miloje Radič, 1937, elektro jeklarna, Mihael Roškar, 1930, valjarna 1300, Edvard Rupnik, 1938, energetska gospodarstvo, Jožica Rupnik, 1944, strojno vzdrževanje, Dragomir Savović, 1950, elektro jeklarna, Mehmed Sinanović, 1949, plavž, Alija Skender, 1949, elektro jekl., Dragoljub Stevič, 1951, transport, Ljubinko Tadić, 1949, martinarna, Ibrahim Telalović, 1950, martinarna, Jovan Trnjanac, 1950, želbljarna, Nikola Ubiparipović, 1948, martinarna, Jovan Vesič, 1948, plavž, Franc Zebec, 1936, transport, Mehmed Zenković, 1937, šamotarna, Alija Zilič, 1947, žičarna, Asim Žulič, 1952, transport in Rudolf Zupančič, 1931, valjarna 1300.

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu •

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Sekretar zveze sindikatov Jugoslavije med mladimi Jeseničani

(nadaljevanje)

Če samoupravljanje razumemo kot proces, kot stalno bitko, v kateri mora sodelovati sleherni izmed nas, ne moremo in ne smemo pričakovati, da bo v tej bitki namesto nas sodeloval nekdo drug ali samo nekateri.

Prepričan sem, da je v procesu samoupravljanja dosti energije, sposobnosti, hrabrosti in znanja, da gremo lahko v odkrit spopad z vsem, kar onemogoča njegov nadaljnji razvoj. Vsako prikrivanje problemov bi nas kaj kmalu pripeljalo do nerealnih zaključkov in nerealnih stališč.

Kje so osnovni odpori proti samoupravljanju?

To so štiri žarišča, področja, iz katerih se pojavljajo odpori proti nadaljnjemu razvoju samoupravljanja:

1. siromašna materialna osnova samoupravljanja. Vzrok za to so dvojini. Prvi je v tem, da delovni kolektiv še ne upravlja s celotnim delom dohodka. Na dohodek imajo vpliv občina, republika, federacija in druge družbene skupnosti, panoge in nekatere delovne organizacije. Drugi vzrok je ta, da imamo v nekaterih vejah našega gospodarstva izredno nizek dohodek. Z majhnim dohodkom pa se težko razvija moderna proizvodnja, stabilen socialni položaj zaposlenih. Gospodarjenje, ki daje čim večji dohodek in večja udeležba delavcev v ustvarjenem dohodku — to sta osnovni smernici, ki lahko doprinašata k krepitvi in razvoju materialne osnove delovnih organizacij.

2. drugo žarišče odpora samoupravljanja je v ostankih centralizma in birokratizma.

3. to so tehnokratske tendence; zakonitosti tehničnega in tehnološkega razvoja se postavljajo v ospredje, delavec pa je v ozadju dogajanj in odločanj.

4. žarišče, ki ga prav tako ne smemo podcenjevati, je določen primitivizem in demagogija znotraj delavskega razreda. Del delavcev včasih izkorišča samoupravljanje za iskanje osebnih koristi, za uravnalovko itd. Proti tem tendencam moramo stalno in odprto delovati, predvsem družbeno politične organizacije.

Kakšne naj bodo osnovne naloge sindikatov, ZM in ZK v delovni organizaciji

Te organizacije ne smejo biti nosilci poprečnega interesa, niti mehanizem za distribucijo vsakih in kakršnih koli stališč. Znotraj teh organizacij se moramo vedno zavzemati in boriti proti reakcionarnim idejam, proti vsemu, kar zavira in ovira možnosti, da bi šli hitreje naprej. Biti moramo toliko sposobni in odločni, da se v našem delu odražajo najbolj napredne ideje, zahteve in mišljenja.

Že nekaj časa se nahajamo v nestabilni ekonomski situaciji, visoka inflacija, pritisk na življenjski standard delavcev; šele zdaj se začnemo pogovarjati, kaj je treba narediti za večjo stabilizacijo in dosledno uresničevanje reformskih ciljev.

Pri vsem tem je važno, katera so najbolj aktualna vprašanja v samoupravljanju? Našel bom le nekatere. Smo pred problemom, ki je vedno bolj odprto: ali smo samoupravljanje razvili do te mere, da bi delavec svoje probleme, svoje drobne in vsakdanje probleme, ki izhajajo iz dela in vključevanja v samoupravljanje, razreševal v samoupravljanju? Ali pa bomo dopustili, da jih bo reševal v neformalnih skupinah, kjer je njegovo mišljenje podcenjeno in nevažno. Kako naši delavci ocenjujejo samoupravljanje. Se delavčevu mišljenje upošteva ali ne? Ima možnost vplivati na vse, kar se dogaja v kolektivu?

Morali bomo napraviti nekaj hrabrih in odločnih korakov naprej, da bomo razvili takšno samoupravljanje, v katerem bodo vgrajeni in upoštevani interesi vseh zaposlenih. Zdi se mi, da mladi lahko izredno mnogo prispevajo k razreševanju takšnih vprašanj. Zakaj? Manj ste obremenjeni s staro prakso, pogledi in mišljenji; karakterskično za mlade je, da govorite in delate odprto in jasno. Mladi morate dati odločilen prispevek k temu, da vse probleme zaposlenih rešujemo znotraj samoupravljanja.

Interes delavca ni nikdar poprečen. Če samoupravljanje ni tako razvito, da se lahko v njem vsakdo angažira, potem poprečnost lahko zaduši vsako iniciativo.

Problem, ki ga bo obravnaval tudi II. kongres samoupravljalcev, nam postavlja vprašanje, ali je samoupravljanje sposobno, da se v njem razrešujejo konflikti, ki se v sistemu samoupravljanja nujno porajajo? Samoupravljanje se mora usposobiti, da bomo konflikte in različne interese usklajevali znotraj samoupravnega sistema.

Zaprto samoupravljanje v okviru delovne organizacije ustreza vsem, ki zagovarjajo administrativno vodenje, centralizem itd. Zaprto je dostikrat vodilo do tega, da so se nekatere oblike poslovnega sodelovanja spremenile v dogovarjanje med posamezniki.

Uspešno samoupravljanje in gospodarjenje zahtevata dosti odgovorov in dogovorov, vendar dileme pri tem ni. Osnove samoupravljanja so vezi, ki samoupravljanje in

uspešno gospodarjenje trdno povezujejo. Dobri medsebojni odnosi v kolektivu morajo dati maksimalne ekonomske rezultate. Moderna tehnologija, tako kot mnogi trdijo, samoupravljanja ne izključuje, delavčeva vloga pri odločanju pa se prav tako ne zmanjšuje.

Negacijo samoupravljanja bi povzročili, ko govorimo o organizaciji dela in samoupravljanju, s pretirano demokracijo in svobodo. Moderna organizacija dela zahteva disciplino in red, spoštovanje sprejetih dogovorov.

Katera so bistvena izhodišča za nadaljnji razvoj samoupravljanja?

1. doseči moramo organsko zvezo samoupravljanja v materialni bazi, v združenem delu in političnega sistema. Politični sistem mora biti bolj odprt, vezan s problemi ljudi in ne le s problemi administracije itd.

2. dosti bolj jasno in konkretno moramo opredeliti principe samoupravnega dogovarjanja, ki je na eni strani del samoupravnega sistema združenega dela in na drugi strani del političnega sistema

3. kako se uresničuje družbeni interes v samoupravnem sistemu

4. nadaljnji razvoj samoupravljanja je v veliki meri odvisen od družbenega delovanja političnih organizacij. Delavec nima zadosti odprtih možnosti, da bi se znotraj teh organizacij odprto pogovarjal o vsem, da bi uveljavljal pozitivne interese. Premalo delujemo med delavci, zato se še pojavljata apatičnost in nezainteresiranost. Družbeno politične organizacije pa dostikrat prav zato dajejo nerealne ocene in zaključke.

Delavci so pri obravnavanju vseh vprašanj ne le kritični, izražajo tudi pripravljenost za bitko, za sodelovanje pri spreminjanju stanja. V kritičnosti je lahko potencialna sila, ki delavca, proizvajalca mobilizira za akcijo.

Tovariš Rožič je po zanimivi in kritični razpravi odgovoril na nekatera mišljenja, ki so bila postavljena v obliki vprašanj. Navajamo nekatere odgovore sekretarja ZSJ:

Ekonomsko stanje, v katerem se nahajamo, je naslednje: stopnja inflacije je približno 10 %, dosti višja kot v zahodno evropskih državah, čeprav je inflacija zanje značilna, prav tako za ZDA. Vzroki inflacije so v svetu zelo različni. Naš deficit v blagovni menjavi znaša do vključno polovice oktobra okrog 175 milijonov dolarjev, izven proračunski deficit federacije znaša za to obdobje okrog 411 milijard dinarjev. Vendar podatki pri takšnem razgovoru niso bistveni. Kje in kako iščemo rešitve?

Osebnost sem prepričan, da o nekaterih vzrokih nestabilnosti in inflacije ne govorimo zadosti odkrito in odprto. Eden od vzrokov je v tem, da v idejno političnem pogledu, predvsem v političnem pogledu, nismo praktično dobili bitke za reformo. Ne govorim o ekonomskih rezultatih, saj smo dosti stvari vendarle realizirali. Menim, da pri nas še vedno vlada miselnost, da lahko trošimo ne glede na materialne možnosti, da je nestabilnost samo ekonomskega značaja, ne pa tudi idejnega. Politična in idejna bitka za stabilnost je področje, ki ga zanemarjamo. Povsod, kjer ni bilo družbene akcije, tudi ukrepi niso dali zaželenih rezultatov.

Dela se na tem, zelo intenzivno, da izdelamo programe stabilizacije od delovne organizacije, v okviru možnosti seveda, preko občine do federacije.

V Jugoslaviji imamo še vedno 38 % zaposlenih, ki imajo osebni dohodek nižji od 800 din. Samo 4,7 % pa je tistih z osebnim dohodkom nad 2000 din. Okrog 400 000 strokovnjakov dela v tujini; zagotoviti jim moramo, če želimo da se vrnejo, primerne osebne dohodke.

V tem času je pri nas značilna odločna orientacija na reformo, s tem, da predvsem vztrajamo na bistvenih vprašanjih kot so bitka za višjo produktivnost, nižje stroške poslovanja, hitrejši tehnični napredek, zmanjšanje obvez gospodarstva, večjo stabilnost cen, predvsem cen življenjskih artiklov in vsakodnevnega potrošnega materiala.

V razgovoru z mladimi je sekretar ZSJ, tovariš Marjan ROŽIČ poudaril nujnost angažiranja mladih ob reševanju teh in podobnih vprašanj. Z upanjem in željo, da bomo mladi hitreje in bolj dosledno uresničevali, še bolj uspešno realizirali sprejete programe, se je sekretar ZSJ poslovil od mladih, še prej pa je izrazil pripravljenost, da se bo, če bomo čutili potrebo, oglasil na Jesenicah.

Seja predsedstva TK ZMS Železarne

V ponedeljek, 2. novembra je bila redna seja predsedstva TK ZMS Železarne, na kateri bi morali predsedniki stalnih komisij pri TK ZM poročati o okvirnem polletnem programu svojega dela. To je bila tudi edina točka dnevnega reda seje. Žal pa predsedniki komisij pričakovanih programov niso imeli pripravljenih, razen tega pa je bil eden tudi odsoten. Tako s programiranjem tudi tokrat ni bilo nič, zato je beseda stekla o klubu mladih samoupravljalcev in novatorjev, ki naj bi se sestali tik pred sejo pred-

sedstva. Predsednik kluba Igor Heferle je na seji povedal, da je bil kljub velikemu številu vabljenih odzivov tako slab, da je moral sestanek preložiti na kasnejši datum. Predsednik Heferle je nato govoril nekaj več o preteklem delu kluba in o njegovi uspešnosti. Dejal je, da so člani kluba izvedli nekaj delovnih akcij, organizirali ekskurzijo in se bolj posvečali praktičnemu delu, zamenjali pa strokovno in idejno delo.

Tu velja omeniti predvsem izobraževanje mladih za samoupravljanje in vključevanje mladih v delo samoupravnih organov. To sta dve večji napaki, ki pa ju bodo v predvidenem programu odpravili. Omeniti je potrebno, da dejavnost kluba niti ni mogla biti bolj uspešna, ker so v klubu resno delali samo štirje člani. Predsednik je nadalje prisotnim članom predsedstva obrazložil zamišljeni program nadaljnjega dela kluba, ki naj bi v bodoče posvetil največ pozornosti izobraževanju o samoupravljanju in pripravi mladih za delo v samoupravnih organih, poleg tega pa bodo organizirali tudi nekaj strokovnih predavanj s področij sodobne tehnike. Predvidevajo tudi še kakšno delovno akcijo in ekskurzijo. Sicer pa je trenutno prva in največja skrb predsednika, da pridobi čimveč aktivnih mladih ljudi, ki bodo pripravljeni sodelovati v delu kluba, ki naj bi tudi tesneje sodeloval z ideološko komisijo.

V nadaljevanju razgovora o klubu mladih novatorjev in samoupravljalcev je sekretar ObK ZMS Jesenice Zlato VOGRIC poudaril pomen kluba mladih samoupravljalcev in novatorjev in dodal, da so mladi vedno bolj zreli in sposobni, zato bi se morali bolj aktivno in ustvarjalno vključevati v samoupravljanje in zavračati vsako dogovarjanje mimo njega. Pri tem se je oprl tudi na izvajanja sekretarja Zveze sindikatov Jugoslavije Marjana Rožiča in na nekatera stališča, ki so jih mladi sprejeli na nedavnem seminarju v Gozd Martuljku. Pri tem pa se tudi klubu mladih samoupravljalcev in novatorjev nudijo in odpirajo široke možnosti za delo.

Predsednik TK ZMS Železarne Miro IPAVEC je zahteval bolj resno delo komisij, ki naj bi v naslednjih štirinajstih dneh izdelale okvirne programe dela za naslednje polletje. Predsednikom komisij je tudi predlagal nekatera področja in smernice za delo, na katerih naj bi v bodoče komisije bolj ustvarjalno gradile svojo dejavnost. Obenem je dal predlog, da se vsak član predsedstva tudi aktivno vključi v eno od delovnih komisij in po svojih močeh pomaga predsednikom.

E. Z.

Samoupravni organi v preteklem tednu

13. seja delavskega sveta Železarne

Preteklo soboto, 31. oktobra je predsednik Franc KOBENTAR sklical 13. redno sejo delavskega sveta Železarne. Poleg pregleda sklepov zadnje seje, so na seji obravnavali devetmesečno poslovno poročilo, poslovne principe količinskega plana za leto 1971, dva samoupravna akta in poročila odborov. Na osnovi zelo uspešne razprave so na seji sprejeli naslednje sklepe:

— Delavski svet Železarne je vzel na znanje poročilo glavnega direktorja o izvrševanju sklepov prejšnje seje in ugotavlja, da so sklepi izvršeni.

— Sprejme in potrdi poročilo o poslovanju Železarne za prvih devet mesecev letošnjega leta in ugotavlja, da je rezultat sorazmerno ugoden glede na težave s pomanjkanjem delovne sile in s pomanjkanjem surovin ter prekomernim zvišanjem cen.

— Delavski svet v celoti sprejema stališča predsedstva TO osnovne organizacije sindikata Železarne, ki jih je predložil v zvezi z obravnavo poslovnega poročila za 9 mesecev. Ta stališča sprejme kot svoje sklepe, ker so v njih zajeti vsi problemi izraženi tudi v razpravi na seji.

— Glede na poslovni rezultat, ki ga je Železarna dosegla v devetih mesecih, delavski svet sklepe, da se v zadnjem četrtletju delimitira masa osebnih dohodkov in se bodo osebni dohodki vezali na poslovne uspehe ter doseženi dohodek.

— Delavski svet pozdravlja sklep zveznega izvršnega sveta, s katerim se zaustavlja divjanje cen v celotnem našem gospodarstvu.

— Glede na značaj proizvodnje v Železarni, ki je v veliki meri odvisna od uvoznih surovin, delavski svet apelira na zvezne organe, da dovolijo Železarni predvidene olajšave pri uvozu surovin s konvertibilnega področja s tem, da jo pri uvozu surovin oprosti obveznega 50 % pologa pri narodni banki.

— Delavski svet Železarne vzame na znanje informacijo o pripravah proizvodnega načrta za 1971. leto in naroča odgovornim službam in organom tovarne, da v informaciji nakazuje intencije uporabe kot osnovo pri izdelavi konkretnega proizvodnega programa za leto 1971.

V zvezi s tem naroča, da se informacija obravnava tudi v delovnih enotah in obratih predvsem v tem smislu, kako organizirati delo in proizvodnjo, da bi se program izvršil brez večjih odstopanj. Za realizacijo te naloge so odgovorni šefi delovnih enot.

— Brez pripomb DS sprejme pravilnik o načinu oblikovanja cen za izdelke in storitve ter o pogojih za prodajo teh proizvodov in storitev.

Na seji so obravnavali tudi osnutek pravilnika o nadomestilu stroškov za službena potovanja in o uporabi osebnih motornih vozil, ki ga je posredovala direkcija združene

ga podjetja Slovenskih železarn in bi veljal za vse tovarne v združenem podjetju. K osnutku je delavski svet sprejel nekaj pripomb.

— V delavski svet stanovaljskega podjetja Jesenice so bili izvoljeni naslednji predstavniki Železarne: Franc Medja, Mirko Zupan, Alojz Bernetič, Slavko Tuma, Mitja Verovšek, Anton Košir, Stan-ko Malej, Anton Dežman, Franci Pirc, Marjan Beg in Franc Ravnihar.

— V zvezi s spremembami, ki so nastale pri kolektivnih izvršilnih organih tovarne, je delavski svet dodatno izvolil tele člane delovne skupnosti:

V odbor za poslovno politiko in odbor za plan in finance: dipl. oec. Mitja Medveščka, direktorja finančno računovodskega sektorja.

V odbor za kadre in odbor za življenjske pogoje in rekreacijo: dipl. politol. Tomaža Ertla, direktorja kadrovskega sektorja.

V odbor za dohodek in sistem nagrajevanja: Antona Dremlja — SEP in Radota Golba — plavž.

V odbor za osnovna sredstva: dipl. oec. Vinka Marolta — SEP.

— Za kandidata za skupščino republiške skupnosti otroškega varstva je izvolil Vero Švent, kadrovskega sektorja.

— Za konferenco samoupravljalcev črne metalurgije so bili izvoljeni: Franc Kobentar — transport, Ludvik Kežar — komercialni sektor in Janez Kavčič — strojno vzdrževanje.

9. seja sveta delovne enote valjarn

Dnevni red 9. seje sveta delovne enote valjarn, ki je bila 27. oktobra na Javorniku, je obsegal pet točk. Poleg članov sveta delovne enote so se seje udeležili tudi direktor proizvodnje inž. Karba, šef delovne enote tovariš Odlasek ter obratovljive Zdravko Črv in Lojze Štrumbelj.

Zaradi ukinitve težke proge in proge 1300 je bilo treba spremeniti oziroma dopolniti svet delovne enote valjarn. Pred tem so se že sestali predsedniki sindikalnih odborov in prek predsednika sindikal. odbora Javornik II Mavrota Lenardiča, predložili spremembe. Za novega predsednika sveta delovne enote je bil predlagan in nato izvoljen Stojan Valodi iz obrata jeklovlek. Spremembe so izvedli tudi v vseh šestih komisijah, ki delujejo pri svetu delovne enote.

Šef delovne enote tovariš Odlasek je na seji posredoval ustrezno pojasnilo k izpolnjevanju sklepov sprejetih na prejšnji seji sveta delovne enote.

Za tem je sledila obravnavna sistematizacije delovnih mest v obratu Javornik I in Javornik II. Iz podatkov, ki so bili posredovani na seji sveta delovne enote je razvidno, da je bilo v valjarnah profilov ukinjenih 51 delovnih mest, zaposleni delavci pa so dobili odločbe za nova delovna mesta. To velja tudi za 16 delavcev, ki še vedno delajo na srednji progi. Tovariš Odlasek je pojasnil, da so iz valjarne 1300 ob ukinitvi proge premestili 35 delavcev v HVŽ, 15 v valjarno 2400, nadaljnjih 26 delavcev v valjarno Bela in 15 delavcev v razne druge obrate. Tako bo v novem obratu, oddelku toplotne obdelave in pocinkovalnici pločevine zaposlenih 91 delavcev in dva uslužbenca. Na vprašanje tovariša Stojana, če je novi sestav utemeljen

in upravičen, je tovariš Odlasek povedal, da naj bi se v štirih mesecih uvrstila ekonomska upravičenost novega oddelka. Sicer imajo nekaj težav zaradi oktobrske proizvodnje proge tanke pločevine, toda usluge so zaenkrat pozitivne. Iz teh razlogov so tudi predlagali predelavo normalizirane peči na propan — butan. Osnovna izdelka Železarne sta žica in pločevina in bi zato omenjeni oddelki obdržali, ker v valjarni Bela nimajo naprav za toplotno obdelavo.

V razpravi je sodeloval tudi direktor proizvodnje inž. Karba in povedal nekaj več o sedanjem položaju ob ukinitvah posameznih prog na Javorniku. Poiskati bo treba možnosti za novo tehnologijo pri proizvodnji pločevin. Vzporedno s tem je povedal nekaj več o perspektivi te proizvodnje, o razpravah in študijah, ki so potrebne.

Šef delovne enote valjarn tovariš Odlasek je povedal, da zaenkrat iz Raven in Stor še nismo dobili materiala za lahke proge, zato na srednji progi prevladujejo material in z njim oskrbujejo jeklovlek. V kolikor bo tudi v prihodnje tako, bo treba srednjo progo modernizirati. Obratovodja tovariš Štrumbelj je postavil vprašanje, ki se nanaša na nove norme, ki so potrebne zaradi spremenjenih delovnih pogojev. O tej zadevi so poslali posebno pismo na oddelke za norme pri SEP, vendar še nismo dobili odgovora. Ob koncu seje so sprejeli še dva sklepa.

Dosledno izpolnjevanje sprejetih zadolžitev

(Nadalj. s 1. str.)

1971 ne vnašamo več obvez za proizvode, ki smo jih proizvajali v ustavljenih obratih. Pogodbe pa še nadalje ostanejo v veljavi s tem, da večamo količino tistega materiala, ki ga proizvajamo v ostalih obratih in je za naše poslovne partnerje zanimiv.

VPRAŠANJE: Na zadnji seji delavskega sveta Železarne je bila zelo konkretna tudi razprava ob devetmesečnem poslovnem poročilu Železarne. Prosimo za vašo oceno devetmesečnih poslovnih rezultatov in za vaše mnenje, kam bi morali usmeriti naša prizadevanja v zadnjem tromesečju pa tudi v bodoče?

ODGOVOR: Letošnje gospodarsko leto smo začeli na dokaj nestabilnih pozicijah. Osnovni ton celotnemu gospodarskemu življenju je bil podan z okvirom tako imenovane paketa predpisov, ki ga je sprejel zvezni izvršni svet in ki je imel resen namen odstraniti našo največjo rano v gospodarstvu — nelikvidnost.

Ob globalni oceni tako našega vložka kakor tudi naših proizvodov v letu 1969, smo v letu 1970 pričakovali bolj umirjen trend naraščanja vseh cen. Že po prvih mesecih izvajanja gospodarske politike v letošnjem letu pa smo ugotovili, da od sprejetega paketa ni ostalo ničesar. Osebni dohodki so se izplačevali neokrnjeno naprej, kakor da tega paketa predpisov ni bilo. Isto je veljalo za uvoz materiala, ki smo ga imeli v državi dovolj, kakor tistega, ki smo ga nujno potrebovali za proizvodnjo in ga doma nismo imeli.

Nič bolje se nismo ponášali glede plačevanja, tako našim dobaviteljem, kakor kupci nam. Veriga medsebojnega zadolževanja se je samo še podaljševala, vsote pa povečevale. Tako gibanje letos ni ostalo brez odmeva. Tako so na predsedstvu CS ZKJ, kot tudi oktobra na konferenci ZKJ v Beogradu, ostro nastopili proti takim trendom in podprli akcijo zveznega izvršnega sveta, ki je prav na podlagi devetmesečne analize gospodarskega in finančnega gibanja v Jugoslaviji sprejel sklep o zamrznjenju cen.

Naša Železarna se je v teh devetih mesecih gibala, širše gledano, v okviru dveh izredno važnih sklepov omenjenega paketa:

- o odpravi nelikvidnosti in
- sklepa o zamrznjenju cen.

Povsem jasno je, da gibanja, ki so pripeljala do takih sklepov, niso prizanesla poslovnim rezultatom našega podjetja. Železarna je v teh devetih mesecih poslovala pod nekim pritiskom in lahko trdim, da samo skupni nastop

integriranih slovenskih železarn je doprinesel tisti glavni delež, da se pri takih nestabilnostih pogojih naše celotno gospodarjenje ni spremenilo v veliko izgubo. Visoka konjunktura leta 1970 je za Železarno prav tako nevarna, kakor je bila dekonjunktura v letu 1967.

Vse to ne navajam zato, da bi upravičil nekatere pomanjkljivosti in napake v našem poslovnem življenju, v naši proizvodnji, prodaji in ostalih sektorjih dejavnosti v podjetju. To navajam zato, da bi lažje ocenili dosežen rezultat Železarne same.

Finančno v prvih devetih mesecih niti nismo odrezali slabo, saj smo ustvarili, kar je razvidno iz devetmesečnega poslovnega poročila, kar precejšnjo sredstva nad potrošnjo. Vendar smo od 28 milijonov dinarjev morali, zaradi izgube v prejšnjih letih, znatni del tega presežka uporabiti za pokrivanje te izgube. Tako nam je ostal presežek šestih milijonov, ki pa lahko v zadnjih mesecih celo nekoliko splahni, če bi se gibanje cen našemu vložku odvijalo tako, kakor v začetku oktobra.

Nismo pa zadovoljni z rezultati v posameznih obratih, še manj pa z rezultati naše celotne prodaje. Če pogledamo izvrševanje planskih obvez, ugotovimo, da smo v prvih devetih mesecih približno dosegli planirano blagovno proizvodnjo in to plasirali na trg našim potrošnikom. Pri tem pa smo naredili več napak, saj smo v nekaj primerih z zamujanjem rokov dobav povzročili določene težave in ne malo naših kupcev je moralo občasno, ravno zaradi naše neredne dobave, ustaviti proizvodnjo v svojih tovarnah.

Za to smo imeli tudi nekaj objektivnih vzrokov, menim pa, da so pri tem važni predvsem tisti drobni vzroki, ki se začenjajo že pri sprejemanju naročila in končajo pri odpravi. Vmes pa so vtanki v naše celotno delo vsi, čeprav samo s prenosom informacije iz martinarne in valjarno Bela ali pa odstranitvijo najmanjše okvare v proizvodnji in podobno. Verjetno je naša tehnološka disciplina premajhna, da bi lahko bolj solidno zadovoljevali naše kupce. Osnovna naloga vseh nas je, da v zadnjih mesecih letošnjega leta, ko se sklepajo naši računi s poslovnimi partnerji, kakor tudi v bodoče, poskušamo te napake v čim večji meri odstraniti. Samo dosledno izpolnjevanje sprejetih zadolžitev, tako po količini kot po kakovosti, lahko pri naših kupcih ponovno vzbudi zanimanje v našo Železarno in tako povrne ugled, ki smo ga izgubili zaradi izjemnega stanja v letošnjem letu.

Sestanki delovnih skupin

JAVORNIK I — PRAPROTNIK — SREDNJA PROGA — Sestanek so imeli 29. oktobra. Na dnevnem redu je bila informacija o izpolnjevanju plana v septembru, poleg tega pa so prisotni dobili tudi odgovore na postavljena vprašanja. Ugotovili so, da plan v septembru ni bil izpolnjen. Vzrok za to je različen vložek. Obširneje so govorili o povišanih urnih postavkah ter o razporejanju delavcev na nova delovna mesta. Tov. Klavara je v razpravi načel tudi nekatera vprašanja, ki neposredno zadevajo obrat in predlagal, naj bi popravili tir od hale srednja proga v adjustažo, ker pogosto iztiri voz z gredicami. Nekateri so bili mnenja, da naj bi namesto v soboto opravili dnino že v petek ponoči. Na to vprašanje je dal odgovor oziroma pojasnilo vodja delovne skupine.

JAVORNIK I — ZUPAN — ADJUSTAŽA — Na sestanku 28. oktobra so najprej poslušali mnenje o nekaterih sistemskih slabostih, o čemer je bilo govora tudi na prejšnjih sestankih. Nato je tekla beseda še o bližnji krvodajalski akciji ter o kandidatih za člane sindikalnega odbora. Vodja delovne skupine je prebral tudi odgovor sekretarja delavskega samoupravljanja in koncept na ta odgovor. S konceptom so se vsi strinjali in bo posredovan povsod, kjer je odgovor sekretarja. Doslej sta se za odvzem krvi prijavila dva člana delovne skupine, kandidat za člana sindikalnega odbora pa je Janez Zvan.

JAVORNIK I — BRISAR — TEHTNICA — Na sestanku 27. oktobra je bila prisotnim posredovana informacija obratovodstva. Pripombe so imeli glede benificiranega staža. Vprašujejo, če je benificiran staž priznan zaradi vročine razkladalca vročih cagljav ter označevalcu, ki mu pomaga. Ker je zaloga gredic manjša, so se dogovorili, da bodo začeli z urejanjem prostora in sicer po progah. Skladiščnikoma so naročili, da zaloge gredic predložita referentu pri TPD ali asistentu na obratovodstvu, da jih pripravi za valjanje.

JAVORNIK I — ČISTILNICA — UDIR — Na sestanku 28. oktobra je bila podana informacija obratovodstva, h kateri niso imeli pripomb. Vodja delovne skupine je prisotne opozoril na tehnološko disciplino. Brusilce na CM stroju je seznanil s tem, da bi bilo prav, če bi delali tudi ob prostih sobotah, ker imajo večje količine neobrušenega materiala. Brusilci so z razumevanjem sprejeli na znanje predlog in so pripravljivi, da delajo tudi ob prostih sobotah in nekatere dneve tudi ob nedeljah.

TRANSPORT — MARKELJ — KRAMAR — KAVALAR — CESTNI ODDELEK — Sestanek delovne skupine je bil 28. oktobra. Navzoči člani delovne skupine so poslušali informacijo tov. Koširja o prehodu na 42-urni tednik. Uvedli ga bodo kljub pomanjkanju delavcev, vendar bo potrebna večja disciplina in večja prizadevnost na delovnem mestu. Prisotnim delavcem so priporočili, naj se v dneh od 3. do 10. novembra udeležijo krvodajalske akcije. Zanimalo jih je tudi, kako bo z osebnimi dohodki, ko bo uveljavljen skrajšani delovni čas. Šef transporta tov. Košir je pojasnil, da masa osebnega dohodka ne bo spremenjena, pač pa bo treba izkoristiti delovni čas, v nasprotnem primeru pa bo treba prilagoditi norme za fizične delavce.

TRANSPORT — KLINAR — KURILNICA — Šef transporta tov. Košir je na sestanku dne 27. oktobra obrazložil in pojasnil nekatere podrobnosti ob prehodu na skrajšani delovni čas, ki bo začel veljati 1. novembra. S tem v zvezi je bilo postavljenih več vprašanj, razen tega pa so še govorili o bližnji krvodajalski akciji.

TRANSPORT — TRAVNIK — RABIČ — VLEKA — Vodja železniškega oddelka tov. Kalan je na sestanku 27. oktobra govoril o ukrepih in pogojih, ki jih imajo ob prehodu na 42-urni tednik. Zaradi pomanjkanja delavcev ne bo obratovala ozkotirna lokomotiva na prostoru in uvedena elektro akum. lokomotiva za prevoz tekočega grodlja. Prav tako so ukinjeni prevozi na ozkotirni progi Jesenice—Javornik in obratno. Opozarjajo na izboljšanje delovne discipline. Treba se bo izogniti morebitnim samovoljnim izostankom z dela, ker so posade pri lokomotivah točno določene in ni predvidenih dodatnih delavcev. Vsak neopravičeni izostanek lahko povzroči zastoj ali težave, kar pa bi vpliva-

lo na osebne dohodke. Prijave za udeležbo na krvodajalski akciji zbirata delovodje na vleki in prometu. Premikači se pritožujejo zaradi nizkih postavk, ustrezno pojasnilo pa jim je dal tov. Košir, in povedal, da imajo iste postavke tudi ključavničarji. Razen tega imajo premikači možnost, da se izobražujejo na tečajih in da ob ustreznih izpitih lahko pridejo do delovnega mesta kurjača in strojevodja.

TRANSPORT — GAZVODA — PIBERČNIK — PROMET — Vodja železniškega oddelka je na sestanku 27. oktobra govoril o pogojih, ki jih imajo ob prehodu na skrajšani tednik. Delovni čas 4 + 1 bodo zaradi pomanjkanja delavcev lahko uvedli s tem, da bodo ukinili ozkotirno lokomotivo na prostoru ter uvedli elektro akum. lokomotivo za tekoči grodlj in ukinili prevoz na ozkotirni progi Jesenice—Javornik. Nujno bo treba izboljšati delovno disciplino, saj bi vsak neopravičeni izostanek lahko povzročil materialno škodo podjetju in vplival na osebne dohodke. Krvodajalske akcije se bodo udeležili v prostem času.

RTA — STARE — ELEKTRO ZVEZE — Sestanek so imeli 27. oktobra. Zaradi odhoda treh delavcev je bil nujen dogovor, kako bodo odslej vzdrževali naprave EZ v celoti. Omrežna skupina, ki je štela tri delavce, ne obstaja več. Težave pa nastajajo tudi na drugih delovnih mestih. Zato so se dogovorili, da bodo do nadaljnjega na omrežju zaposleni vsi ostali člani oddelka. Večje težave pa bodo z ATC in ostalimi napravami, kjer pa vsi ne morejo opraviti zahtevnega strokovnega dela. Ko bosta izučena dva vajenca, bo sedanji položaj izboljššan.

MARTINARNA — KOLOMAR — LIVNA JAMA — Na sestanku 20. oktobra so razpravljali o delovni disciplini in problematiki obrata. Ugotovili so, da se je delovna disciplina nekoliko poslabšala. S skupnim prizadevanjem bodo odslej bolj vestno opravljali naloge. Na sestanku so grajali nekatere sodelavce in priporočili, da spremenijo odnos do dela, kar bo v korist njim samim in delovni skupnosti. Razen tega so predlagali popravilo oken v garderobah in dninskih prostorih itd. Prašek za vliivanje naj bi uskladiščili v bližini vlivališča, kar še posebej velja za prašek termofin, ki je sedaj v skladišču ferolegur. Na podestu nasproti peči je treba namestiti sireno, da ne bi prišlo do nesreče. Zahtevajo tudi pojasnilo, kako je s plačevanjem ur za manjkajoče. Mnenja so, da so le-te premalo plačane.

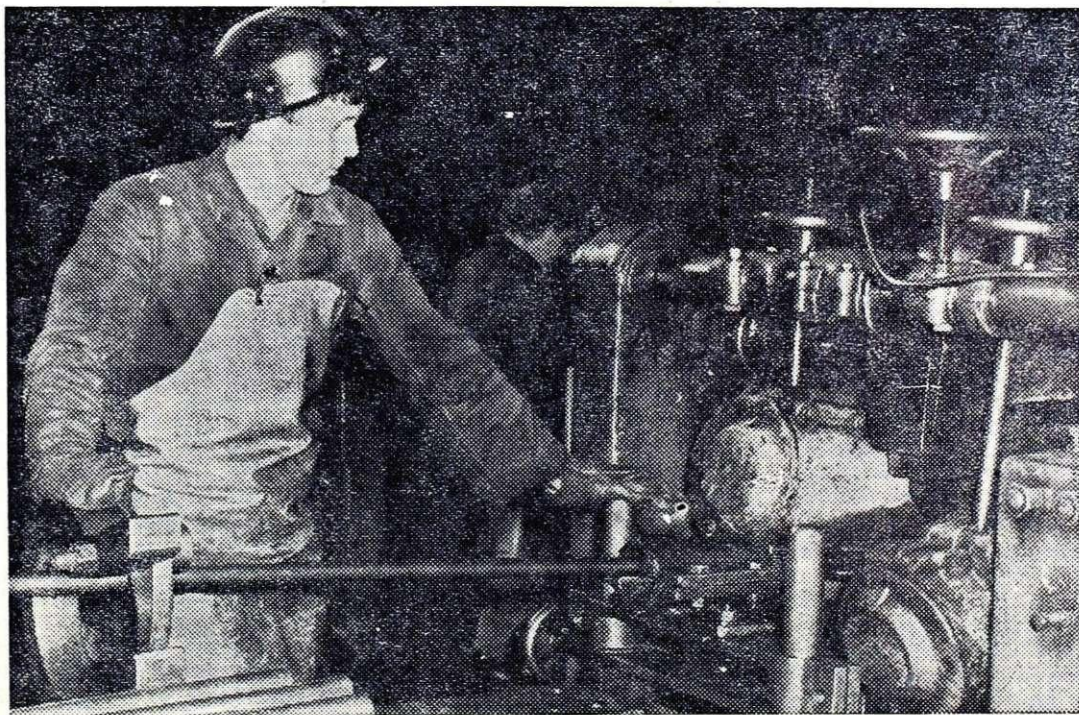
ZEBLJARNA — GLOBOČNIK — STROJNI ODDELEK — Sestanek so imeli 26. oktobra. Tov. Grubar je postavil vprašanje glede premiranja in zahteval, da naj bodo podatki objavljeni na oglasni deski skupaj z računom storilnosti v odstotkih. Želi tudi pojasnilo glede premiranja tretje grupe

v zadnjih mesecih. Sodelavec Mijatovič je zahteval ustrezne ukrepe glede zabojev, ki jih v zadnjem času primanjkuje še posebej s stališča čistilnice, ki dela z okrnjeno posado. Primanjkuje od 200 do 300 zabojev, v nasprotnem primeru pa naj bi napravili jame za silose zaenkrat na prvi grupi. Tov. Mijatovič tudi zahteva, da je treba zapirati jama, kjer je bil nekoč kabel. Jama predstavlja nevarnost za delo pri strojih. Postavljeno je bilo tudi vprašanje glede teže pocinkane žice, ki jo je težko tehtati. Menijo tudi, da naj bi bili viličarji pod enotnim vodstvom in bi za njihovo delo tudi nekdo prevzel odgovornost. Da bi lahko izpolnili planske obveznosti, je treba zagotoviti vložno žico in delovno silo za delovna mesta, od katerih je največ odvisna izpolnitev plana.

VALJARNA BELA — BEG — POVRŠINSKA OBDELAVA — Sestanek so imeli 23. 10. Na sestanku je bilo poudarjeno, da je treba kar najbolj izkoristiti naprave in delovni čas, ter upoštevati regulative, zlasti kar zadeva dobit (izplen). V oddelku površinske obdelave bodo morali čistiti tudi gredice za Ravne, ki morajo biti očiščene stoodstotno. Zato naj bi vpeljali delo na dve izmeni tudi ob nedeljah. Delovno nalogo so sprejeli z razumevanjem, vendar s pripombo glede nagrajevanja. Zahtevajo, naj bodo naprave v redu in za opravljeno delo ustrezno stimulirani. V interesu železarne je, da je odprava izdelkov čim večja, v interesu posameznih delavcev pa, da so za opravljeno delo tudi primerno nagrajeni. Člani delovne skupine so bili opozorjeni na dosledno upoštevanje HTV predpisov in obvezno uporabo zaščitnih sredstev. Poškodb v prejšnjem mesecu niso imeli.

VALJARNA BELA — LAZAR — POVRŠINSKA OBDELAVA — Na sestanku 23. oktobra so najprej govorili o varstvu pri delu, nato pa še o delovni disciplini in vzdrževanju strojev. Ponovno so ugotovili, da so potrebne ostrejšje mere glede uporabe zaščitnih sredstev, predvsem očal in čelad. Zavzemali so se za bolj dosledno koriščenje delovnega časa, še posebej na začetku in ob koncu dneve. Z vzdrževanjem strojev niso zadovoljni. Čimprej je treba rešiti vprašanje dežurnih elektricarjev in ključavničarjev na brusilnih strojih. V bližnji prihodnosti bo pričel obratovati še peti stroj. Za tako stanje niso krivi delavci niti delovodja, pač pa zadane krivda obratovodjo celotnega vzdrževanja. Nerazumljivo je, da po eni strani stroji normalno obratujejo tudi ob nedeljah na dve izmeni, dežurna ključavničarja, ki sta samo dva, pa imata proste sobote in nedelje; v kolikor to ne bo rešeno, tudi nima pomena, da bi še delali ob sobotah in nedeljah, ko so delavci prepuščeni sami sebi.

VALJARNA BELA — PODLIPNIK — POVRŠINSKA OBDELAVA — Sestanek so imeli 23. oktobra in znova poudarili, da je treba dosledno uporabljati zaščitna sredstva. Z zadovoljstvom ugotavljajo, da v prejšnjem mesecu niso imeli poškodb. Delovno disciplino na začetku in koncu dneve bo treba še izboljšati. Pri vzdrževanju strojev bi morali biti bolj dosledni. Vse premalo koristijo delovni čas, površno je čiščenje in slabo vzdrževanje. Vse okvare ali napake bo treba javiti delovodjem, da lahko ustrezno ukrepajo.

Mladinec pri ravnalnem stroju v jeklovleku

OBISKALI SMO...

Sindikalni odbor elektrojeklarne

Pretekli ponedeljek smo imeli kratek razgovor s predsednikom sindikalnega odbora elektrojeklarne tovarnišem Petačem. Prosili smo ga, da naj v nekaj stavkih naniza probleme, ki so v njihovem obratu že dlje časa v ospredju in predstavi delo njihovega sindikalnega odbora.

Tovariš Petač je najprej opozoril na težave, ki jih imajo podobno kot v drugih večjih obratih s sklicevanjem sej sindikalnega odbora. Gre namreč za to, da so člani sindikalnega odbora razporejeni na vseh štirih izmenah in sicer na vsaki izmeni po dva. Kljub tem težavam pa delo sindikalnega odbora normalno poteka, probleme, ki jih obravnavajo pa nato posredujejo članom sindikata na sestankih delovnih skupin. Te so po mnenju predsednika Petača zelo pozitivne in so doslej upravičile svoj obstoj. V njihovem kolektivu je dve tretjini delavcev, ki so iz drugih krajev oziroma republik in so morda manj zainteresirani za naše interne probleme. Toda prav na sestankih delovnih skupin, kjer so prisotni vsi delavci izmene, se tudi z njimi lahko pogovorijo in jim posredujejo problematiko obrata in tovarne pa tudi sindikalnega odbora.

Pogosto odhajanje delavcev iz obrata predstavlja že problem št. 1, saj manjka na vseh štirih izmenah poprečno tudi po deset ljudi. Vzporedno s tem je treba omeniti kadrovske vprašanje in so zato v stalnih stikih s kadrovnikom talilnic. Prav tako se v celoti strinjajo s šolo oziroma tečajem za talilce, ki naj bi se začel v kratkem. Pričujejo, da bodo to šolo oziroma tečaj pokazali zanimanje predvsem delavci — talilci iz naših krajev, ki imajo v bližini tovarne stanovanja in svoje družine. Večkrat so že analizirali tudi vzroke fluktuacije delavcev. Pogovarjali so se z delavci, ki so se odločili za drugo podjetje. Skoraj v vseh primerih je bil odgovor enak. Življenjskim stroškom, ki rastejo, niso ustrezni osebni dohodki. Fluktuacija pa ima še druge posledice. Zlasti niso zadovoljni starejši delavci, ki morajo vedno znova pričevati mlajše delavce, ki pa se žal že po kratkem času odločijo za odhod iz obrata in tovarne. Ko je že beseda o nagrajevanju je treba omeniti še pomanjkljivost v sedanjem sistemu. Starejši delavci, ki so na delovnih mestih zaposleni po dvajset ali več let, so vrednoteni tako kot delavci začetniki, kar pa prav gotovo ni stimulatивно. To je eno izmed vprašanj, ki zadeva nagrajevanje in ga bo treba ustrezno rešiti.

Sindikalni odbor članom sindikata, zaposlenim v njihovem obratu, v primeru bolezni dodeljuje denarno pomoč. Do denarne pomoči so

upravičeni vsi tisti člani sindikalne organizacije, ki bolujejo več kot dva meseca in predložijo prošnjo. Enkratna denarna pomoč znaša okrog 20.000 starih din. Sindikalni odbor upošteva tudi razmere v katerih živi član sindikata, zlasti pa so pozorni do sodelavcev, ki imajo večje družine.

Izlete so v elektrojeklarne organizirali po izmenah. Delavci treh izmen so bili na Dolenjskem, delavci četrte izmene pa v Crikvenici. Izlete so organizirali vedno tako, da so odšli na pot po opravljeni nočni izmeni in so zato lahko koristili dva prosta dneva.

Sredstva za izlete so črpali iz rezervnega sklada, poleg tega pa so se na sestankih delovnih skupin odločili za samopriskup. Tudi referent za športno rekreacijo je aktiven, največ zanimanja pa vlada pozimi za sankarska tekmovanja, razen tega pa še za balinanje, mali nogomet in druge športne dejavnosti. Z obratovodstvom, samoupravnimi organi in tovarniškim odborom osnovne organizacije sindikata zelo dobro sodelujejo. V teku so že priprave za občni zbor, na katerem bodo izmenjali polovico članov sindikalnega odbora. Tudi v prihodnje nameravajo nadaljevati z dosedanjim prakso in sicer tako, da bosta v sindikalnem odboru zastopana po dva člana iz vsake izmene, ki bosta nato posredovala članom sindikata probleme, ki jih bodo obravnavali na sejah sindikalnega odbora.

Mnenje in stališče sindikata o 9-mesečnem poslovanju tovarne

Predsedstvo tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Železarne je imelo pretekli petek redno sejo, na kateri so z vso pozornostjo obravnavali poročilo, ki so ga pripravile strokovne službe o 9-mesečnem poslovanju tovarne. Predsedstvo tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata je na seji zavzelo tudi določena stališča, mi pa objavljamo kratak povzetek.

Člani predsedstva so bili mnenja, da je treba ob tem poročilu posebej poudariti naslednji dve vprašanji: odgovornost do dela na vseh nivojih in problematiko nagrajevanja. Zelo pogosto za probleme in težave, ki jih imamo, navajamo objektivne vzroke. Premalo pa smo pozorni na odpravo subjektivnih, kljub temu, da vemo, da so prisotni. V poslovnem poročilu za prvih devet mesecev letošnjega leta so navedeni tudi vzroki za neizpolnjevanje plana v obratih, ki so pogosto izven njihovih meja. Nadalje so naštetih še vzroki: slaba kvaliteta izdelkov, pomanjkanje vložka, rezervnih delov, delavcev itd. Samo valjarna žice je v svojem poročilu opozorila na vzroke, ki jih je treba iskati pri njih samih v obratu.

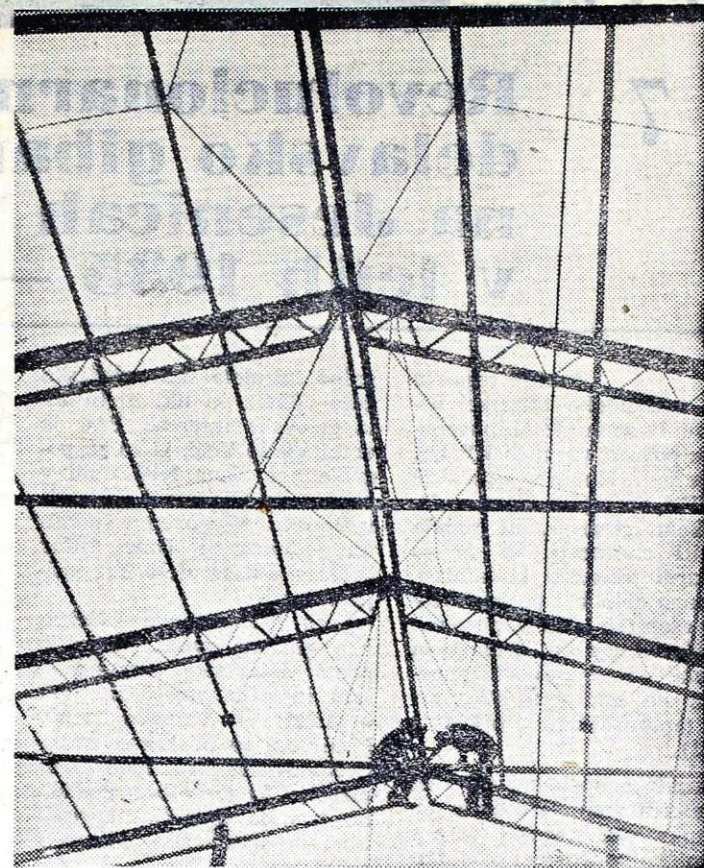
Nadalje predsedstvo ugotavlja, da kljub ukrepom, ki so jih sprejeli samoupravni organi ter izdane okrožnice uprave podjetja z namenom, da bi izboljšali gospodarjenje in izpolnjevanje planskih nalog, se stanje ne izboljšuje zadovoljivo. Tudi odgovornost neposrednih proizvajalcev in še posebej organizatorjev proizvodnje ni na pričakovani ravni.

Različni so tudi odgovori na vprašanje, kdo naj bi imel v Železarni večjo odgovornost. Največkrat se opredelimo za to, da je odgovoren

vsak na svojem delovnem mestu in drugič, organizatorji dela za organizacijo in izpolnjevanje nalog in da isto zahtevajo tudi od neposrednih proizvajalcev. Vedno ugotavljamo, da morata biti pri izpolnjevanju danih nalog upoštevana oba predloga, vendar je drugi po mnenju predsedstva TO OO sindikata vse premalo vključen v delo na vseh ravneh.

Ob zelo izčrpnih obravnavi poslovnega poročila lahko pridemo do zaključka, da tudi s pripadnostjo kolektivu ne moremo biti povsem zadovoljni. Predsedstvo TO OO sindikata tudi v tem vidi pomemben vzrok, da problemov ne rešujemo tako oziroma v okviru planov in rokov ter sprejetih internih sanacijskih ukrepov.

Kljub naštetim ugotovitvam pa je iz 9-mesečnega poslovnega poročila razvidno, da je bil v tem obdobju dosežen določen uspeh in napredek, ki je odraz prizadevnosti kolektiva, ne pa samo zunanjih ukrepov. Ob sprejemanju sanacijskega programa v preteklem letu in stališč IS Slovenije so se tako delovni kolektiv kot samoupravni organi ter družbenopolitične ljanja črne metalurgije v odnosu na normalno doseganje prepotrebne akumulacije — dohodka in že omenjenih saizražena že tudi v uspehih, doseženih v letu 1969, ko smo

Železna pajčevina

poslovno leto zaključili z minimalnim uspehom, kljub temu da smo izvajali sanacijske ukrepe. Spričo zapostavljamo organizacije zavedali ukrepov, ki smo jih morali izvajati. Najbolj žgoč problem je bil v tem, da smo se morali odpovedati delu lastnega standarda, saj je bil osebni dohodek postavljen na raven zadnjega četrtletja leta 1968, razen tega pa je bila ustavljena tudi gradnja stanovanj. Prizadevnost kolektiva pa je nacijskih ukrepov nismo mogli pri delitvi osebnih dohodkov v korak skupaj z ostalimi gospodarskimi in negospodarskimi organizacijami. Tako je slovensko poprečje osebnih dohodkov znašalo v juliju in avgustu 1.430 novih dinarjev, pri nas v Železarni pa je znašalo poprečje v istem obdobju le 1.331 din. Nižje poprečje osebnih dohodkov, težina dela in pomanjkanje stanovanj pa so tudi glavni vzroki za odhajanje vseh vrst delavcev iz tovarne.

Na tej osnovi je predsedstvo TO OO sindikata na petkovi seji pripravilo več predlogov, ki jih je predsednik Srečko Mlinarič posredoval delavskemu svetu Železarne, ta pa je stališča sindikalne organizacije ob 9-mesečnem poslovanju Železarne ne samo potrdil, ampak tudi sprejel kot svoja stališča.

Ob koncu se je sledilo še poročilo nadzornega odbora. Ta je pregledal poslovanje vseh sindikalnih odborov in ugotovil, da je bilo samo nekaj manjših knjižnih pomanjkljivosti, sicer pa je bilo poslovanje sindikalnih odborov povsem v redu.

Predsedstvo je opravilo še

nekaj imenovanj in predlagalo 11 kandidatov za člane DS stanovanjskega podjetja na Jesenicah. Za člana skupščine republiške skupnosti otroškega varstva je bila predlagana Vera Šventova, socialna delavka na kadrovskem sektorju. Na konferenci delegatov za konferenco samoupravljalcev črne metalurgije pa nas bodo zastopali: Franc Kobentar s transporta, Ludvik Kežar iz komercialnega sektorja in Janez Kavčič iz strojnega vzdrževanja. Predlagani so tudi novi člani poslovnih odborov pri DS in sicer: dipl. oec. Mitja Medvešek v odbor za poslovno politiko in odbor za plan in finance, Tomaž Ertl, direktor kadrovskega sektorja, v odbor za kadre in odbor za življenjske pogoje in rekreacijo, Anton Dremelj iz SEP in Rado Golba s plavža pa v odbor za dohodek in sistem nagrajevanja. V odboru za osnovna sredstva pa bo v prihodnji mandatni dobi član tudi Vinko Marolt, dipl. oec. iz SEP.

Stališča, ki jih je sprejelo predsedstvo tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata v zvezi z devetmesečnim poročilom o poslovanju tovarne, znova potrjujejo, da je sindikalna organizacija v naši Železarni prisotna pri obravnavanju problematike. Njena vloga je izredno pomembna, in se največkrat izraža v koristnih predlogih ter stališčih, ki jih posreduje samoupravnim organom v obravnavo in potrditev.

**Dopisujte
v Železarja**

7 Revolucionarno delavsko gibanje na Jesenicah v letih 1935 — 1941

Zaradi tega so bile meščanske stranke ne-močne in so čutile prepoveda-no, a povsod navzočo KP kot trn v peti. Ko je v letih 1920 do 1925 nastopila kriza v delavskem gibanju, ni mogla uničiti enotnosti, ki so jo ustvarili jeseniški komunisti. Njihovo delo je bilo čutiti tudi v vseh teh letih še posebno v telovadnem in dramskem odseku »Svobode« (ustanovljena sta bila leta 1920) ter v tamburaškem orkestru (1921).

Zaradi nedosledne politike nekaterih voditeljev socialno-demokratske stranke so se v jeseniški podružnici kovinar-ske strokovne organizacije vse pogostejše pojavljali spori. Razcep v stranki in letu 1923 je levičarje primoral ustanovi-ti lastno delavsko »Neodvisno strokovno organizacijo«. Grozila je nevarnost, da bo do razcepa prišlo tudi v »Svo-bodi«. Komunisti so si prizadevali, da bi v društvu ohranili enotnost; njihov trud je bil poplačan z uspehom.

Jeseniška »Svoboda« je sko-raj edina v slovenskih indu-strijskih centrih ostala enot-na. Še več: celo okrepila se je in se s tem uvrstila med vodilna tovrstna društva v Sloveniji.

Kot protiutež Orjuni je KP ustanovila na Jesenicah ile-

galno proletarsko akcijsko četo (PAC), ki naj bi brani-la delavske interese. PAC je vodil Vlado Velč, ki so ga po-zneje kot člana KPJ ubili v beograjski Glavnjači ter vrgli v Donavo. Njegovemu spomi-nu je posvetil Tone Čufar svoje dramsko delo Tragedi-ja v kleti.

Leto 1923 pomeni začetno leto načrtne gonje, ki jo je proti delavskim organizaci-jam in njihovim voditeljem organiziralo vodstvo KID. Predvsem so poskušali zatreti Neodvisno strokovno orga-nizacijo, ki je najbolj dosled-no branila delavske koristi. Člane te organizacije so začeli premeščati na slabše plačana delovna mesta. Tiho, toda ne-nehno nasilje nad vsemi, ki so zahajali v Delavski dom, naj bi zlomilo voljo do dela vsem tistim, ki so še delali v delavskih organizacijah.

24. aprila 1924 so člani Ne-odvisne strokovne organizaci-je v Delavskem domu razvili svoj društveni prapor, vodstvo podjetja pa je na to delavsko manifestacijo reagiralo na ta način, da je odpustilo več kot sto delavcev — članov KP, Neodvisne strokovne organi-zacije ter »Svobode«. Upošte-vali so pač dejstvo, da je Ne-odvisna strokovna organiza-cija nasledila ilegalno KP, torej ni mogla biti po volji ne oblasti ne lastnikom to-

varne. Večina odpuščenih de-lavcev je morala poiskati svoj kruh v tujini, predvsem v Franciji.

To je bil hud udarec ne le za Neodvisno strokovno orga-nizacijo, temveč tudi za »Svo-bodo«. Njen telovadni odsek je na primer izgubil vse svo-je vodilne člane. Reakciji je zrasel greben. Z vso brutal-nostjo so začeli zatirati, kar je bilo naprednega. Vrstile so se hišne preiskave. Iskali so prepovedano literaturo, za katero so vedeli, da prihaja na Jesenice iz inozemstva ter da od tu potuje po skrivnih zvezah v notranjost države. To naj bi delavce zastrašilo ter jih prepričalo, da še malo ni vseeno, za koga bodo gla-sovali na bližnjih državnih volitvah. Dovolj vzrokov je bilo za strah, da bodo volitve v industrijskih centrih poraz za vladajoči razred. Če dru-gega ne, se bo okrepila opo-zicija. In nasprotje, ki ga je med meščanskimi in delavski-mi strankami v letu 1924 po-glabljal iz dneva v dan, je raslo in se zaostrovalo tudi pozneje vse do druge svetov-ne vojne.

Do razkola je v kritičnem letu 1924 prišlo tudi v izobra-ževalnem društvu »Sava«. Množica novih članov je na običnem zboru preglasovala pripadnike naprednega levega krila, ki so potem s pevovod-

jem Cenom Ambrožičem iz-stopili iz društva ter še istega leta ustanovili na Javorniku pevsko društvo »Marks«. To-da sreski načelnik ni hotel podpisati pravil tega društva, češ da so podpisani sami je-seniški komunisti.

Vse to bi lahko zadostovalo za mrtvilo v delavskih orga-nizacijah. Da do tega ni prišlo, imajo zasluge predvsem komunisti, ki so trdno verjeli v ideje Marxa in Engelsa, ra-zen tega pa so se zavedali, da je treba kljub grožnjam v bo-ju vztrajati.

Vztrajati, pa čeprav število članov v Partiji nenehno pa-da; leta 1930 jih je bilo le še deset. Da pa so delavci Partiji še vedno zaupali, kaže podatek, da so komunisti v boju s socialnimi demokrati za sedeže v vodstvu Saveza metalških radnika Jugoslavi-se je udeležil tudi Sima Mar-kovič. In tudi za kongres SMRJ v Celju leta 1926 so izvolili delegate.

Konferenca KPJ za Gorenj-sko januarja 1927. leta v Ljubljani so se kot delegati z Jesenic udeležili Vergelj, Mlakar in Repinc. Istega leta se v politični areni pojavi tudi proletarski pesnik, pisa-telj in dramatik Tone Čufar. Vključil se je v »Svobodo« in SMRJ. 27. junija 1927 je bila na domu sodruga Anto-na Verglja seja KP, sklenili so, da bodo priredili zlet »Svobode« z Jesenic, Javor-nika in iz Bohinja. Za zborna mesto so določili slap Savica v Bohinju. Ko pa so udele-ženci prispeli z vlakom na postajo Bohinjska Bistrica, so lahko ugotovili, da so po-stajo obkolili orožniki. So-druga Verglja in njegovo se-stro Anko so odpeljali na občino ter ju zaprli v garde-

robe, kjer sta našla že so-druge z Javornika — med njimi Cena Ambrožiča — in iz Bohinja. Večino pevcev so zaprli v čakalnico na železniški postaji. Po mučenju in zasliševanju so jih naslednji dan odpeljali na Jesenice ter jih tu ponovno zaslišali, kon-čno pa zaradi pomanjkanja dokazov izpustili. Na njihove proteste pri mučenju so se le posmehovali, češ da so izven zakona, da pa bi bilo zani-mivo zvedeti, kdo je predsed-nik KP.

Prvega maja 1927. leta so se delavci zbirali za tradicio-nalni prvomajski spreved. Pa ni bilo nič z njim. Prišli so žandarji z bajoneti in jih razgnali. Niso pa mogli sneti rdečih zastav, ki so vihrale z Mežakle in Mirce in pripo-vedovale mestu pod seboj o delavskem prazniku.

Leta 1928 so komunisti na javnem shodu pojasnili lju-dem, kako je prišlo do tega, da so izdihnili Radič in tova-riši v parlamentu. 1. decem-bra 1928 so organizirali tro-silno akcijo. Letaki so po-jasnjevali ozadje umorov, ki so jih nacionalisti prikazo-vali v povsem drugačni luči.

Vladajoči režim se ni nik-dar obotavljal, kadar je bilo treba nastopiti proti delav-skemu gibanju. Včasih pa se je režimovcem zazdelo, da so ti njihovi ukrepi premili. V takih trenutkih so nastopili še ostreje; mednje sodi šesto-januarska diktatura. Tudi proletarskim Jesenicam ni prizanesla. Izginile so še zad-nje svoboščine v javnem društvenem delovanju in svo-bodnem združevanju. Vse seje, sestanke in prireditve je bilo treba prijaviti. In po-tem so se na njih znašli agenti, ki so lovili sleherno besedo. Na okrajnem glavar-stvu so najstrože cenzurirali

vse In vea j stati ti drila zaves gibanje s je bil čas povsod pris večni pretz so bi pre Cez to se spremeni slušno oroč žima.

Tod dela organical noben gro zaustati. 2 so žarji članov jese ki so an 1 simbo ne Intentiona Kranj go ljali ljub pa v eogr da so b lahko sodi pregli z štiti žrve tem drug Glavni p januar za Zadnvrsti glasi

šerni nabriš tabna emrz aljav la ok

Tuudejst ška caniza štela še volj vori nasiljšestu ture, da senic hitr načina tla ter v si tudj čne Uspeš je najbotip njihov tak bil naden

V Kotovi špici

Globok sneg je ležal po gorah, vreme pa je obljub-ljalo najboljše. V Tamarju se je zbralo lepo število alpi-nistov iz vse Slovenije. Tu je bil organiziran zimski tabor, ki ga je uspešno vodil Boris Krivic, odličen poznavalec gora nad Planico. Veliko se je plezalo, vendar le po pri-sojnih pobočjih od Ponc pa do Kotove špice in Jalovca, severne stene pa so v svoji navidezni nepristopnosti in globoki zasneženosti same-vale.

Boro nas je kot strogi vod-ja že zgodaj vrgel iz postelje in le njemu se imamo zahva-liti, da nas jutro najde že zelo visoko pod Kotovim sedlom. Vreme kljub več-rajšnjim najboljšim obetom ni nič prida. Jalovec je v oblakih, prek grebenov Šit in Travnika pa silijo dolgi, cunjasti jeziki megle prav do doline, nebo pa prekriva tan-ka plast mrenastih oblakov. Den strokovnjaško ugotavlja, da je to slabo znamenje,

Nejc pa stojično mirno pra-vi, da ne bo nič hudega. Gre-mo v steno, pa naj bo kar hoče. Nazaj bomo še zmeraj lahko šli. Pri vstopu pohi-timo s pripravami, saj biva-kirati ne smemo, ker smo Borisu obljubili, da bomo še nocoj v koči. Prvi raztežaji so kmalu za nami, potem pa ne vidimo nič več. Zoprne megle, ki so se prej podile le čez greben, se sedaj str-nejo v gosto celoto in nam onemogočijo dobro orienta-ranje. Zavijamo v prvo grapo nad nami. Saj ne more biti tako težko, da nam ne bi uspelo. Plezamo kar drug za drugim in globina pod nami hitro raste. Na srečo pa ne vidimo izteka teh strmih po-bočij, ki bi bila lahko ska-kalnica, kakršna še ni prišla nobenemu konstruktorju na misel. Potem pa je grape konec. Visok previsen skok je edina pot navzgor. Loti se ga naš mornarski kandidat Nejc in ga mojstrsko spravi podse. Midva z Denom se ne

mudiva preveč in kar po vrvi zlezeva navzgor na nekakšno ramo. Ničesar ne vidimo.

Kot slepci stopamo nav-zgor po strmem snežišču in ugibamo, če smo sploh še v Kotovi špici. Da nismo slu-čajno na poti za v nebesa? Pa Den ugotovi, da mi ne smemo računati z nebese in tudi pot tja gor verjetno ni tako strma in naporna. Šale pa imamo hitro dovolj, ko se snežišče spremeni v po-bočje iz samih gladkih plati na katerih je le nekaj sip-kega snega. Napredovanje postaja skoraj nemogoče in vsaka kretnja lahko poruši že tako slabo ravnotežje. Uspe nam prečiti v desno, kjer dosežemo strm žleb, vrh katerega se zopet bohoti pre-cejšen skok, nad njim pa že stokrat prekleta megla. Z dvema klinoma nam uspe po-koriti tudi to zapreko, ki ni niti prva, še manj pa zadnja. Gora že ve, kako se mora braniti pred vsiljivci! Sneg nad skokom je skrajno zanič in pri vsakem koraku se vdre do tal. Toda kaj pa je to? Snežišče postaja vse manj strmo in naenkrat sto-

jimo na nekem grebenu za katerega pa ne vemo, kam bi ga prav zaprav dali. Mor-da pa je to res vršni greben Kotove špice. Utrujamo mo-zgane, mozgamo in končno smo si edini, da smo le že na vrhu.

nerešljiva uganka. Vse bi šlo, ampak skozi to meglo ne bi prodrli niti z radarjem. Pri-demo nad neko grapo, za katero Den trdi, da je prava. Nisem povsem siguren. Den pa prepričuje vztrajno in za-upljivo. Nejc pravi, da mu

kov pom ben tramo se, dpoizl Tokrobuy robor V t vse to i stakro tr in mejo benu. Ve lažje In z navz na in nej p že je glo kateri tri polno zo Nekyend Zope po zaj trrh kjer o z sedaja bi trenu ra ni m da

Polosim Neje zve stiva na in ztavl pravi stop midu navz da je ok, se mali in prem. vsega dovol rinet naza krat tal sestoto su

Mitja Košir

ZIMA V TAMARJU

Megla je obupna in ko iz-gine Nejc nekaj metrov na-prej, ga nič več ne vidi. Biti moramo previdni. Na grebenu so opasti, stena proti zahodu pa pada glo-boko v Koritnico. Sestop tja dol ne bi bil prijeten. Sedaj je naša naloga, da najdemo pravi sestop. To pa je skoraj

morava verjeti, saj ima kar svetniški sij okoli glave. Ko smo 10 metrov pod robom, sva tudi z Nejcem popol-noma prepričana, v pravil-nost našega početja, ko pa smo za dve dolžini vrvi glo-boko, smo vsi trije sigurni, da nismo prav. Ne pomaga nobeno klícanje vseh svetni-

vse in pesmi, prireditve. In vendar je bilo treba prestatiti to. Sodruga je boderila vest, da delavsko gibanje sme stagnirati. To je bilas hišnih preiskav, povsod prisotne cenzure in večnih pretacij, katerih žrtve so bili predvsem člani KP. Čez to so hoteli človeka spremeni v brezdušno, poslušno prodje nasilnega režima.

Todaj v marksističnih organizacijah noben dekret, noben grožnje niso mogle zaustajati. 28. januarja 1929 so žandarji aretirali enajst članov jeseniške »Svobode«, ki so an pred tem izvajali simbolične vaje na melodijo Internationale. Iz zaporov v Kranjski gori so jih prepepeljali v ljubljanske, od tam pa v zgrad z izgovorom, da so beograjsko sodišče lahko pidi tistim, ki so se pregreli zoper zakon o zaščiti rabe. Tone Čufar je tem srogom v beograjski Glavni posvetil pesem V januarju zaprtim sodrugom. Zadnjostice te pesmi se glasijo:

»Vrni praznoti so bor-niški domovi, tečna samota je v ulicah mrzlih, a objave roke težijo železokovi.«

Tudjejestvo, da je jeseniška organizacija KP leta 1930 štela še deset članov, dovolj zorno pripoveduje o nasiljeshostojanuarske diktature. Da Partija je na Jesenicah prilagajala svoj način dela novim pogojem ter v smislu organizirala tudi dne zборе »Svobode«. Uspehe je kmalu pokazal; najboljtoplji dokaz, da je njihova taktika pravilna, je bil naden porast članstva

v rdečem sindikatu. Ta je združeval že 1100 delavcev. In to se je dogajalo ob iz dneva v dan rastočem pritisku na KP. Aretirali so tovariše Verglja, Smolnikarja in Tineta Vištra, ki so ga obsodili na osemnajst mesecev zapora.

Komite KP na Jesenicah so v tem času vodili Janez Mulej, Jože Knific, Janez Mlakar, Lojze Ulčar, Tone Vergelj in Matevž Ferčej. Ze leta 1931 so ustanovili partijsko organizacijo na Dobravi pri Kropi. Vodil jo je Stane Žagar.

Leto 1930 je pomenilo najhujši čas za revolucionarno delavsko gibanje. Nekaterim mladincem je oblast prepovedala svobodno gibanje. Partijska organizacija je ostala brez zveze s KPJ. Šele leto dni kasneje je sodrug Anton Vergelj ponovno vzpostavil zvezo s PK KPJ v Ljubljani. Odtod je prišlo navodilo, da je treba partijsko organizacijo na Jesenicah pomladiti. Takoj so sprejeli v Partijo več mladih članov: Jožeta Gregorčiča, Toneta Čufarja, Franca Guzlja, Albina Pibernika, Staneta Bokala, Ivana Pirenčiča, Korošca, Albina Sušnika in Ivana Krašovca. Dva od njih, Tone Čufar in Stane Bokal, sta bila ob Janezu Mlakarju in Tonetu Verglju izvoljena v komite, v katerem sta prevzela odgovornost za organizacijo študija.

V oktobru so po večmesečnem vztrajnem boju priborili delavstvu novo kolektivno pogodbo. To je nekoliko zboljšalo položaj, kakršnega je ustvarila kraljeva diktatura. Zaslužni za ta uspeh pa so bili predvsem komunisti, ki se jim je pri delu krepko poznala pomoč novih mladih članov.

kov pomoč, nazaj na greben namo sami. Odločimo se, da izkusimo bolj levo. Tokrabupamo že takoj za robom V tej megli izgleda vse to nemogoče. Pa se stakno tri pametne glave in najejo rešitev. Po grebenu Vevnico. Jasno, nič lažje in že grizemo kolena navzgor na vrh Kotove špice in naj po grebenu. Toda že je globoka škrbina, ob kateri trije utrjeni heroji polom zobe. Kaj pa sedaj? Nekjeendar moramo dol. Zopet podimo po gazi nazaj in že smo tam, kjer so začeli. Kaj bi dal sedaj bi se megla vsaj za trenutek razgrnila. Toda nič ni dati, megla vztraja.

Polešimo še enkrat. Z Nejce zveževa vrvi in spuštiva na navzdol. Vrne se in zavavlja, da je našel pravi stop. Ko pa greva še midvanavzdol, ugotovimo, da je ok, prek katerega bi se mali spustiti previsok in prem. Dokončno imamo vsega dovolj in še zadnjič rinemo nazaj na greben. Tokrat takoj odločimo za sestop smeri vzpona. Nič

kaj veseli nismo, a kaj hočemo, v dolino moramo še danes. Hitro izginemo iz tega negostoljubnega in vetrovnega grebena. Hitimo kolikor se le da. Počasi postajamo navdušeni nad uspelim vzponom, saj tu pred nami pozimi ni lazil še nihče. Se opazimo ne, kdaj se izmotamo iz megle. V dolini je že mračno in velik kamen se nam odvali od srca, ko končno po celodnevem pehanju gor in dol po Kotovi špici le stopimo na prostrana snežišča pod Kotovim sedlom. Za nami je plezalna tura v steni, ki nima slovesa kot stene na nasprotni strani doline, vendar smo prav tam gori spoznali, kako majhen in nemočen je človek, če se hoče gora poigrati z njim. Srečni smo, da smo kljub vsem tem zaprekam uspeli obrniti še en list, nenajlažji, v knjigi našega življenja v gorah.

Torellijeva smer — vzhodna stena Kotove špice: prvenstveni zimski vzpon.

Plezali: 26. 1. 1970: Danilo Cedilnik, Jernej Horvat in Mitja Košir.

Tone Čufar

Marija bi rada živela

4

Zdravnik je molčal. Svojo dolžnost je opravil. Samo nov recept ji je napisal, potem je povabil naslednjega bolnika k sebi. Marija je na poti v lekarno mečkala recept in toliko da ga ni razcefrala. Doma so po stari navadi silili v njo, zakaj je slabe volje. Sita je bila njihove nadležnosti, a vsaj mame se ni mogla otresti. Žena je pokazala res veliko zaskrbljenost; najmanj se je pa Malči zmenila za sestro. Izogibala se je je zmeraj bolj. Marija si je zdaj sama skušala dopovedovati, da zdravnik gleda prečrno. Komaj pa je zaživela v upanju, da morda še vse dobro poteče, jo je napadlo in si ni več ustvarjala sončnih nadej.

Mama je zdaj sama pregovarjala očeta, naj kakor koli uredi s trgovcem.

»Kako pa?« je mrko spraševal oče.

»Za Malči ste imeli vse, zame pa ni ničesar,« je izbruhnila Marija v strahu pred počasnim umiranjem. »Več vam je zid kakor moje zdravje. Jaz naj poginem, da se bodo drugi košatili tukaj.«

»Marija!«

Oba, oče in mati sta se zavzela nad njeno drznostjo.

»Kar spreži,« je dejal stari čez čas čisto mirno. »Prav res te ne maram imeti na vesti. Saj ne bom dolgo tlačil zemlje. Za vas, za otroke sem postavil hišico, zame jo tako in tako izkopljejo. Najbrž prav

kmalu. Zakaj bi se potem ubijal z mami? Kar jutri ostani doma, ne brani ti.«

Zdaj, ko je oče prepustil odločitev njeni volji, je Mariji upadel pogum, da bi stopila h gospodu in mu odpovedala službo. Bila je kakor miš v mišnici, ki še skače, a jo čaka gotovo smrt, pa naj uganja kar koli že. Vse je natanko preudarila in ji razen dvomljivega upanja, da se morebiti na čudežen način izmaže, ni ostalo prav ničesar. Ko bi spregla v trgovini, bi primanjkovalo doma za najbolj vsakdanjo hrano. Ne mogla bi več k zdravniku in ne v lekarno. Dolg pri trgovcu je bil pa še posebna pesem. Četudi ni mislila nanj, so ji že drugi preprosti računi povezali roke in jezik.

Vse leto, tja do najhujšega mraza, je opravljala svoj posel. Včasih je komaj stala na nogah, potem se je pa spet popravila in je zlasti jeseni dobila kar dober videz. Tedaj je tudi parkrat govorila z Jožom, ki je prišel od vojakov. Ker se pa ni držal v Ljubljani, jo je tu pa tam razveselil s kakšno karto. Sredi zime je pa Marija obležala. Dotlej so glavni dolg že poplačali. Janko je spet delal in so se lažje otresali bremena. Ko je sonce dobivalo spet na moči, je Marija kak dan vstala z novim upanjem, da se pomladi spravi docela pokoncu. Toda ni šlo. Prestala je dosti hudega, počasi je izkašljevala mlada pljuča.

V aprilu so Koširjevi pokopali hčer, hiša jim je pa ostala. **Konec**

Spremna beseda urednika Cvetka Zagorskega ob ponatisu povesti Toneta Čufarja TOVARNA

Se v tem mesecu bo kulturno-umetniški klub Tone Čufar izdal oziroma ponatisnil Čufarjevo povest Tovarna. Knjižico, ki je namenjena predvsem mladini, je uredil Cvetko Zagorski in napisal tudi spremno besedo, ki jo v celoti tudi objavljamo.

Če bi Tone Čufar srečno preživel vojno in še vse zgode in nezgode povojnih let, bi mu letošnjo soboto 14. novembra voščili k 65. letnici. To je tudi povod, da je dal klub, ki nosi Čufarjevo ime, v ponatis njegovo povest »Tovarna«.

*Čufar sam ni dal povesti naslova »Tovarna«. Ne vemo, če ji je sploh dal kak naslov in če jo je imel namen objaviti v tej obliki. Vsekakor pa je bilo delo zasnovano kot povest, objavljeno pa prvič v mladinskem listu »Razorje« v letniku 1938–1939, ko je urejal list Tone Gaspari, založnik lista pa je bilo Združenje učiteljev jugoslovanskih meščanskih šol, sekcija za Dravsko banovino. Urednik, ki si je bržčas želel za vsako številko lista po eno krajšo zaključeno črtico, je objavil v peti številki le začetek povesti, ki ji je dal naslov »Obisk«, v naši knjižnici pa smo ga zaznamovali s 1. poglavjem, medtem ko je objavil nadaljevanje povesti v 9.–10. številki spet kot samostojno črtico z naslovom »Okence« in jo razdelil na 1. in 2. poglavje, tako da je imelo »Okence« dve poglavji. Medtem ko je bil »Obisk« brez ilustracije, je »Okence« ilustriral Tine Kos.

Kot uredniku Čufarjevega dela se mi je zdelo smotno in tudi v duhu Čufarjeve zasnove, da sem združil sicer enotno, vendar po takratni zamisli urednika »Razoror« na dva dela razdeljeno besedilo, zdaj v enotno povest in ji izbral tudi skupen naslov »Tovarna«, obenem pa izpustil naslova »Obisk« in »Okence«, pač pa prvo črtico zaznamoval kot 1. poglavje, drugo črtico pa kot 2. in 3. poglavje.

Isto poenotenje sem si dovolil že pri prvem ponatisu, ki je izšlo pod naslovom »Tovarna« pri Mladinski knjigi 1951. leta, le da je knjižica takrat vsebovala še črtice »Deklica iz revirja«, »Počena šipa« in »Napadi pri županovih«. Takratna majhna naklada pa je še isto leto pošla.

Za razliko od prvotnega ponatisa sem si dovolil zdaj nekaj nebitvenih jezikovnih in pravopisnih sprememb; tako sem Možakljo preimenoval v Mežakljo, zmeno v izmeno, predvsem pa poslovenil nekaj očitnih kroatizmov (Čufar se je takrat zgledoval po književnih delih socialne smeri na jugu): sličen v podoben, pestro v pisano, vzdušje v ozračje, uvaževal v upošteval, briga v skrb in podobno, povr pa še postavil kje kako manjkajočo vejico.

Vendar pa je sama obletnica res le povod. Globlji vzrok je v dejstvu, da je ta povest Čufarjevo najvrednejše darilo, oporoka ne le jeseniški in delavski, marveč vsej slovenski mladini, vsem ljubiteljem plemenite in tehtne besede, s tem pa tudi del njegovega deleža slovenski kulturi.

Bralec bo iz same povesti sprevidel, kako tesno je živel pisatelj z rojstnim krajem, kako je poznal razmere v delavskih družinah, kako so služili zanje očetje in sinovi vsakdanji kruh, njihovo iskanje dela in zasluzka in strah pred brezposelnostjo; bralec bo uvidel, kako je Čufar na lastni koži občutil stiske in vsakdanjo skrb človeka, katerega obstoj je bil

odvisen od železarne, od konjunktura ali krize v svetovnem kapitalističnem gospodarstvu, pa od milosti ali nemilosti vodstva v tovarni, toda tudi od lastne prizadevnosti in pa od delavske solidarnosti. Medtem ko vodi pisatelj svojega malega Janka po mestu in skozi tovarno, nas seznanja s krajem in z delavci ob strojih in pečeh, z delovnim potekom, z nevarnostmi in trpljenjem, z vztrajnostjo in upanji ljudi, ki strežejo strojem in pečem.

Tone Čufar je vse to zmogel, ker je bil sam vse-skozi otrok industrijske kotline, obenem pa tudi nadarjen za izražanje in vztrajen pri delu, pri čemer sta ga navdihovala človeško sočutje in zavest pripadnosti razredu, ki ustvarja temeljne pogoje za obstoj in razvoj človeške družbe. Preden je napisal »Tovarno«, se je bil namreč že odločno postavil na stran socialne revolucije in prestal že leto dni ječe, deloma v Ljubljani, deloma v Beogradu.

To se pravi, da je bila pot do »Tovarne« dolga, polna preizkušenj, trdega dela, odpovedi in žrtv. Rojen 14. novembra 1905 pri Markežu na Murovi, hišna številka 54, nad cerkvijo, je bil tretji otrok tovarniškega mizarja Antona in matere Ane. O socialnih in zdravstvenih razmerah v družini priča dovolj že to, da sta kljub očetovi in materini skrbnosti pred Tonetom umrli že dve sestri. Po Tonetu je bilo še pet otrok, od katerih sta spet še majhna umrla dva. Sprva je živela družina v eni sami sobi s štedilnikom, nakar se je preselila v sredo mesta k trgovcu Moriču. V pogovoru s Tonetovo materjo, preden je po vojni umrla, sem zvedel, da je Tone kot otrok komaj prebolel pljučnico in je bil vse življenje, kot vsa družina, izpostavljen nevarnosti jetike, takratni boleznii revnih. A že vsa belolasa, vendar nenavadno živahna in pogumna žena, je posebej poudarjala, kako bister in radoveden fant je bil Tone. »Vsako stvar je hotel prignati do kraja,« je pravila. »Ko je slišal, da vlada cesar vsej državi, je vprašal, če živi torej tudi v Bohinju. A ko je slišal staro mater, da bog daje drva, je vprašal, če jih mar z nebes meče na žago.«

Stiska s prostorom je silila družino, da se je selila še naprej, najprej k Ferjanu v »staro kantino«, nato v tovarniško graščino, dokler ni oče sklenil, da si bo sezidal lastno hišico. Svoj skromni dom si je vsa družina zidala pet let in se 1936. leta vselila na Blejsko cesto številka 27, med množico podobnih skromnih delavskih hišic z majhnimi vrtniki.

(Nadaljevanje)

Napredek trgovine je le v integraciji

Misel, izražena v naslovu, je povsem točna, le žal, da se nekateri v naši občini premalo zavedajo, kakšne bodo posledice, če bomo še naprej delovali razdrobljeni. O nameri za združitve je bilo tudi že nekaj razgovorov. Da bi zvedeli kaj več o problemu, smo prosili direktorja trgovskega podjetja Rožca Karla Frančeska za razgovor. Za naš list in lokalno radijsko postajo je takole odgovorjal:

VPRAŠANJE: Že dalj časa je živa ideja za združitve trgovine, pa tudi nekaterih sorodnih organizacij v naši občini. Organizirani so bili tudi že nekateri razgovori. Menite, da so dane realne možnosti za takšen ukrep?

ODGOVOR: Razgovori o integraciji enega dela jeseniškega gospodarstva, to je trgovinskih podjetij in mesarskega podjetja, teko že leto dni. Žal moram priznati, da dosedanja razgovori še niso rodili sadov. Vzrokov zato je več. Na prvem mestu bi omenil glavni razlog to, da smo se o integraciji in njeni obliki menili preveč na pamet. Za uvodne razgovore je to sicer razumljivo, kasneje pa bi morali k stvarim pristopiti bolj poglobljeno. Prepričan sem, da si vsi še nismo na jasnem, kakšne zlasti dolgoročne koristi bi prinesla integracija jeseniške trgovine. Prav zato tudi oklevamo in se naloge ne lotimo tako kot bi bilo treba.

VPRAŠANJE: Kaj naj bi taka združitev pomenila glede na nadaljnji razvoj trgovine in boljšo ponudbo potrošniku?

ODGOVOR: Združitev jeseniških trgovinskih podjetij pa tudi mesarskega podjetja in morda še gostinstva v perspektivi bi nedvomno pomenila prehod na večjo stopnjo gospodarske moči, k smotrnejšemu vlaganju sredstev v investicije, k hitrejšemu dvigu števila zaposlenih, brez dvoma pa bi hitreje rasli tudi osebni dohodki zaposlenih. Z ozirom na izredno dober geografski položaj naše občine, ko se vsako leto zgrinja k nam vedno več tujih turistov, še zdaleč nismo izčrpali vseh možnosti, ki jih ima prav trgovina. Izgleda, da se druga podjetja izven občine tega bolj zavedajo, na kar nas opozarja njihovo zanimanje za naše tržišče in kupno moč naših občanov. Razdrobljenost jeseniške trgovine ima svoj negativen vpliv tudi na založenost in kakovost blaga, ki ga nudimo potrošniku. To velja tako za prehranbeno kot industrijsko blago. Znano je, da jeseniška podjetja, pri tem tudi naše ni izjema, vlagajo ves svoj čisti dohodek in amortizacijo v nove investicije, le manjši del v modernizacijo obstoječih trgovin, zelo malo denarja pa dajemo na obratna sredstva. Prav zato je izbira blaga v jeseniških trgovinah še vedno preskromna in to prav zaradi pomanjkanja obratnih sredstev ne moremo pripeljati na Jesenice marsikaj, kar drugod potrošniki lahko kupijo.

Ker smo majhni in razdrobljeni, nas tudi banke ne upoštevajo in le težko dobijo kre-

dit. Z gotovostjo lahko trdim, da je prav preskromna izbira blaga na Jesenicah tudi vzrok precejšnjega odliva denarja drugam — v Kranj, Ljubljano in nenazadnje tudi tja za mejo v Italijo in Avstrijo. Kje na Jesenicah npr. lahko kupiš kaj za avtomobil, kje gradbeni material in še in še bi lahko našteval. Zato je razumljivo, da mnogi naši kupci, občani upravičeno lahko godrnjajo.

Če jeseniška trgovska podjetja ne bodo v kratkem začela skupno nastopati in močnejše sodelovati, potem ne smemo računati na uspešnejšo rast, prej kot to, bodo začela stagnirati.

VPRAŠANJE: Preidimo sedaj še na vaše podjetje. Predstavite nam trgovsko podjetje Rožca.

ODGOVOR: Trgovsko podjetje Rožca bo čez dobro leto slavilo 20-letnico obstoja. Ob ustanovitvi je podjetje imelo šest klasičnih trgovin, vse v starih stavbah, brez kakšne posebne opreme, strojev itd. Danes imamo 13 trgovin, od tega pet samopostrežnih ter štiri okrepčevalnice. Število zaposlenih se je dvignilo od 30 na 110, v uku pa imamo tudi 18 učencev.

Premoženje, ki smo ga v teh letih ustvarili, znaša že blizu milijardo starih dinarjev. Celotno vrednost tega premoženja je ustvaril kolektiv Rožca sam, le slabo petino nam je dala družba v obliki kreditov.

VPRAŠANJE: Trg. podjetje Rožca tudi stalno sodeluje pri prizadevanjih za vsestranski družbeni razvoj. V čem se kaže pomoč?

ODGOVOR: Naš kolektiv se dobro zaveda, da boljše življenje nas vseh ne zavisi zgolj od pogojev, ki smo si jih ustvarili znotraj podjetja, pač pa tudi od pogojev zunaj njega. Zato že vsa leta dajemo precej sredstev za različne družbene namene. V celoti smo plačali obveznost za gradnjo šol v občini, že nekaj let zapored dajemo prispevek za izgradnjo onkološkega inštituta v Ljubljani, vsako leto namenimo precej sredstev za šport in kulturo, odzvali smo se akciji železničarjev, akciji za pokritje hale, svoj delež bomo dali za izgradnjo šole, spomenika NOV v Cerknem, redno ob vsakem novem letu se spomnimo otrok na terenu in še mnogo tega bi lahko naštel. Vse to kaže, da imajo delavci v Rožci dovolj posluha tudi za širše potrebe.

VPRAŠANJE: In na koncu, če ni tajnost, kakšni so vaši načrti za nadaljnji razvoj podjetja?

ODGOVOR: Naši načrti za bodoči razvoj podjetja niso

nikakršna tajnost. Razvojna pot našega podjetja bo usmerjena v poslovno povezovanje v eni ali drugi integracijski obliki znotraj občine, seveda če bodo tudi druga sorodna podjetja zato. Sicer pa bomo iskali še več stika s poslovnimi partnerji izven občine, ki kažejo pripravljenost na tako sodelovanje.

Tako sodelovanje je našemu podjetju že do zdaj prinašalo precejšnje koristi. Si-

cer pa imamo v načrtu, da prihodnje leto začnemo z gradnjo trgovine v Planini pod Golico, vključili se bomo v gradnjo novega centra v Kranjski gori in na Jesenicah. Posebno skrb bomo posvetili reorganizaciji poslovanja znotraj podjetja, da bi ustvarili pogoje, da bo še preostala 1/3 delavk delala le na eno izmeno in ne deljeno kot do sedaj. Pripravili smo predlog, da bi bile tudi delavke v trgo-

vini proste ob nedeljah. Rešitev tega pa je odvisna od razumevanja ostalih trgovinskih podjetij. Modernizirali bomo trgovine tako, da bo našim delavcem ženam — delavkam še bolj olajšano delo.

Z uresničitvijo teh in še drugih načrtov, s katerimi je kolektiv dobro seznanjen in jih podpira, bomo v mnogem prispevali svoj delež k hitrejši rasti gospodarske moči naše občine kot celote.

9-mesečni poslovni rezultati tovarne

(Nadalj. s 1. strani)

naprav pa je bilo okrog 3.500 ton. Poprečna analiza sintra je pokazala vsebnost 49,86 % železa, 14,87 % železovega oksida in baziciteto 0,58 %.

Delo na aglomeraciji se nadaljuje tako, da se zmanjšuje število delavcev tujih podjetij in povečuje število domačih delavcev, ki bodo zaposleni na aglomeraciji. Seveda pa je vzporedno z gradnjo aglomeracije potrebno urediti tudi naprave za zasilpavanje plavža. V zvezi s tem je strojno-tehnološki projekt izdelalo projektivno podjetje IBT, ponudbo za izdelavo opreme pa je izstavila STT Trbovlje.

V poročilu o izvajanju investicijskega programa poro-

čevalci navajajo, da dopolnilna oprema za livni žerjav še vedno kasni in da dobava žerjava za valjarno žice kljub vsem urgencam kasni že štiri mesece.

V predelovalnih obratih so v teku dela pri postavljanju konti proge za žarjenje dinamno pločevine. S tovarno EM Maribor pa je bil že dosežen sporazum o izvajanju montažnih del za peč in napravo za proizvodnjo zaščitnega plina.

Pregled financiranja rekonstrukcije tovarne kaže, da je bila predračunska vrednost gradbenih del vključno s podrazitvami v višini 109.221.732,05 dinarjev, korišćena v letih 1962-1970, 98,1 %, domaća oprema z montažo od predračunske vrednosti

117.120.617,08 din — 98,9 %, uvozna oprema z montažo v predračunski vrednosti 233.493.981,31 din — 99,7 % in ostalo v predračunski vrednosti 9.010.046,56 din — 99,5 %. Skupna predračunska vrednost s podrazitvami v višini 469.446.377,00 dinarjev je bila torej izkorišćena v letih 1962—1970 — 99,1 %. K temu pa je potrebno prišteti še interkalarnne obresti in provizijo v letih 1962—1970, znaša skupaj 149.868.705,50 din, tako da skupna vlaganja v letih 1962—1970 znašajo 615.220.087,41 dinarjev. Pri teh sredstvih so zajeta sredstva federacije oziroma Jugoslovanske investicijske banke vključno s podrazitvami in interkalarnimi obrestmi z nekaj več kakor 50 odstotki.

Pregled planirane in dosežene skupne in blagovne proizvodnje od januarja do septembra

	Družbeni plan I—IX/1970 skupna . blagov.		Dosežena proizv.		Index	
			skupna	blagov.	na skup. proizv.	na blagov. proizv.
Plavž	101.000	—	92.290	—	91.4	—
Martinarna	235.400	—	224.238	—	95.2	—
El. peči	120.200	—	99.194	—	82.5	—
Skupaj jeklo	355.000	—	323.432	—	91	—
Blooming proga	292.600	7.440	275.551	7.198	94.1	96.7
od tega: gredce	2.230	2.230	3.144	3.144	140.9	141.
deb. ploč.	290.370	5.210	272.407	4.054	93.8	77.8
Linija rezanja	85.400	27.300	76.438	32.264	89.5	118.2
od tega: trakovi	24.340	2.960	17.378	1.972	71.4	66.6
pločevina	61.060	24.340	59.060	30.292	96.7	124.4
Težka proga	7.000	1.500	23.291	2.633	332.7	175.5
Lahke proge	28.350	12.640	24.917	11.726	87.9	92.8
Valjarna 2400	69.500	68.700	72.292	71.756	104.	104.4
Valjarna 1300	31.000	31.000	27.086	27.086	87.3	87.4
od tega: dinamo	5.170	5.170	6.816	6.816	131.8	131.8
pocink.	5.930	5.930	4.471	4.471	75.4	75.4
ostala	19.900	19.900	15.799	15.799	79.4	79.4
Valjarna žice	78.000	17.500	59.256	17.072	76.	97.6
Hlad. valjarna	21.950	21.950	21.107	20.885	96.2	95.1
Žičarna	48.400	33.300	41.520	28.253	85.8	84.8
Jeklovlek	13.180	13.180	11.180	11.180	84.8	84.8
od tega: vlečeno	9.670	9.670	8.299	8.299	85.8	85.8
luščeno	2.240	2.240	1.656	1.656	73.9	73.9
brušeno	740	740	507	507	68.5	86.5
term. obd	530	530	718	718	135.5	135.5
Elektrode	8.270	8.270	7.449	7.449	90.	90.
HOP	2.970	2.970	4.675	4.675	157.4	157.4
Žebljarna	8.710	8.560	8.345	8.345	95.8	97.5
od tega: žebli	7.600	7.450	7.348	7.348	96.7	98.6
bod. žica	1.110	1.110	997	997	89.7	89.8
Skupaj osn. dej.	1151.930	254.310	1068.829	250.522	92.8	98.5
Varilni prašek	560	560	501	501	89.2	89.2
Livarne	3.450	220	3.918	458	113.6	208.1
Šamotarna	14.880	2.610	14.065	2.992	94.5	114.6
Skupaj ostalo	18.890	3.390	18.484	3.951	97.8	116.5
ŽELEZARNA	1170.820	257.700	1087.313	254.473	92.9	98.7

Nove gospodarske akcije skupščine občine

V četrtek, 29. oktobra, je bila 14. redna seja obeh zborov skupščine občine Jesenice. Odbornikom je bila najprej posredovana informacija o devetmesečni realizaciji proračunskih dohodkov in njihovi razporeditvi. Dohodki proračuna so bili v času do 30. septembra doseženi v skupnem znesku 11.632.149 din. V primerjavi s celoletnim planom, ki znaša 16.867.200 din, znaša realizacija 68,96 %, to pa je za 6,04 % pod planom. Kljub temu kaže, da bo plan proračuna ob koncu leta dosežen približno 100 %.

Proračunski izdatki so bili do sedaj v mejah predvidenih števil, s tem, da se je upoštevalo 5 % omejitev izdatkov.

V drugi točki dnevnega reda so odborniki nato poslušali informacijo o zasedanju delegatov občin in sprejemu zakona o kulturnih skupnostih. Zasedanja v skupščini SR Slovenije se je kot delegat občine udeležil Bojan Čebulj, ki je tudi poročal o delu sveta o imenovanju iniciativnega odbora za ustanovitev kulturne skupnosti tudi v naši občini.

Lahko bi rekli, da je bila osrednja točka minule seje skupščine občine poročilo o gospodarskih ukrepih in posredovanju v letošnjem letu, saj je bila tudi razprava o tem zelo živahna. Predsednik skupščine Franc Zvan je poročal o poteku že sprejetih gospodarskih akcij in o nekaterih predlogih za nadaljne programe.

OBRAT ISKRE NA BLEJSKI DOBRAVI: V obratu je trenutno 171 zaposlenih, kot kaže pa bodo še letos dosegli številko 200. Celotna gradnja je potekala po predvidevanjih in je pravzaprav majhen rekord v času od začetkov priprave načrtov do dograditve. Ko bodo v teh dneh delavci IMP še dokončali klimatske naprave, bodo objekt prenesli v celoti na Iskro, s čemer se bo začel vračati vložen denar.

ZARJA — OBRAT PLASTIČNIH MAS: Trgovsko podjetje Zarja je nekoliko zakasnila s pripravo potrebne gradbene dokumentacije, tako da bo oprema prej na Jesenicah kot pa bodo urejeni primerni prostori. Vseeno pa kaže, da bo v maju prihodnjega leta možno začeti s proizvodnjo.

PLANIKA NA BREZNICI: Obrat za šivanje vrhnjih delov čevljev nameravajo povečati, s čemer bi tudi število zaposlenih povečali. Do konca novembra mora biti pripravljen projekt, medtem ko bi gradnjo opravili v prihodnjem letu.

CEMENTARNA V MOJSTRANI: Skupnost metalurške, kemijske in električne tehnologije v Ljubljani (SMELT) je opravila prve raziskave za ugotovitev količine surovin za eventualno izgradnjo cementarne za specialne cimente v Mojstrani. Ob pregledu terena in vzorcev so ugotovili, da v Mojstrani ni laporja, pač pa so precejšnje količine laporja dobili na vzhodni strani Belce, našli pa so tudi čist apnenec, ki ga potrebuje predvsem železarna. Raziskave so pokazale, da je zaloga precejšnja, okoli 12 milijonov ton, še več pa je predvidoma laporja na zahodni strani. Elaborat bo narejen do 9. novembra, ko bo v Mojstrani tudi širša javna razprava.

CESTA POTOKI—JESENICE

CE: Skupščina občine se prizadeva, da bi s sredstvi cestnega sklada v prihodnjem letu rekonstruirali cestni odsek od Potok do Jesenic. Težko bi bilo govoriti o uspehu akcije. Lahko bi rekli samo to, da je omenjeni republiški sklad naročil izdelavo idejnega projekta za rekonstrukcijo. Predsednik skupščine pa je v nadaljevanju nakazal še nekatere druge možne gospodarske akcije, ki naj bi bile sestavni del nadaljnjih programov razvoja naše občine.

HLADNA VALJARNA: Program pripravljajo v okviru združenega podjetja Slovenske železarne, gradnja omenjene valjarne pa bi bila življenjskega pomena za našo železarno. Gradnja bi bila predvsem logična na Jesenicah, kjer je v bližini surovinska baza in potrebni kadri. Skupščina občine lahko akcijo samo idejno podpre.

CEMENTARNA MOJSTRANA: V letu 1971 naj bi opravili še natančne raziskave pri ugotavljanju rudišča, opravili laboratorijske raziskave in izdelali investicijski program. Po besedah predsednika skupščine cementarna na Belci ne bi smela kaziti turističnega izgleda Mojstrane in zgornje savske doline, kljub temu pa je o gradnji še vseeno preuranjeno govoriti.

KONZORCIJ ZA IZGRADNJO KRANJSKE GORE: Program, ki si ga je zadal konzorcij ni bil izpolnjen v vseh postavkah, presežen pa je bil kvantitativno. Od 8 žičnic v Kranjski gori in na Vršču, bosta do letošnje zime postavljeni le dve; vodovod je v gradnji; namesto enega hotela so v gradnji kar trije s skupno 810 posteljami; povsem pa je izostala gradnja prireditvene dvorane. Namesto investicij v višini 4 milijard znašajo sedanja dela kar okoli 10 milijard dinarjev. Po predlogu naj bi konzorcij delal tudi v naprej, pri čemer naj bi pritegnili še druge zainteresirane delovne organizacije, izdelali pa naj bi nov program, kateri naj bi zajemal: gradnjo prireditvene dvorane, žičnice, proučil naj bi vlogo kmečkega turizma, izgradnjo zasebnih penzionov, gradnjo obvozne ceste v Kranjski gori, skrbel za urejanje novih smučišč, predvidel gradnjo novih hotelov in pa takoimenovanega šoping (komunalnega) centra v Kranjski gori z javnim kopališčem, sauno, masažo, kozmetiko in pedikuro. Konzorcij naj bi razširil dejavnost na celotno Zgornjesavsko dolino. Vključitev Kranjske gore v PROJEKT ZGORNJI JADRAN ni v celoti uspela, pač pa bodo strokovnjaki pregledali celotno urbanistično in zazidalno dokumentacijo ter s svojim žigom jamčili, kar naj bi pomenilo večjo veljavo pri mednarodnih forumih in denarnih zavodih.

ELIM JESENICE: Bivši Elektrotehnični servis je s preimenovanjem tudi spremenil dejavnost. Od prejšnje-

ga navijanja elektromotorjev in servisa gospodinjske opreme je prešel predvsem na proizvodnjo elektroinstalacijskih omaric. Ker imajo v prihodnje predvidene še nekatere nove aranžmaje, pa so tudi že prostori v bivši tiskarni na Jesenicah premajhni. Zato naj bi tudi za omenjeno podjetje skupščina občine kreditirala primerne prostore. Podjetje je imelo v letu 1968 le 680 tisoč realizacije in pri tem kot prejšnja leta izgubo. Lansko leto so imeli že 2.160.000 novih dinarjev realizacije in 130.000 dobička, letos pa se približujejo že 5 milijonom realizacije, ki naj bi jo v prihodnjem letu že skoraj podvojili.

TOVORNA POSTAJA ZA CESTNI PROMET: Da bi dosegli večji red pri parkiranju tovornjakov in avtobusov na Jesenicah, da bi lažje vplivali na distribucijo voznega parka, ter da bi tudi šoferjem zagotovili potrebne sanitarne prostore, naj bi na Javorniku, na prostoru sedanjega podjetja Jesenice transport uredili primerno tovarno postajo. Nadaljnji razgovori naj bi pokazali investitorja.

CARINSKA SKLADIŠČA: Stanovanjsko podjetje, Kovinar in pa Intereuropa nameravajo zgraditi zaprti skladišče v velikosti 6 tisoč kvadratnih metrov za približno 30 tisoč ton blaga. Verjetno bo to šele začetek, saj naj bi se po letu 1974, ko bo predvidoma zgrajena skupna železniška postaja na Jesenicah količina blaga še povečala.

OBVOZNA CESTA V KR. GORI: Prometne razmere v Kranjski gori so predvsem v turistični sezoni nemogoče. Ker je treba tudi zgraditi nov

most čez Pišenco, predlagajo, da naj bi tega gradili na mestu, kjer je predvidena obvozna cesta. Skupščina občine bi morala financirati le okoli 400 metrov obvoznice in pa priključek na sedanjo cesto na vzhodni strani. Tako bi samo deloma uredili oziroma izboljšali prometno situacijo v turistični Kranjski gori.

Odborniki so se v celoti strinjali s predlaganimi gospodarskimi akcijami, bili so zelo enotnega mnenja, da bomo le tako gospodarsko dvignili našo občino. Glavni direktor magister inž. Peter Kunc je še posebej govoril o nujnosti gradnje hladne valjarne na Belškem polju, o številčnih podatkih, o nujnosti preorientacije dela proizvodnje naše železarne, ter o nujnosti odstranitve težkega fizičnega dela.

Menil je, da je potrebna podpora vseh, ter da je treba tudi Jesenice prepričati o nujnosti nove investicije v hladno valjarno. Menil je tudi, da doma, v vrtec, solah in drugod vse premalo govorimo o železarni, pa je zato med mladimi čutili manj ljubezni do železarstva.

V nadaljevanju seje so odborniki potrdili odločbo o določitvi splošnega interesa za gradnjo smučišč v Kranjski gori, potrdili spremembo odloka o urbanističnem programu občine, s tem, da se zazidava naselja Breg v bodoče ureja z zazidalnim načrtom, potrdili odlok o preloži parcelacije zemljišč na območjih, za katera je predvidena izdelava zazidalnega načrta ter ob koncu opravili nekatera imenovanja.

T. Lipicer

Zgodovina je hči preteklosti

Pretekli torek se je sestal ožji politični aktiv, ki ga je vodil sekretar OK ZK Pavel Lotrič. Aktivna sta se udeležila tudi Bogdan Osolnik kot predstavnik inštituta za zgodovino in dr. Kermauner, znani zgodovinar, oba iz Ljubljane. Po uvodnih besedah tov. Lotriča in nato tov. Osolnika smo povzeli, da gre za obsežnejši projekt zgodovine delavskega gibanja v Sloveniji, v katerem zavzema jo Jesenice in Gorenjska pomembno mesto. Projekt v osnovnem konceptu vsebuje tri pomembna obdobja in sicer:

- prvo obdobje od 1869. do 1920. leta,
- drugo obdobje od 1920. do 1941. leta in
- tretje obdobje od 1941. do 1945. leta.

Prvo obdobje je dr. Kermauner zaključil. Avtor je na kratko podal oris tega obdobja, pri katerem je nekaj-

krat podčrtal pomembnost Jesenic kot industrijskega centra v prebujanju proletariata, njegovega organiziranja v treh različno pobarvanih strokovnih organizacijah. Viri iz tega obdobja so zelo bogati in kažejo, kako daleč je segal vpliv jeseniškega proletariata, njegova osveščenost in neuklonljiva dejavnost. Knjiga iz tega obdobja bo obsegala okoli 700 strani in jo lahko pričakujemo na našem knjižnem trgu v začetku 1972. leta.

Za obdobje med obema vojnama in za obdobje NOB so se precej zadržali na osnovnih nosilcih te naloge. Zmenili so se za ožjo komisijo in ponovni dogovor v občinskem merilu, na katerem bo potrebno ugotoviti vire financiranja in sodelovanja do izvršitve te prepotrebne naloge, ki bo s pisano besedo ohranila zanamcem zgodovino tega obdobja. — rn

Priznanja krvodajalcem

V četrtek zvečer je občinski odbor Rdečega križa Jesenice v Delavskem domu na posebni slovesnosti podelil značke in priznanja številnim večkratnim krvodajalcem in sodelavcem. Slovesnost se je ob polni dvorani Delavskega doma pričela s kulturnim programom, ki so ga izvajali srednješolski mladinski pevski zbor Blaž Arnič pod vodstvom prof. Janka Pribošiča, gojenci glasbene šole, harmonikarja Vojko Mencinger in mali Tomaž Sotler ter dekliški kvartet blok-flaut pod vodstvom prof. Jenka, dve narodni pesmi pa sta recitala člana gledališča Tone Čufar Slava Maroševićeva in Borut Verovšek.

Nato je o pomenu krvodajalstva govoril predsednik občinskega odbora Rdečega križa Pavle Dolar, predstavnik republiškega odbora RK pa je podelil 7 diplom krvodajalcem, ki so dali več kot 15-krat kri in dve diplom prizadevnim aktivistom in sodelavcem Rdečega križa za zasluge pri organizaciji krvodajalskih akcij. Predsednik občinskega odbora Rdečega križa je podelil tudi 19 priznanj sodelavcem Rdečega križa, 38 zlatih krvodajalskih značk krvodajalcem, ki so dali kri več kot desetkrat in 150 srebrnih značk krvodajalcem, ki so darovali kri vsaj petkrat. Po slovesni podelitvi priznanj in značk se je ob majhni zakuski razvil prijeten in tople tovariški večer najzaslužnejših krvodajalcev in gostov. Slovesnost je bila pristrčno in zaslužno priznanje krvodajalcem, obenem pa tudi lep uvod v letošnjo krvodajalsko akcijo, ki bo v Delavskem domu od torka, 31. do petka, 6. novembra in v ponedeljek, 9. in v torek, 10. novembra.

Clovekoljubne akcije se udeležite tudi vi in darujte kri za druge, saj jo boste od drugih morda potrebovali tudi sami!

— nj

Muzej revolucije na prvo mesto v srednjeročnem programu občine

Na redni seji predsedstva občinske konference SZDL Jesenice so 28. oktobra obravnavali priprave za sejo občinske konference SZDL, imenovali koordinacijski odbor za narodno obrambo, pregledali devetmesečno finančno poslovanje občinske konference ter razpravljali o ustanovitvi muzeja revolucije na Jesenicah in sprejeli tudi ustrezna stališča za ustanovitev muzeja in sploh za kompleksno reševanje mnogih nerešenih materialnih vprašanj prosvete in kulture.

Na seji sta predsednik občinskega vodstva ZZB NOV Franc Konobelj — Slovenko in član tega vodstva France Treven obrazložila dosedanja prizadevanja tega vodstva za ustanovitev samostojnega muzeja revolucije, ki naj bi bil nameščen v Kosovi graščini na Jesenicah. Ker so za adaptacijo stavbe in notranjo opremo oziroma ureditev, za kar obstojijo že ustrezni idejni načrti, potrebna denarna sredstva, je predvsem potrebno za izvedbo te akcije dobiti ustrezna soglasja vseh vodstev občinskih družbenopolitičnih in kulturnih organizacij in potem s skupno akcijo usresničiti to zamisel. Predsedstvo ne le, da je soglasno podprlo popolno upravičenost ustanovitve samostojnega muzeja revolucije na Jesenicah, je izreklo tudi vse priznanje občinskemu vodstvu ZZB NOV in oddelku za delavsko gibanje in NOB pri tehničnem muzeju Železarnice, za dosedanje delo in napore pri uresničevanju te zamisli.

V razpravi ob tem vprašanju je bila poudarjena potreba po celovitem reševanju materialnih vprašanj nadaljnega razvoja kulture in prosvete v občini, ki že preveč očitno zaostajajo za ostalim razvojem. Menili so, da je potrebno k že omenjenemu muzeju revolucije dodati še adaptacijo gledališke stavbe, dograditev kulturnega doma na Javorniku, izgradnjo novega razstavnega paviljona, izgradnjo novih šolskih in vzgojno-varstvenih kapacitet v občini ter izgradnjo športnokulturne hale Podmežakljo. Vse te objekte bi morali zajeti v srednjeročnem razvojnem načrtu občine s tem, da se muzej postavi v ospredje in poleg proračunskih virov poišče še druge finančne možnosti za reševanje teh vprašanj. Med drugimi so omenjali tudi možnosti referendumov za uvedbo samoprispevka občanov in ustreznega prispevka raznih investitorjev v občini. V zvezi z muzejem revolucije in načrtimi vprašanji je bila na seji imenovana štiričlanska komisija, ki bo pripravila ustrezen sklep oziroma besedilo.

V zvezi s pripravami na sejo občinske konference SZDL so sklenili, da mora biti do 10. novembra pripravljena ustrezna analiza o krajevnih skupnostih in stališča ter mnenja pristojne sekcije pri občinski konferenci, da se po 10. novembru lahko skliče seja konference in vnaprej posreduje ustrezno gradivo.

V nadaljevanju so imenovali devetčlanski koordinacijski

odbor za narodno obrambo in pregledali realizacijo devetmesečnega finančnega poslovanja ter sprejeli spremembo proračuna, ker sredstva po predvidenem proračunu niso bila v celoti odo-

brena. Ob tem so govorili tudi o merilih za sestavo proračuna za prihodnje leto, pri čemer bi občinska skupščina morala upoštevati sprejeta merila, da bo SZDL lahko bolj učinkovito uresničevala svoje naloge.

Ob koncu so govorili še o nekaterih akcijah v novembru in o osrednji proslavi dneva republike, ki bo letos zaradi popravila dvorane v Titovem domu v delavskem domu na Javorniku.

Seja odbora kulturno-umetniškega kluba Tone Čufar

V soboto, 31. oktobra se je sestal na svoji prvi seji odbor kulturno-umetniškega kluba Tone Čufar, ki ga vodi literat Miha Klinar. Na seji so govorili o pravih klubih in o nekaterih bodočih akcijah. Ker predvidevajo, da bo prva knjiga iz njihove založniške dejavnosti, to je povest Toneta Čufarja Tovarna, ki jo je uredil in napisal spremno besedo oziroma avtorjev življenjepis Cvetko Zagorski, ilustriral pa akademski slikar Jaka Torkar, izšla v sredini novembra, bo potrebno pričeti s široko akcijo pri

razširjanju te prve edicije kluba. Knjižica oziroma novela, ki jo je tudi opremil Jaka Torkar, bo veljala samo tri nove dinarje in je predvsem namenjena doraščajoči mladini, to je višjim razredom osnovnih šol in šolam druge stopnje.

Klub bo v novembru tudi sodeloval pri organizaciji spominskega večera ob 65-letnici rojstva pisatelja in revolucionarja Toneta Čufarja, ki ga pripravlja občinska konferenca ZMS. Samostojno pa bo klub v počastitev tega spomina organiziral 20. no-

Redna seja predsedstva Zveze kulturno prosvetnih organizacij

V petek, 30. oktobra je predsednik sveta Zveze kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice Joža Varl sklical 24. redno sejo predsedstva. Za dnevni red je predlagal razpravo in sklepanje o predlogu za ustanovitev muzeja revolucije na Jesenicah, predlog programa prireditev do konca leta in informacijo o osnovanju glasbene mladine — osnovne skupnosti Jesenice ter o delovanju kulturno-umetniškega kluba Tone Čufar.

Na seji so enoglasno podprli prizadevanja občinskega vodstva Združenja zveze borcev NOV za osnovanje muzeja revolucije v Kosovi grašči-

ni na Jesenicah. V zvezi s tem bodo izdelali poseben sklep, ki mora sloneti na osnovi, da je uresničitev zamisli muzeja potrebno uvrstiti v prvi plan srednjeročnega programa razvoja občine. Ker se sporedno s tem odpira še vrsta drugih nerešenih vprašanj na področju materialnega razvoja prosvete in kulture v občini, bodo v predlogu za način reševanja teh odprtih vprašanj poudarili tudi potrebo po uvedbi krajevnega samoprispevka občanov za kompleksno reševanje teh vprašanj.

V nadaljevanju seje so načelno sprejeli program kakovostnih glasbenih, baletnih in odrskih prireditev za letošnjo sezono, vendar s pooblastilom posameznim članom predsedstva, da ga še v nekaterih niansah dopolnijo, seveda pa je to predvsem odvisno od tega, kdaj bo gledališka dvorana v Titovem domu usposobljena za prireditve.

Na seji so govorili tudi o programu in razširjanju dejavnosti glasbene mladine — osnovne skupnosti Jesenice, o čemer pa bodo ponovno razpravljali po sestanku v Radovljici s predstavniki tamkajšnjega glasbenega življenja. Morda bo ta sestanek pokazal celo potrebo, da se osnovna skupnost glasbene mladine formira za območje obeh občin. Potem so poslušali še informacijo o delovanju kulturno umetniškega kluba Tone Čufar in kratko poročilo člana predsedstva republiškega sveta ZKPO Bojana Čebulja o nekaterih osnovah srednjeročnega plana razvoja kulture v Sloveniji in o stikih z zamejstvom.

Na koncu seje so sprejeli tudi sklep, da skupaj z občinsko konferenco ZMS organizirajo 22. novembra celodnevni seminar za predstavnike mladinskih aktivov, ki se ukvarjajo s kulturo, o nekaterih aktualnih temah iz kulturno prosvetnega področja.

Uredniški odbor zbornika Jeklo in ljudje o vsebini tretje knjige

V petek, 30. oktobra se je sestal na redni seji uredniški odbor zbornika Jeklo in ljudje. Predsednik Jože Podobnik je predlagal v razpravo pregled finančno materialnega stanja, predlog vsebine zbornika Jeklo in ljudje — tretja

knjiga in nekatere kadrovske spremembe.

Ugotovili so, da je na zalogi še 530 izvodov zbornika prva knjiga in 1183 izvodov zbornika druga knjiga in da bo potrebno z raznimi oblikami pospešiti prodajo, s če-

mer si bodo tudi ustvarili potreben finančni sklad za izdajo tretje knjige, poleg rednih proračunskih prispevkov Skupščine občine Jesenice. Nakup knjige je zelo ugoden, saj že pri itak znižani ceni kupec pri treh izvodih dobi še 20% popust, kar je predvsem ugodno za večje nakupe šol in drugih ustanov.

Največ pa so se zadržali pri predlogu sestavkov, ki naj bi jih vsebovala tretja knjiga zbornika, ki ga je predložil odgovorni urednik Franc Konobelj — Slovenko. Načelno so z nekaterimi dopolnitvami predlog programa sprejeli, kar je potrebna osnova za razgovore s predvidenimi avtorji. Na koncu so sprejeli še nekatere kadrovske spremembe, ki jih bodo predložili v sklepanje občinski skupščini.

10 let društva LT pri ŽIC

Prihodnji teden, točneje 10. novembra bo minilo deset let odkar je bilo na pobudo učencev in osebja ŽIC ter občinskega odbora LT ustanovljeno društvo ljudske tehnike pri železarskem izobraževalnem centru.

V teh letih je v okviru društva delovalo več krožkov. Najaktivnejša sta vsekakor foto in kino krožek, ki delujeta že od ustanovitve dalje. Nekaj let sta v okviru društva delovala tudi radio in modelarski krožek, društvo pa je nekajkrat skupno z AMD Jesenice organiziralo tudi tečaj za šoferje A in B kategorije. Krožke in tečaje je v desetih letih obiskovalo okrog 200 učencev, mnogi od teh so znani foto, kino in radio amaterji in sedaj delujejo v dru-

gih jeseniških društvih in klubih.

Člani društva se že nekaj časa pripravljajo, da to obletnico tudi proslavijo. Foto krožek pripravlja foto razstavo o delu društva v desetih letih. Razstava bo odprta 10. novembra ob 13. uri v avli železarskega izobraževalnega centra in bo trajala do 14. novembra. Isti dan bo ob 17. uri v kino razredu jubilejni občni zbor, na katerem bodo pregledali delo v desetih letih. Takoj po občnem zboru pa se bo pričela revija mladinskega filma Slovenije, ki jo pripravlja kino krožek. Revija se bo nadaljevala še naslednja dva dneva, to je 11. in 12. novembra od 17. do 19. ure.

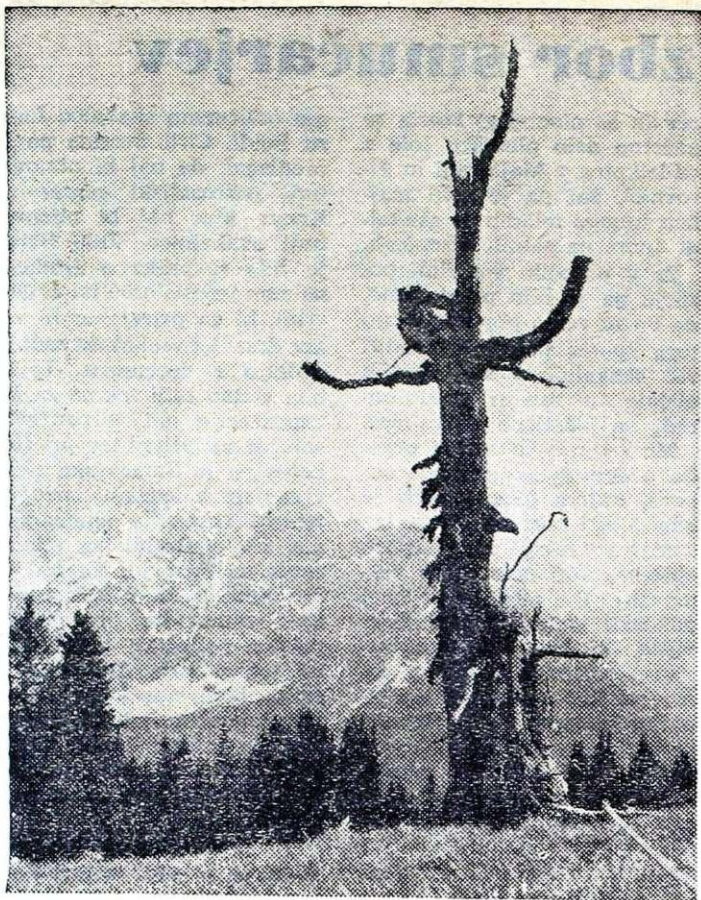
tz

OBVESTILO

Odbor DSIT Jesenice naproša in obvešča vse strojne tehnike in inženirje z območja občine, ki še niso člani društva, da naj se prijavijo pri tov. Faletiču, železarna Jesenice, žerjavni oddelek — tel. št. 596 (državni priključek).

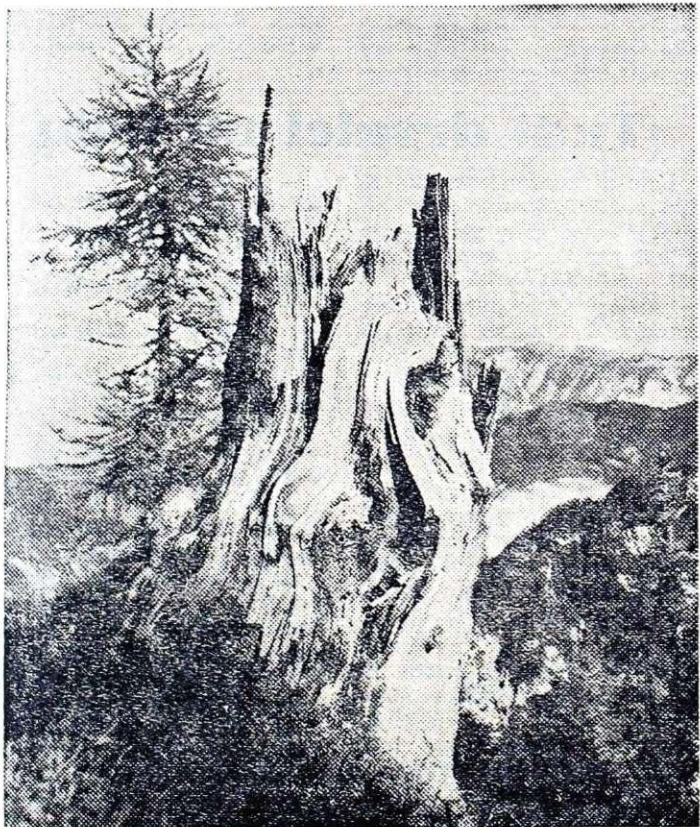
Vsi člani, ki spremenijo zaposlitev ali bivališče, naj to javijo na isti naslov zaradi rednega pošiljanja Strojniškega vestnika. Enako naprošamo upokojene člane.

Vljudno vabi
odbor

Kaznovan s poginom, ker je kršil zakon narave

Tretja knjiga Jaka Čopa Viharniki posve- čena gorniku Jožu Čopu

Iz na smrt obsojenega upornika — raste novo življenje

V borih desetih letih nas je naš rojak in sodelavec Jaka Čop razveselil že s svojo tretjo knjigo umetniških fotografij, ki ji je dal naslov Viharniki (leta 1962 — Svet med vrhovi, leta 1969 — Raj pod Triglavom). Spremno besedilo k posameznim slikam je napisal pisatelj Uka-ne — Tone Svetina. Knjiga ne-le da pomeni obogatitev naše alpinistične literature, ker avtor obravnava vihar-nike v edinstvenih okoljih, največkrat obkroženih z ven-cem gora, ampak nam v sli-kah prikaže tudi dialektiko narave, saj njegov opus za-jema vse faze razvoja dre-vesa od njegovega rojstva, prek njegove borbe za obstoj v zelo skopo odmerjenih živ-ljenjskih pogojih, do njego-vega propada oziroma zravn-anja z zemljo. Drevo, že ob rojstvu obsojeno na trajno borbo za svoj obstoj z vihar-ji, neurji, strelami, plazovi... ker je prekršilo osnovni zakon narave in se drznilo zarasti nad mejami, ki jih je narava določila za rast drevja. Ta bogat izbor slik iz zakladnice naravnih lepôt je z njemu lastnim filozof-skim stilom besedno oboga-til Tone Svetina.

Odveč je poudarjati, da je tako delo zmogel le človek, ki že pol stoletja zahaja v ta prelesten gorski svet, človek, ki so mu poznane vse nade-lane in nenadane steze in samotne poti od Trente do Baške grape, od izvira Save do Triglava in njegove soses-čine. Človek, ki ima bogat dar opazovanja in ostro oko, da izbere iz množice biserov na-šega gorskega sveta najlepše. Človek, čigar življenje je mnogo bogatejše od življenja tistih, ki jim pomenijo boga-stvo le materialne dobrine. Človek, ki se je znal poglo-biti v zakone narave in s svo-jjo fotografsko kamero ujel poleg lepôt tudi dragocene dokumente naravnih zaka-nov. Človek, ki neizmerno ljubi naše gore, ki mu pome-nijo njegov drugi dom in ne-potešljivo hrepenenje po le-pem, ki se skriva v gorskem svetu naših Karavank, Julij-skih in Kamniških Alp.

Jaka Čop v uvodnih bese-dah svoje tretje knjige Vihar-niki sam pravi, da ga je na-rava bogato poplačala za nje-gova, najbrž nikdar prešteta pota med skalne vršce in da s svojimi fotografskimi zapi-si želi tistim, ki hodijo slepi mimo teh lepôt, odpreti oči, drugim pa pokazati čudesa, ki jih je izoblikovala narava in čas. Te njegove misli tudi potrjuje njegov kritični iz-bor fotografij, ki jih objavlja v svoji tretji knjigi. Verja-mem mu, da ni imel lahke naloge iz množice prizorov, ki mu jih je narava ponujala na njegovih pohajanjih po gorah, izbrati najboljše, naj-lepše, še posebno, ker so nje-gove fotografije tudi doku-ment nastajanja in razvoja oziroma življenja ter propada samotnega drevesa visoko v gorah. Najbrž je ta njegova tretja knjiga zahtevala še več potov, poglobljanja, opazova-

nja in tudi študijskega pri-stopa, kot obe predhodnici. Kajti tema, ki jo je izbral v VIHARNIKIH, je že sama po sebi svojstvena, in jo je bilo treba čimbolj mojstrsko zajeti tudi na filmski trak.

Tretjo knjigo Jaka Čopa bi lahko poimenovali tudi kot povest o življenju ali še bo-lje povest o borbi za življenj-ski obstoj. V njej je tudi av-torjeva izpoved, njegov čust-ven in socialno-moralni na-zor, v katerem simbolično iz-raža usodo malega slovenske-ga naroda in našega sloven-skega človeka, ki sta podob-no VIHARNIKU kljubovala skozi zgodovino, skozi stolet-ja na skromno odmerjenem prostoru in zaradi svoje upornosti in trdoživosti vsta-la v novo življenje. Tak je tudi izbor Čopovih slik v Vi-harnikih, od rojstva drevesa skozi uporno borbo za obstoj v smrt, iz katere vzklije novo življenje.

Tudi spremno besedilo k posameznim slikam, ki ga je napisal pisatelj Tone Svetina, imenitno ustreza vsebinski zasnovi avtorja knjige in je pravo filozofsko razmišljanje ter izražanje številnih življenj-skih modrosti in resnic.

Ocenjevanje tretje knjige Jaka Čopa samo po tem, ko-liko posamezna fotografija ustreza svoji umetnostno fo-tografski popolnosti, bi bilo mnogo preozko, čeprav je tu-di s te strani knjiga popolna. Avtor sam pravi, da je bil pred veliko dilemo pri izbo-ru fotografij oziroma moti-vov. Kajti isti motiv se v raz-ličnih letnih in dnevnih čas-ih in v različnih vremenskih razmerah pokaže drugačen. Njegovo kritično oko in nje-govo poznavanje gorskega sveta sta nam v knjigi res pričarala mnogo lepega, ki s svojo vsebinsko zasnovo in spremnim besedilom pred-stavljajo popolnost, neke vr-ste celovitost.

Tretjo svojo knjigo VI-HARNIKI je avtor posvetil gorniku Jožu Čopu z nasled-njim posvetilom:

Njemu, ki je zrasel med vi-harniki, Njemu, ki so mu gube na obrazu zarisali viharji in neurja v gorah, Njemu, ki tako goreče ljubi previsne stene, grebene in tokave,

Njemu, čigar ime je in bo zmeraj povezano z zgodo-vino našega alpinizma, po-svečam to knjigo s spošto-vanjem in hvaležnostjo.

Jaka Čop je kljub svojim šestim križem, ki si jih bo naložil prihodnje leto, še ved-no neugnan, kajti njegova tretja knjiga niti še ni bila natisnjena, ko je že razmiš-ljal in snoval svojo četrto knjigo, ki bo prav gotovo od-krila nove bisere našega gor-skega sveta.

Najbrž smo bili ob njegovi skromnosti in njegovi neiz-merni zagledanosti v gore, prežeti z veliko ljubeznijo in spoštovanjem do našega gor-skega sveta, do njegovih ne-precenljivih stvaritev, spevov lepôt naših gora, kot do-mačini, njegovi sorojaki pre-malo pozorni do njega. Z do sedaj izdanimi knjigami foto-grafij našega gorskega sveta je tudi v pogledu turistično-planinske propagande, prispe-val neprecenljiv delež pri zbliževanju lepôt gorskega sveta z delovnim človekom in širokimi množicami. Sam je v uvodu tretje knjige zapisal, da se je hotel le skromno pridružiti vsem tistim, ki so kakorkoli opisovali lepote na-ših gora. To pa je veliko de-lo, ki ga je opravil in nanj smo upravičeno ponosni tudi občani.

Knjigo VIHARNIKI je na izredno kakovostnem papirju izdala Državna založba Slove-nije, za zelo okusno opremo pa je poskrbela Nadja Fur-lan.

Ob izidu tretje knjige VI-HARNIKI avtorju Jaku Čopu iskreno čestitamo in mu želi-mo, da bi nas še in še raz-veseljeval in presenečal s ta-kimi spevi lepôt naših go-ra.

Joža Varl

Izredno kakovostni koncert

Občinski svet Zveze kultur-no prosvetnih organizacij Je-senice, je skupaj s priredit-veno poslovalnico FESTIVAL Ljubljana, organiziral v pe-tek, 30. oktobra izredno ka-kovostni koncert v delav-skem domu na Javorniku. Obakrat, to je ob 16. in 18. uri so dvorano napolnili predvsem mladi poslušalci obeh jeseniških osnovnih šol in osnovne šole iz Koroške Bele in Zirovnice ter jeseni-ške gimnazije. Koncert sodi v okvir programa glasbene mladine — osnove skupnosti Jesenice. S tem koncertom se je pričela široko zasno-vana akcija glasbenega giba-nja v občini, ki v svoji pro-gramski zasnovi predvideva vsaj po en kakovostni kon-cert vsak mesec, poleg dru-

gih glasbeno-vzgojnih dejav-nosti.

Na koncertu so se pred-stavili solisti VASILE MICU, baritonist iz Romunije in violinist ROK KLOPČIČ ter pianist MARIJAN LIPOV-ŠEK iz Ljubljane. Program je vseboval dela Mozarta, Schuberta, Čajkovskega, Prokofjeva, Lipovška, Debussyja, Sarasate in Enescuja. Vse-binsko je koncert tolmačil profesor in pianist Marijan Lipovšek.

Prav gotovo je bil koncert izredno doživetje za vse po-slušalce, saj so vsi trije so-listi izvajali program odlič-no. Tudi poslušalci, čeprav mladi, zaslužijo vse prizna-nje, saj so razen nekaterih posameznikov zelo discipli-nirano sledili izvajalcem.

V sredo, 28. oktobra zvečer so se v sejni sobi društva (na kegljišču) Podmežaklje zbrali smučarski delavci na redni občni zbor smučarskega društva Jesenice. Kot je v uvodnih besedah povedal predsednik društva Bogomil Homovec, je minilo pet let od pomembne organizacijske spremembe, ko smo v občini združili vse klube v eno organizacijo, s čimer smo hoteli združiti kvaliteto pa tudi finančna sredstva, ki naj bi jih v bodoče bolj smotrno koristili. Namen občnega zbora pa je bil pred sezono se pogovoriti o bodočem delu z željo, da bi smučarji in društvo doseglo tisto, kar lahko, oziroma kar od njih pričakuje družba in še posebno Železarna, ki ima patronat nad smučanjem.

Življenje ima prednost

Od 1. novembra 1970 do 31. januarja 1971 poteka v Sloveniji prometno vzgojna akcija pod geslom ŽIVLJENJE IMA PREDNOST. Casovni izbor ni slučajen, saj akcija poteka v jesensko-zimskem obdobju, ko se poleg rednih, stalnih koristnikov cest, javljajo na cesti dodatne, za to časovno obdobje značilne in večkrat nepredvidene ovire: POGOSTO DEŽEVJE, SLABA VIDLJIVOST — MEGLA, POLEDICA, SNEG ...

Se posebno v tem obdobju bomo poskušali tudi s sestavki v našem glasilu prispevati skromen delež k prizadevanjem prometno-vzgojnih in ostalih dejavnosti, da se poveča previdnost na cestah tako s strani voznikov motornih vozil, kakor pešcev in drugih koristnikov cest. S krajšimi resničnimi sestavki iz kronike prometnih nesreč ali s praktičnimi opozorili in nasveti bomo poskušali vplivati na večjo previdnost in upoštevanje cestno-prometnih predpisov.

Namesto v gore, v bolnico in zapor

Lepa sobota v avgustu letos je zvalila tudi 21-letnega Janka, da se je odločil poiskati svojega prijatelja v Trziču, da skupaj odideta v gore. Z izposojenim motorjem, ker sam ga še ni imel, čeprav je imel vozniško dovoljenje, ker se je komaj vrnil od vojakov, je odbrzel v Trzič. V mislih je že zabijal kline nekje v Julijcih in pozabil, da na cesti ni sam, pozabil na hitrost, nevarnosti, na cestno-prometne predpise! V rahlem zavoju in na nekoliko vzbočeni cesti ga je pri hitrosti okrog 100 km na uro zaneslo na skrajni desni rob ceste, kjer so pravilno po levi strani ceste, ker ni pločnikov, že po makadamu, šli štirje pešci, po dva in dva. Trije so odskočili, četrtega pešca, mater mladoletne deklice, ki je stopala poleg nje in ki je pravočasno odskočila, pa je motorist zadel, na sprednjem delu motorja še nekaj časa vlek s seboj, potem pa je v mlaki krvi obležala na cesti. Za hudimi poškodbami je čez nekaj dni v hudih bolečinah umrla v bolnici.

VZROK: PREVELIKA HITROST, ali kakor so sodniki razsodili, ZELO HUDA KRSITEV CESTNO PROMETNIH PREDPISOV!

BESEDA SODIŠČA: Janka so zaradi zelo hude kršitve cestno prometnih predpisov, ki je povzročila smrt matere mladoletne hčerke, obsodili na 16 MESECEV STROGEGA ZAPORA. Sodišče je kot olajševalno okoliščino upoštevalo Jankovo nekaznovanost, marljivost na delovnem mestu in iskreno, skesano priznanje.

EPILOG: Mladoletna deklica je ostala brez mame. Janko bo poleg duševnega trpljenja, ki se mu razbire iz obraza, vedenja in trepetajočih rok, moral 16 mesecev v zapor, kjer bo lahko le sanjal o gorah, ki jih je imel tako rad. Pa tudi njegova desna rama, ki jo je poškodoval pri nesreči, je še vedno paralizirana, morda nikdar več ne bo mogel zabijati klinov v previsne stene naših lepih gora.

ZAKAJ? — se sprašuje Janko, ZAKAJ — se sprašuje deklica, ki je ostala brez mame, ZAKAJ — se sprašujemo tudi mi! Janko, ki je tako ljubil življenje, je ravno temu življenju pozabil dati prednost, pozabil, da na cesti ni sam, pozabil, da tako kot v gorah, veljajo tudi na cesti določene zakonitosti in pravila. Morda bi s prijateljem samo pol ure kasneje zabijala kline v previsni steni, pa ne bi prišlo do te človeške tragedije.

Tekmovanje v mini golfu

V četrtek in petek pretekli teden je bilo v organizaciji TK ZMS Železarne tekmovalstvo v mini golfu v ekipni konkurenci in konkurenci posameznikov. Tekmovali so mladinci in mladinke iz Železarne in ŽIC. Vseh tekmovalcev je bilo točno 60, zastopali pa so 10 obratnih aktivov ZM iz Železarne in eno ekipo ZM ŽIC, izven konkurence pa je tekmovala tudi ekipa predsedstva TK ZMS Železarne.

Tekmovanje samo je bilo zelo zanimivo po zaslugi odličnih tekmovalcev iz obratnega aktivna ZM jeklovlek. Le-ti so posegli po vseh najboljših mestih tako v konkurenci ekip in posameznikov.

Rezultati — posamezniki: 1. Franci RIHTAR, 2. Milan SLIVNIK in 3. Janez PREŠEREN — vsi jeklovlek.

Ekipe: 1. jeklovlek I, 2. jeklovlek III in 3. jeklovlek II.

Na koncu naj zapišemo še

Predsednik je tudi poudaril, da je odbor društva poskušal delati najbolje in da želi, da bi bilo tudi delo v bodoče čim boljše. Menil je, da ne gre prezreti nekaterih slabosti, predvsem to, da društvo v zadnjem času ni uspelo opraviti kakšnih večjih akcij trajnejšega pomena. Menil je, da bi bile potrebne nekatere investicije, ki bi obenem pomenile tudi določeno propagando za smučanje.

Tehnično poročilo je podal Slavan Berliš. V pretekli sezoni so naši smučarji zastopali barve društva nič manj kot 159 krat, pri čemer pa niso upoštevani nastopi v reprezentanci. Naše društvo je eno redkih, ki uspešno goji vse tri smučarske discipline, člani našega društva so stober izbrane reprezentance in to nas vsekakor uvršča med najuspešnejše smučarske organizacije v državi. Alpski referat je najštevilnejši in zato ga v organizacijskem pogledu delijo na članski, mladinski in pionirski oddelek. Taka razdelitev dela je bila vsekakor uspešna. Rezultati pri članih so odlični, seveda če izvažamo, da nimamo smučarj, slabši so pri starejših mladincih, boljši zopet pri mlajših mladincih in odlični pri pionirjih, kjer imamo tudi precej ženskega naraščaja.

Medtem, ko nas med moškimi tekmovalci drugi le težko dosegajo, pa smo povsem v ozadju v ženskem smučanju. Zato bo treba v bodoče več prizadevanj za dvig ženskih vrst. Tekški smučarski šport pri nas nasploh počasi stagnira, pa se to pozna tudi v naši občini. Tekški šport je težak, potrebno je precej vadbe in samoodrekanja. Potrebno bo najti določeno stimulacijo, da bi bolj zainteresirali mlade za teke. Tekši so predvsem doma v Ratečah, Mojstrani in na Hrušici, mlad rod pa raste tudi v Žirovnici; pri tem pa je velika vrzel med tekačicami. Skupno imamo pri tekačih 3 člane, 3 mlajše člane, 4 starejše mladince in 11 mlajših mladincev, kar pa je vsekakor premalo. Bolj kot pri drugih predstavlja za tekače oviro pomanjkanje opreme, maž in pa dopusti.

Zelo uspešni so tudi naši skakalci, pa čeprav je tu najhujša konkurenca nekaterih drugih klubov. V referatu deluje 14 članov, 16 mladinc

Občni zbor smučarjev

cev in 52 pionirjev. Pozna se načrtno delo planiške šole z oddelkoma v Mojstrani in Žirovnici, žal pa je zelo majhen interes mladih za skakalni šport na samih Jesenicah.

Že v poročilu kot tudi pozneje pa je bilo poudarjeno, da bo za večjo popularizacijo tega športa potrebno urediti več skakalnic v vseh krajih občine in misliti predvsem tudi na plastične skakalnice.

Miro Ogrin je zatem poročal o delu gospodarskega odbora, katera glavna skrb je bila dobiti potrebna finančna sredstva tako za nabavo opreme, kot za stroške tekmovanj. Pri tem je posebej poudaril veliko pomoč Železarne, ki ima nad smučarstvom patronat in tako z denarjem kot z dopusti podpira to športno vrsto. Govoril je tudi o nekaterih nalogah, saj bo nujno treba urediti smučišče Podmežaklje, s čimer bi poleg rekreacije mladim lahko omogočili vadbo ob vsakem času. Poleg tega bi bilo treba urediti tudi smučišča v Španovem vrhu, poleti pa ponovno urediti smučišče na plazu pod Prisanom. Poleg tega bo treba nabaviti nekaj opreme, tekmovalce pa opremiti s puloverji in vetrovkami. Ob koncu poročila je še omenil, da je proračun za bližnjo sezono 240.000 novih dinarjev, kar je nekaj več kot lani.

Poročilom je sledila živahna razprava. Sandi Kotnik je naglasil, da si napredek v skakalnem športu težko zamisljamo brez plastičnih skakalnic. Pohvale vredna je zato iniciativa v Žirovnici, kjer so sami opravili vsa zemeljska dela za 30 metrsko skakalnico, katero nameravajo prihodnje leto opremiti s plastično maso. Pavel Krznarič iz Mojstrane je predlagal, da bi prihodnje leto uredili ob žičnici v Mojstrani 33 metrsko skakalnico, katero pa naj bi posvetili našemu nekdanje-

mu odličnemu skakalcu Janezu Poldi. Ciril Svetina pa je predlagal, da naj bi obnovili tudi rekreacijski center na Kresu, kjer naj bi obnovili tudi skakalnico. Zelo burna je bila razprava o tradicionalnem veleslalomu na Črnem vrhu, ki ga prirejamo že več kot deset let vsakokrat zadnjo nedeljo v decembru. To je bila vedno tudi tekma za kategorizacijo in otvoritvena smučarska prireditev pri nas. Letos pa je Smučarska zveza v svojem koledarju omenjeni termin namenila smučarskemu klubu Branik za tekmovanje na Pohorju. Navzoči so bili mnjenja, da bi naša osrednja smučarska organizacija morala podpirati tradicionalna tekmovanja. Domenili so se, da bodo novoletni veleslalom organizirali že 20. decembra, če takrat ne bo snega, pa 3. januarja, za prihodnje leto pa zahtevajo zopet prejšnji termin.

V nadaljevanju občnega zbora so nekaterim zaslužnim smučarjem in športnim delavcem podelili zlate značke društva. Značke so dobili: Ludvik Zajc, Andrej Klinar, Franc Oblak, Tone Preželj, Pavel Krznarič, Stanko Potočnik, Miro Ogrin, Ivko Saksida, inž. Franc Legat, Jože Klinar in Miro Svetina. Do sedaj je skupno podeljenih 21 zlatih značk. Poleg tega so prvemu predsedniku društva inž. Milanu Maroltu podelili zlato plaketo društva.

Nato so izvolili tudi nov 23-članski upravni odbor, katerega bo v bodoče vodil Bogomil Homovec. Le-ta je ob zaključku občnega zbora, ko se je zahvalil za zaupanje, dejal, da je potrebno še veliko prizadevanj za dvig smučanja v našem gorenjskem kotu. Prav gotovo je to želja vseh ljubiteljev smučanja, pa zato tekmovalcem in smučarskim delavcem želimo čim več uspehov tudi v novi sezoni.

Tudi drsalci na ledu

Letošnjo sezono na drsaljišču so dokaj zavzeto pričeli tudi drsalci. Prav prijetno je videti najmlajše, med katerimi prevladujejo deklice, ki poskušajo svoje prve drsalne korake. Z njimi se ukvarjajo s prvim zadovoljstvom Gorše, inž. Razinger Borut in Cveta Dolinar. Kaže, da se jim bo pridružil še znani veterani Jože Boncelj.

V našem jeseniškem športu bi bila prav prijetna osvežitev, ko bi tudi v umetnostnem drsanju dosegli nekaj višjo raven kot je bilo doslej.

Drsalci so v novi sezoni napredovali že s tem, da imajo na voljo več ur za vadbo in še posebej za drsalno šolo. Morda je prav, če urnik objavimo in tako obvestimo tiste starše in mlade zainteresente, ki jih vleče ta lepa in zahtevna športna zvrst.

Vadbe so v naslednjih dneh in urah v tednu:

— ponedeljek
— od 10.30 do 12.00 ure — namenjen drsalni šoli
— od 16.45 do 18.30 ure — vadba in drsalna šola
— sredo
— od 10.30 do 12.00 ure — drsalna šola
— od 14.00 do 16.00 ure — vadba in drsalna šola
— petek
— od 16.00 do 18.00 ure — vadba in drsalna šola
— sobota
— od 13.30 do 15.00 ure — vadba in drsalna šola

Če se bo do petka 6. t. m. prijavilo v pisarni ŠD Jesenice zadostno število zainteresentov, bodo v soboto, 7. t. m. izdajali drsalke od številke 36 dalje za dekleta in tudi nekaj še za drsalce, v skladišču v Medvedovi ulici ob športnem igrišču.

Kaže, da je dosti volje pri drsalnem klubu. To pa ne kaže na slabe obete za umetnostno drsanje.

Pojasnilo k članku »NEŠPORTNA GESTA«

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

7. in 8. novembra angl. barvni CS film DOLGO UMIRANJE V ENEM DNEVU, v režiji Petra Collinsona, v glavni vlogi David Hemmings, ob 17. in 19. uri.

9. novembra amer. ital. barvni CS film SE ZA NEKAJ DOLARJEV, v režiji C. J. Pageta, v glavni vlogi Giuliano Gemma, ob 17. in 19. uri.

10. in 11. novembra amer. barvni film POZIV REVOLVERAŠU, v režiji Richarda Wilsona, v glavni vlogi Yul Brynner, ob 17. in 19. uri.

12. novembra angl. barvni film VROČI PESEK OTOKA SYLTA, v režiji Jerzyja Macca, v glavni vlogi Horst Topper, ob 17. in 19. uri.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi naše drage mame, stare mame, sestre in tašče

MARIJE ZEVIK

roj. Markizetti

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ji pomagali in lajšali trpljenje v zadnjih dneh težkega življenja.

Posebno se zahvaljujemo dr. Sajevidu in dr. Pogačniku, kakor tudi strežnemu osebju internega oddelka bolnišnice Jesenice.

Zahvaljujemo se vsem sosedom iz Zg. Plavža za darovani venec, kakor tudi vsem ostalim za tako obilno cvetje. Hvala vsem, ki so bili na razpolago z vozili, pevcem za ganljive pesmi ter vsem, ki ste jo spremili na njeno zadnjo pot v tako lepem številu.

Se enkrat hvala vsem, ki ste v težkih dneh ob naši globoki žalosti sočustvovali z nami in nam pomagali na kakršen koli način.

Zaljubljeni: sin Janez z ženo Kati, vnukinja Janja in Mojca, hčerka Ida z možem in brat Jože z družino.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru obrata in tovarniškemu odboru osnovne organizacije sindikata Železarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč v času dolgotrajnega bolovanja.

Stanko Krmelj
plinska in vodna energija

Na osnovi čl. 28 pravilnika o delovnih razmerjih železarne Jesenice dajemo naslednjo

OBJAVO

za prosto delovno mesto v strojnih delavnicah: »asistent strojnih delavnic«, šifra 6102, U-5, 1 oseba

POGOJI:

Za zasedbo navedenega delovnega mesta se zahteva visokošolska izobrazba strojne stroke in najmanj 3 leta prakse v strojni stroki.

Pismene prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti sprejema kadrovski sektor do vključno 14. 11. 1970.

V zadnji številki Železarja je bil objavljen članek z naslovom »NEŠPORTNA GESTA«, v katerem avtor članka na žaljiv način in tendenciozno piše o meni, oziroma o napaki, ki naj bi jo po njegovi laični presoji storil kot strokovnjak in profesor telesne vzgoje. Prisiljen sem napisati nekaj dejstev v pojasnilo.

Ostavko na mesto trenerja sem dal dne 14. 10. 1970, to je po tem ko sem spoznal, da za uspešno trenersko delo ni potrebnih pogojev. Tako sem postopal tudi zato, da bi opozoril na absurdnost v trenutni jeseniški športni situaciji.

Jeseniški odbojkarški klub je v svojem 25-letnem delovanju dosegel velik napredek. Trenutno ima v svojem okviru 6 moštev, od katerih sta vsekakor dosegla največji uspeh mladinsko in člansko moštvo. Mladinci so bili letos na državnem prvenstvu uvrščeni na 4. mesto, člansko moštvo pa je zelo uspešno startalo v II. zvezni ligi — zahod. Med več sto moštvi, ki nastopajo v Jugoslaviji deli 15—16. mesto. To pomeni, da je v vrhu. Tako je prvo moštvo Jesenic dokazalo svojo kvaliteto, klub pa tudi množičnost. Vseeno pa se morajo maloštevilni funkcionarji kluba, predvsem pa trenerji in igralci, vsakodnevno boriti s številnimi težavami, da si zagotovijo najosnovnejše pogoje za naporen trening.

(Dnevno je npr. problem tople vode po utrjujočem treningu, ker se več moštev kopelje v vodo, ki se greje v 80 l bojlerju, vedno primanjkuje žog, na tehnične pripomočke za sodobnejši trening sploh ne upamo pomisliti, za tekmovalna zalagaja denar posamezniki, trenerji trenirajo brez honorarja, ni primerne telovadnice za treninge niti za tekmovalanja). Po drugi strani pa imajo naši konkurenti v ligi sorazmerno dobre pogoje za trening. Jeseniški športniki, iz prioritetnih in neprioritetnih športov, ki imajo to srečo, da so njihovi predstavniki vplivni ljudje jeseniškega gospodarskega življenja, imajo neprimerno boljše pogoje kot mi. Odbojkarji nismo proti temu, da imajo solidne pogoje za trening hokejisti, smučarji, košarkarji, nogometaši, itd., resnično pa smo prizadeti, da v 25 letih nismo prišli v pošten niti toliko, da bi nam zgradili 2 igrišči ali 2 garderobi in zagotovili telovadnico za vadbo čez zimo.

Lahko trdim, da je kriv za trenutno krizo v moštvu mačehovski odnos do odbojke na Jesenicah. Igralci so žrtvovali vse poletje. Nekateri so trenirali celo po dvakrat dnevno. Znojni in utrujeni so zapuščali treninge, vendar zadovoljni, saj so pravočasno prihajali v formo. Tik pred začetkom lige je bilo moštvo v največji formi, tako je lahko odlično startalo v drugi ligi. Nato pa smo bili prisiljeni pavzirati tri tedne, ker nismo mogli pravočasno dobiti telovadnice. Tritedsenka pavza je bila ravno dovolj velika, da so igralci izgubili energijo in taktično uspešnost, ki sta nujno potrebni za uspešno tekmovalanje. Tako se je v moštvu delala vedno večja škoda.

Ker se nisem mogel strinjati s takim početjem niti kot človek, niti kot trener, niti kot pedagog, sem dal ostavko na mesto trenerja in igralca. To sem storil po tehtnem premisleku, ko sem analiziral štiriletno obdobje, v katerem sem treniral prvo moštvo, saj je bilo v tem času veliko primerov, v katerih so bili sistematično delo trenerja in požrtvovalni napori igralcev minirani zaradi težav, ki so bile izven volje in moči trenerja ter igralcev. Ugotovil sem, da se iste situacije ponavljajo že vrsto let in tako postaja trenerjeva pomoč neučinkovita, s tem pa tudi brezpredmetna.

Kdo je kriv za tako situacijo ni težko najti odgovora. V letu 1970 je bila odbojka izbrana za hokejem in smučanjem za najbolj priljubljeno športno panogo v občini. Občani so izbrali odbojko po svojem okusu, to pa verjetno zato, ker jih hitra in dinamična igra ob mreži vedno bolj navdušuje. Žal pa na odbojko ne gledajo tako vplivni moči na občinski zvezi za telesno kulturo in jeseniškem športnem društvu, ki krojijo usodo odbojkarjev po svojih kriterijih. Trdovratni strategiji jeseniške športne situacije s popolnim nerazumevanjem gledajo na prizadevanja odbojkarjev in na njihove napore za dvig kvalitete in množičnosti.

Se na seji dne 12. 10. 1970 (torej dva dni pred mojo ostavko), so na občinski zvezi za telesno kulturo zavrnilo vlogo OK Jesenice s katero je zaprosil za pomoč pri organizaciji pionirske odbojkarške šole, zavrtnjena je bila vloga za pomoč pri izvedbi slovenskega prvenstva za mladinke, zavrtnjena je bila vloga pomoč za nastopanje v I. slovenski ligi. Vsa z utemeljitvijo, da aktivnost odbojkarjev povzroča zvezi finančne težave. Sprejet pa je bil predlog, da se skliče posvet, na katerem naj se določi kakšna naj bo odbojka na Jesenicah. Po dosedanji praksi sodeč lahko že naprej predvidimo kakšna bo ta odbojka. Predvsem taka, da ne bo delala finančnih in drugih težav funkcionarjem v občinski zvezi in športnem društvu.

Velikokrat smo se že pričeli, da je v glavih kreatorjev telesne kulture v občini odbojka manjvredni šport in mu zato ni potrebna podpora tako kot »prioritetnim« športom. Zahtevajo pa od odbojkarjev, če so že v zvezni ligi, profesionalne rezultate, ravno tako kot od onih s »prioritetne« liste. Pri tem pa jih niti malo ne zanima v kakšni konkurenci tekmuje eno ali drugo moštvo v zvezni ligi in še manj, kakšne ima na voljo pogoje to ali drugo moštvo. Če pa slučajno neko moštvo v zvezni ligi tekmo izgubi so hitro pripravljene

ni najti krivca in mu »rezati glavo«. Po možnosti naj bo to igralec, kapetan, trener in funkcionar, tako bo učinek večji.

Predno končam naj spomnim še na to, da ni nujno, da želijo dobro jeseniškemu športu le tisti, ki »sedijo« v pravem odboru občinske zveze ali športnega društva, temveč tudi kak tih in delaven športnik. Ze večkrat se je izkazalo, da se za tistimi, ki govorijo na sejah ali pišejo v časopisih o »množičnosti« in »kvaliteti« v telesni kulturi, skrivajo nedelavci, ki želijo predvsem svojo osebno afirmacijo, zelo malo pa jim je do resničnega napredka jeseniškega športa, še manj pa jih zanima za kakšno ceno se ustvarja kvaliteta in množičnost v posameznih zvrsteh.

Ko odhajam iz odbojkarških vrst in s tem tudi iz športnega življenja na Jesenicah, sem hkrati ogorčen in vesel. Ogorčen sem nad trenutno športno situacijo v kateri prevladujejo nesoglasje, megalomanija in neznanje. Vesel pa sem zato, ker sem v času svojega delovanja srečal mnoge požrtvovalne športnike vseh zvrsti od hokeja do gimnastike, marljive športne delavce in trenerje, ki so jim za njihovo nesebično delo dajali merodajni edino priznanje, to je ponižanja in žalitve. Globoko sem prepričan, da je v jeseniški športni situaciji v tem tuenutku veliko važnejše kdo kaj predlaga kot pa kaj se predlaga. Številna nesoglasja glede bistvenih vprašanj telesne kulture v občini so vzrok, da še danes nimamo načrta telesne kulture za prihodnje obdobje. Nesoglasja in megalomanija med odločilnimi so krivi, da jeseniška občina nima primerne dvorane niti za športne prireditve, da so šole brez primernih telovadnic in mnoge športne zvrsti brez pravih igrišč, kjer bi trenerji in učitelji lahko vadili po sodobnih metodah treninga. Odločno sem bil in bom proti takšni situaciji v jeseniškem športu. O tem sem govoril na številnih sestankih, seme ni padlo na plodna tla in sadov je bilo malo.

Vesel pa sem tudi zato, ker mi je v razmeroma kratkem času uspelo dokazati, da so jeseniški športniki dovolj talentirani in sposobni za kvalitetne športne dosežke v vsaki športni zvrsti, pa če je še tako velika konkurenca, pod pogojem, da se dela strokovno, odgovorno in dosledno. Zamerim pa vsem tistim, ki podpirajo obstoječo situacijo v jeseniškem športu, saj se na ta način dogajajo številne krivice, hkrati pa je malo priznanja za resnično delo v korist pravega napredka jeseniškega športa.

Zato lahko trdim, da je veliko bolj nešportna gesta dejstvo, da v 25 letih jeseniškega športa po osvojitvi nismo uspeli najti skupnega jezika, ki bi bil za uspeh odbojke, kot ostalih zvrsti nujno potreben. Vsa dejstva pa opozarjajo na to, da tudi perspektiva ni obetajoča.

prof. Viktor Krevsel

Poraz in dvoštevilčna zmaga

V poslednji tekmi z vevsko Slavijo, v kateri bi si v nadaljevanju državnega prvenstva hokejisti Kranjske gore lahko priborili zmago, niso vzdržali. Čeprav je Slavija poprej dosegla dva dobra rezultata, so domači gledalci in igrišče dajali upanje, da bo izkupiček vendarle ostal doma.

Več kot polovico srečanja so bili domačini v premoči, ki pa je niso znali izraziti v zadetkih, ki so ogrele dlani gledalcev.

Nič razburljivega ni bilo vse do 13. minute, ko so imeli domačini igralca manj in je Hafner na lepo podajo Vidmarja ujel ploščico ter preigral Valentarja in dosegel vodstvo. Že takoj v naslednji minuti pa so gostje izenačili.

Druga tretjina se je kot prva začela z izključitvami. Slavija je povedla v 25. min. z zadetkom Modica. Temu je botrovala nepazljivost obrambnih igralcev kot tudi vratarja Gasarja. Ravno tako je bilo tudi pri tretjem zadetku gostov v 43. minuti. Kljub temu pa se Kranjskogorci še niso vdali. Najboljši igralec na igrišču Hafner je znižal v 51. min., v naslednji minuti pa že izenačil rezultat.

Od takrat dalje so bili domačini v neprestani premoči in zadetek je visel v zraku. Toda namesto tega je S. Kvarth petnajst sekund pred koncem pobegnil domačim igralcem in nato premagal še negotovega Gasarja.

S tem porazom je Kr. gora skorajda že zapečatila svojo usodo. Le malo upanja je, da bi v gosteh s Slavijo in Beogradom zmagala, poleg tega pa si s tem ne bi dosti pomagali, saj ima Slavija še prednost zaradi zmage nad Medveščakom. Kot vemo, pa bosta iz družbe najboljših izpadla dva predstavnika.

temu pa so bili v premoči, posebno veliko priložnosti za zadetke pa je imel tretji napad Eržen, Košir, Poljanšek. Otvoritveni zadetek je dosegel Tišler v 12. min., nekaj trenutkov kasneje pa je bil uspešen Hiti.

Serijo zadetkov v drugi tretjini je pričel Žbontar. Njegovemu zadetku pa je bil pravzaprav kriv vratar gostov sam, ki se mu je ploščica odbila od drsalke. Košir je povedel 4:0 v 32. minuti, Mlakar je bil učinkovit dve minuti kasneje, Ravnik, izreden na tej tekmi, je bil izključen za 10 minut zaradi ugovaranja sodniku, Košir je zadel vratnico, v 36. minuti je B. Jan dosegel podoben zadetek kot Žbontar. Ploščica se je odbila od vratarjeve drsalke. Gostje so po tem menjali vratarja, ki pa ga je takoj premagal s strelom od daleč Felc. Vrtar je ploščico že držal v rokah, potem pa spustil v mrežo.

Na 8:0 je v 41. minuti povišal Felc, minuto kasneje pa je Gojanovič dosegel častni zadetek. Mlakar je dosegel svoj drugi gol v 48. minuti, takoj zatem pa je Knez uspešno zaustavil Gojanoviča. Kmalu smo lahko opazovali posebno zanimiv hokej, ko so naši bili z igralcem, nato pa dve minuti z dvema igralcema manj. Vzdržali so pritisk gostov in v 54. in 55. min. dosegli še dva zadetka. Strelca sta bila Felc in Bogo Jan.

Jeseničani so s to zmago brez poraza na čelu lestvice, Kranjska gora pa je predzadnja. Oba predstavnika našega hokeja si bomo lahko ogle-

dali v soboto v medsebojnem srečanju. Tekma bo ob 19. uri.

V torek, 10. 11. pa bo Podmežakljo mednarodna tekma. Domačini se bodo pomerili z odličnim zahodnonemškim moštvom Bad Tölz, pri katerem so naši trenirali pred začetkom sezone. Tudi to zanimivo srečanje bo ob 19. uri.

Kot vemo, so se Jeseničani uvrstili v II. kolo tekmovanja za evropski pokal. Po precej neugodnem žrebu bo njihov nasprotnik prvak Vzhodne Nemčije HC Dinamo Weisswasser, s katerim imajo naši igralci le malo upanja na uspeh. Obe moštvi se še nista točneje dogovorili za termine tekem, ki pa morata biti odigrani pred koncem meseca.

Mojstranske veverice

Znani alpinisti iz Mojstrane Janez Ažman, Klavdij Mlekuž, Janez Kofler in Janez Brojan so dosegli letos več odličnih uspehov. Med drugim so kar dvakrat preplezali Mrtvaški prt in Walkerjev steber v Centralnih Julijskih Alpah. Sedaj imajo kratek premor. Znani so tudi pod imenom »mojstranske veverice«, na naši sliki pa jih vidimo s pršitimi trakovi in narisanimi vevericami na levem rokavu.

Dober hokej zahteva tudi dobre in disciplinirane gledalce

Hokej je na Jesenicah še vedno šport št. 1. Kadar so na sporedu zanimive tekme, se na drsališču zberejo ljubitelji te dinamične igre in z raznimi pripomočki bodrijo svoje varovance na njihovih nezadržnih napadih na nasprotnikova vrata. Toda že v pričetku moramo povedati, da bodrijo le takrat, ko Jeseničani zmagujejo. Zelo pogosta so negodovanja in žvižgi v tistih trenutkih, ko bi našim morali pomagati. Tako bodrenje ni niti najmanj

športno, še manj pa je pomoči v najtežjih trenutkih. To so igralci sami v razgovorih že nešteto poudarili.

V zadnjem času se pojavlja na igrišču nova nevšečnost: metanje raznih predmetov na drsališče. V mislih imamo predvsem denar. Kovinski deli se zelo hitro primejo lede ne ploskve. Ko pridrsi hokejist na denar, ga hitro zavre in padec je neizbežen. Prav to je vzrok, da v zadnjem času vidimo precej naših hokejistov na zadnjici. Za te padce se imajo igralci zahvaliti predvsem nediscipliniranemu občinstvu. S takim početjem največ škodijo našim fantom, ko nezadržno drvijo v nasprotnikovo tretjino, da bi zatresli mrežo.

Drug problem, ki je še bolj zaskrbljujoč je, da se v zad-

njem času opaža med nekaterimi hokejskimi sodniki prikrita misel, kako inscinirati na igrišču pretep. Med gledalci bi to vzbudilo nezadovoljstvo, v ihti bi na igrišče letelo še več predmetov. Dobro vemo, da če samo en predmet zadene sodnika, bo osrednja hokejska zveza izrekla kazen in zaprla igrišče. To pa vsekakor ne bo po volji prav gledalcem, ko se ob zimskih večerih zbero ob drsališču.

Postanimo športno občinstvo! Bodimo fante takrat, ko jim gre najtežje. V tekmovalno areno pa ne mečimo nikakršnih predmetov. S takim početjem bomo dokazali, da smo popolnoma zaslužen na vrhu hokejske lestvice v vseh ozirih.

Polde Karlin

Kegljači na ledu že vadijo

S prvim ledom na drsališču Podmežakljo so začeli z rednimi treningi tudi kegljači na ledu. Pravzaprav so trenirali že prej. Tekmovalne čoke so opremili s posebno drsno ploskvijo in le-te metali kar na tribuni hokejskega igrišča. Odbor kluba, kakor tudi sami tekmovalci, se trudijo, da bi ta zvrst športa kar najhitreje napredovala.

Pripravili so že tudi program za sezono, ki je precej obširen.

V novembru bodo imeli klubska tekmovanja. V goste prek meje bodo odšli 21. in 22. novembra in sicer v Bruck an den Mur. Za dan republike bodo imeli tradicionalni turnir za prehodni pokal mesta Jesenic. Prvo nedeljo v decembru bo velik mednarodni turnir, na katerem bodo sodelovali tekmovalci iz Švice, Avstrije in Italije ter vseh domačih klubov. Prav takšen turnir bo 20. decembra. To bo istočasno ena zadnjih preizkušenj naših kegljačev na ledu pred odhodom na 21. evropsko prvenstvo v kegljanju na ledu. Pred in po evropskem prvenstvu so na sporedu še obvezna ligaška tekmovanja. Sezono bodo zaključili koncem februarja. Po koledarju, ki še ni povsem popoln, bodo sodelovali na več kot 20 tekmovanjih doma in v tujini.

- ne

Naslednjega dne, v soboto, smo po sicer nezanimivem začetku, videli dvoštevilčno zmago državnega prvaka nad vicešampionom. Jeseničani so dolgo igrali nepovezano, skoraj vso prvo tretjino. Kljub

Hiti v prodoru -> s tekme Jesenice : Medveščak

Neizbežen poraz

V nadaljevanju II. odbojarske lige — zahod, so v goste neporaženemu Jedinstvu iz Brčkega odšli naslednji jeseniški odbojkarji: Arh, Bergelj, Rossler, Pristov, Pogačar, Potočnik, Končnik in Božič. Z njimi pa ni odpotoval Strnad.

Domači ekipi, ki trenira petkrat na teden in ki jih, kot kaže, nihče ne bo zaustavil na njihovi poti v I. ligo, so se

Jeseničani upirali, kolikor so se mogli.

Nize so izgubili s 15:3, 15:11, 15:7. Maščevalo se jim je, da so premalo blokirali, najbolj pa se je izkazal Pogačar.

V naslednji tekmi v nedeljo bodo v telovadnici osnovne šole igrali s slovenskim predstavnikom Mariborom. Tekma bo ob desetih.

Z.

Posvet sankočev

Sankaška zveza Slovenije je organizirala posvet, ki bo v soboto, 7. 11. v Sori pri Medvodah. Na jutrišnjem posvetu bodo razpravljali o spremembi pravil in pravilnikov ter udeležbi sankočev

na predolimpijskih igrah v Saporu na Japonskem in še o drugih problemih, ki zadevajo sankoški šport in so v ospredju, saj je sankoška sezona že pred durmi.

pogodb in večja rednost pri termiskem, kvantitetnem in kvalitetnem izvrševanju, bo osnovni pogoj izboljšanja ekonomskega položaja v posameznih organizacijah in celotnem podjetju.

Niti dva meseca nas več ne ločita od sklenitve poslovnega leta 1970. V tem času bomo morali dobiti gospodarski načrt za 1971. leto, delavski svet pa bo končno moral obravnavati tudi izpopolnjen osnutek srednjeročnega razvojnega programa. Zaradi stalnih sprememb, ki nastopajo tako pri gospodarskih instrumentih, zlasti pa na področju cen reprodukcijskega materiala, energije in storitev, je težko zanesljivo načrtovati za krajše in zlasti za daljše prihodnje obdobje. Velja pa pravilo, da je vsak načrt boljši kot noben načrt. Načrt je zasnovana naloga, ki ima določen cilj, nenačrtno delo pa je tveganje v neznanu. Tudi za letošnje leto je bilo težko snovati zlasti tiste sestavine gospodarskega načrta, ki zajemajo dohodek. Rezultati devetih mesecev pa vendar kažejo, da bi v načrt lahko bilo vnesenega več optimizma. V tem času smo namreč realizirali za 200,4 milij. din osebnih dohodkov bruto, kar je 3% več, kot je predvidel višje odrejen načrt proizvodnje.

V obdobju januar - september so posamezne železarne dosegle:

- Jesenice 1.281,0 din poprečnih osebnih dohodkov na zaposlenega mesečno, ali 13% več kot v istem obdobju lani,
- Ravne 1.368,0 din poprečnih osebnih dohodkov na zaposlenega mesečno, ali 18,7% več kot v istem obdobju lani,
- Štore 1.228,0 din poprečnih osebnih dohodkov na zaposlenega mesečno, ali 20,6% več kot v istem obdobju lani.

Višina izplačil na konto osebnih dohodkov še ni celotni prikaz prejemkov. Upoštevati je treba tudi dopuste, prehrabene in druge dodatke, ki bremenijo sredstva skupne porabe. Taki dodatki na Ravnah pomenijo 38 din, v Štoreh 57 din na zaposlenega mesečno. Iz periodičnega računa se dalje vidi, da so na Jesenicah imeli v devetih mesecih tekočih izplačil iz sklada skupne porabe 6,15 milij. din ali 4-krat več, kot je predvideval načrt za celo leto, in da so od 1. septembra t. l. zopet vpeljali bonifikacijo za prehrano v tovarni, kar pomeni okrog 50 din poprečno na zaposlenega mesečno. Ob upoštevanju vseh prejemkov so osebni dohodki zaposlenih vseh tovarn že precej izravnani. Delavci železarn počasi dobivajo tudi svoje pravo mesto na lestvici osebnih dohodkov v republiki. V devetih mesecih letošnjega leta so poprečni osebni dohodki v industriji znašali 1.225 din, v celotni republiki pa 1.304 din.

Osebni dohodki in osebna potrošnja bo prvo področje, ki bo moralo biti obdelano enotno, da bi v vseh organizacijah združenega dela vpeljali enaka sistemska izhodišča.

Poleg osebnih dohodkov so železarne dosegle še naslednji ostanek dohodka za sklade:

- Jesenice 6,0 milij. din.
- Ravne 18,0 milij. din in
- Štore 6,8 milij. din.

Od celotnega ostanka dohodka na Ravne torej odpade skoraj 60%. Upoštevati pa je treba, da so Jesenice v letošnjem letu za 15,8 milij. din znižale v prejšnjih letih nastalo in z razmejitvijo predvideno kritje stroškov, kar pomeni, da imajo v tej železarni letos v devetih mesecih več kot 21. milij. din, s tekočim izplačevanjem iz sklada skupne porabe pa celo 27 milij. din dobička.

Tako ugodni rezultati pa so na žalost predvsem učinek olajšav in izboljšanih poslovnih pogojev. Pohvalimo se lahko, da smo na podlagi splošne aktivnosti v republiki in zvezi uspeli bistveno spremeniti mišljenje o vlogi železarstva v celotnem družbeno-ekonomskem razvoju države.

Naša aktivnost je usmerjena v neprestano argumentirano opozarjanje na nerešen problem primarne delitve, na dvojno mero pri deležu narodnega dohodka, na samoupravno nelogično diskriminacijo zunanjetrgovinske zaščite, ki enim jemlje, da drugim daje. Največji uspeh, ki smo ga pri tem dosegli, je sprejeti mehanizem o usklajevanju naših notranjih cen z domicilnimi cenami na zahodno-evropskem tržišču. Sem se prišteva tudi z gotovostjo predvideno znižanje interkalarnih obrestí, na 30% povečani del devizne amortizacije, znižanje carin za uvoz investicijske opreme, ki se ne izdeluje v državi in ne zadnje dodatni kratkoročni in dolgoročni krediti, ki so nam omogočili tekoče poslovanje v letošnjem letu. S tako upornostjo se bomo morali v prihodnje prizadevati tudi znotraj tovarn. Z optimizmom moramo zato izdelati in v delavskem svetu sprejeti gospodarski načrt za 1971. leto. Osnutek tega je v osnovnih črtah že izdelan. Ta predvideva 203.000 t surovega železa, 708.000 t surovega jekla in 584.450 t blagovne proizvodnje.

Proti prognozi izvršitve v letonšnjem letu je to 22%, 15% oz. 12% več.

Ukrepi za stabilizacijo, ki bodo oplazili tudi nas, ne bodo tako prizadeli bazične industrije, da ne bi mogli s takim optimizmom predvideti proizvodnje v naslednjem letu. Z olajšavami, ki jih bomo deležni pri uvozu, nam ne bo potrebno bistveno povečati vezave naših obratnih sredstev za uvoz surovin, možnega materiala in rezervnih delov. Noben gospodarski načrt pa ni popoln, če poleg načrtovanja proizvodnje ne načrtuje tudi izboljšanje likvidnosti in večje gospodarnosti z razpoložljivimi obratnimi sredstvi. Ta del načrta je za vse tovarne in vse podjetje najbolj važen, saj je od njegovega izvrševanja odvisno tekoče oskrbovanje proizvodnje. Razumevanje za združeno podjetje izven tovarn bo, zato moramo našo prizadevnost prednostno usmeriti na reševanje tistega dela proizvodno poslovne problematike, ki je le znotraj rešljiva. Vztrajnost in solidarno medsebojno pomaganje z izmenjavo učinkovitih izkušenj bo najboljšo sredstvo za uspešno izvršitev finiša letošnjega leta in višjo podjetniško tvornost v naslednjem letu 1971.

Na podlagi čl. 89 temeljnega zakona o delovnih razmerjih (Ur. list SFRJ 12/70) in čl. 176 statuta železarne Jesenice je delavski svet na svoji seji dne sprejel

osnutek pravilnika

o odgovornosti delavcev na delu
v ZPSŽ

ŽELEZARNA JESENICE

I. SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Vsak delavec v železarni Jesenice (v nadaljnjem besedilu tovarna) je odgovoren delovni skupnosti za točno in pravočasno izvrševanje delovnih nalog, za spoštovanje in izvrševanje zakonskih določil, statuta, pravilnikov in drugih splošnih aktov in za ravnanje po predpisanem delovnem redu.

Člen 2

Če delavec ne izpolnjuje svojih delovnih dolžnosti in obvez naklepno ali iz malomarnosti (namenoma ali iz nepazljivosti), je po tem pravilniku odgovoren delovni skupnosti zaradi kršitve delovne dolžnosti. Proti takemu delavcu delovna skupnost ukrepa prek svojih organov z uvedbo, vodenjem postopka in izrekanjem ukrepov.

Člen 3

Vsak delavec v tovarni je odgovoren delovni skupnosti za materialno škodo, povzročeno

na delu ali v zvezi z delom, ki jo je storil namenoma ali iz velike nepazljivosti in mora povzročeno škodo povrniti.

Člen 4

Delavec odgovarja samo za tisto kršitev delovne dolžnosti, ki je že pred kršitvijo kot taka določena v zakonu, statutu, temu pravilniku ali drugem splošnem aktu delovne skupnosti ali s posebnimi dogovori.

Nihče ne more biti poklican na odgovornost za storitev ali opustitev dejanja, če tako dejanje ni označeno v splošnem aktu kot kršitev delovne dolžnosti.

Člen 5

Kazenska odgovornost ali odgovornost za gospodarski prestopok in prekršek, ne izključuje odgovornosti zaradi kršitve delovne dolžnosti, če kaznivo dejanje, prestopok ali prekršek predstavlja istočasno po tem pravilniku ali drugem splošnem aktu tudi kršitev delovne dolžnosti.

Člen 6
Delavcu se ne sme izreči noben ukrep zaradi kršitve delovne dolžnosti, predno ni zaslišan, razen če se brez upravičenih razlogov ne odzove na vročen poziv.

Člen 7
Delavec se v postopku za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti zagovarja sam, ima pa pravico, da si izbere zagovornika iz vrst članov delovne skupnosti ali osebo izven tovarne.

Sindikalna organizacija lahko zastopa delavca na njegovo željo ali z njegovo privolitvijo.

Zagovornik ima pravico vpogledati vse akte, ki se tičejo postopka, lahko pa opravlja tudi vsa druga dejanja v imenu obdolženega delavca.

Člen 8
Vodenje postopka in izrekanje ukrepov zaradi kršitve delovne dolžnosti opravljajo le zato določeni kolektivni izvršilni organi.

Posamezni člani delovne skupnosti so pooblašteni le, da začnejo postopek in da vodijo pripravljalni postopek.

Člen 9
Delavec krši delovno dolžnost, če stori kar ne bi smel ali opusti neko dejanje, ki bi ga moral storiti, kar je v nasprotju z veljavnimi zakonskimi in samoupravnimi določili, ki urejajo dolžnosti in pravice delavcev.

Kršitev delovne dolžnosti je samo tista storitev ali opustitev dejanja, ki je v neposredni zvezi z delom, delovnim mestom, teritorijem železarne ali delovnim časom.

Člen 10
Zaradi kršitve delovne dolžnosti se lahko delavcu izreče le ukrep, ki je določen s statutom in tem pravilnikom.

Vsaka odločba, ki bi bila v nasprotju s tem členom, je nična. Posledice take odločbe je delovna skupnost dolžna odpraviti v korist prizadetega delavca.

Za posamezne kršitve delovne dolžnosti sme biti izrečen samo en ukrep. Če se istočasno obravnava več kršitev istega storilca, se izreka enoten ukrep za vse kršitve.

Člen 11
Izrekanje ukrepov zaradi kršitev delovne dolžnosti mora imeti samo vzgojni namen, ki naj deluje tako na storilca kot na ostale članke delovne skupnosti, zaradi izboljšanja delovne odgovornosti in za doseg čim večje produktivnosti ter drugih rezultatov dela, ki vplivajo na materialni položaj delovne skupnosti tovarne ter tudi na položaj vsakega posameznika.

II. ODGOVORNOST DELAVCEV ZA KRŠITVE DELOVNIH DOLŽNOSTI

1. Vrste kršitev delovnih dolžnosti

Člen 12
Delavec tovarne ima na svojem delovnem mestu splošne in posebne dolžnosti do dela,

do sredstev za proizvodnjo, do članov delovne skupnosti in do družbene skupnosti.

Delovne dolžnosti in obveznosti delavca tovarne so določene s statutom, tem pravilnikom in drugimi splošnimi akti in predpisi tovarne, ki jih izdajajo organi upravljanja tovarne.

Člen 13
Vsak član delovne skupnosti je predvsem dolžan: da varuje družbeno imovino, da delo opravlja vestno in z osebno ter strokovno prizadevnostjo, da štedi družbena sredstva za proizvodnjo in da jih ekonomično izkorišča. Svoje delo v tovarni mora opravljati z odgovornostjo in v skladu z obvezami in dolžnostmi, ki izhajajo iz zakona ter iz splošnih aktov tovarne. Delati mora v predpisanem delovnem času po predpisih o varstvu pri delu, delovno mesto pa lahko zapusti samo z odobritvijo neposredno odgovorne osebe.

Člen 14
Delavec odgovarja za lažje, hujše in posebno hude kršitve delovnih dolžnosti.

Člen 15
Lažje kršitve delovnih dolžnosti so:

1. Zamujanje na delo ali zapuščanje delovnega mesta brez dovoljenja odgovorne osebe.
2. Zapuščanje in prihod v podjetje na nedovoljenem mestu.
3. Neekonomično in nepravilno izkoriščanje sredstev za proizvodnjo in delovnega časa.
4. Nepravočasno, netočno in malomarno izvrševanje delovnih nalog, če je s tem povzročena delovni skupnosti le manjša materialna ali kaka druga škoda.
5. Nepravilen odnos do sodelavca, odgovorne ali druge osebe med delom.
6. Povzročanje nereda in manjših prepirov v tovarni.
7. Enodnevni neopravičeni izostanek z dela brez večje škode.
8. Opustitev ukrepov za varstvo pri delu brez posledic.
9. Če dleavec v roku 24 ur ne opraviči odsotnosti z dela.
10. Enkratno kršenje predpisov za varstvo pri delu in neuporabljanje osebne varstvene opreme ter varstvenih naprav brez posledic.
11. Prilaščanje orodja ali materiala za sebe in druge v vrednosti do 50 din.
12. Manjše omejevanje delovnih ali samoupravnih pravic delavcev.
13. Premajhna skrb za delavca in za delovne pogoje s strani odgovornih oseb, če to ni imelo večjih posledic.
14. Privatno ali kako drugo nedovoljeno delo med delovnim časom.
15. Vse kršitve določil splošnih aktov, če je v njihovih določilih določena odgovornost delavcev in če niso posamezne kršitve določil teh aktov označene kot hujše ali posebno hude kršitve delovne dolžnosti.

V strukturi so po devetmesečnem poslovanju letošnjega leta deleži železarn:

	Jesenice %	Ravne %	Store %
surovo jeklo	69,7	24,0	6,3
skupna proizv.	73,0	18,0	9,0
blagovna proizv.	65,7	19,6	14,7
realizacija	60,6	28,6	10,8
izvoz	28,0	58,0	14,0

Produktivnost dela se je tako v blagovni proizvodnji, izraženi v t/zaposlenega, kot v eksterni realizaciji, izraženi v din/zaposlenega, povečala v vseh sestavinah podjetja. Letos je bilo v devetih mesecih dosežene blagovne proizvodnje na zaposlenega mesečno:

— na Jesenicah 4,9 t, ali 4 % več kot v istem obdobju lani,
— na Ravnah 2,4 t, ali 14 % več kot v istem obdobju lani,
— v Storah 2,9 t, ali 11 % več kot v istem obdobju lani.

Pri realizaciji pa so mesečno na zaposlene dosegli:

— Jesenice 12.854 din ali 23 % več kot v istem obdobju lani,
— Ravne 9.921 din ali 15 % več kot v istem obdobju lani,
— Store 6.094 din ali 19 % več kot v istem obdobju lani.

Očitno je, da so pri tem spremenjene cene igrale glavno vlogo. Poprečno so dosegli:

— Jesenice 2.646 din/t prodanega blaga, kar je 20 % več kot v istem obdobju lani,
— Ravne 4.000 din/t prodanega blaga, kar je 3 % več kot v istem obdobju lani,
— Store 2.118 din/t prodanega blaga, kar je 6 odstotkov več kot v istem obdobju lani.

Relativno majhno napredovanje v povprečnih prodajnih cenah na Ravnah je posledica relativnega povečevanja proizvodnje 114. p. n. in visokega izvoza.

Poseben problem letošnjega leta je v izvrševanju pogodbenih obveznosti. Zaradi sprejemanja naročil s premajhno odgovornostjo, odstopanja od proizvodnega programa, znižane proizvodnje pri določenih izdelkih in dodatnega sprejemanja naročil, je odstotek izvršenih pogodbenih obveznosti znatno pod izvrševanjem proizvodnega načrta. Medtem ko je blagovna proizvodnja bila dosežena s 101 odstotkom, pa so po podatkih iz železarn od 458.000 t sklenjenih pogodb tovarne realizirale le 380.000 t gotovega blaga ali 83 %. Vse tovarne imajo pri tem svoj delež. Pogodbenih obveznosti so izvršile:

— Jesenice 83,5 %,
— Ravne 82,0 % in
— Store 81,0 %.

To je glavni dokaz, da se združeno podjetje Slovenske železarne tudi v letošnjem letu visoke konjunktore jekla še nahaja v krizi, ki pa v glavnem manifestira notranje slabosti, katere se nato predvsem odražajo v finančnem stanju in poslovnem rezultatu. Kot je iz zbirnega periodičnega obračuna razvidno, so od dohodka vsega podjetja dosegli

— Jesenice 51,3 %,
— Ravne 32,3 % in
— Store 16,4 %.

Logično z rastjo proizvodnje na eni strani in strukturo proizvodnje na drugi strani, je dohodkovni rezultat najugodnejši na Ravnah. Ta je bil dosežen kljub uvedbi funkcionalne amortizacije, ki poprečno presega 8 % knjižne vrednosti osnovnih sredstev in končno kljub temu, da je izvoz zajel 32,4 % celotne blagovne proizvodnje. Posebna finančna bolezen vseh organizacij združenega dela in celotnega podjetja pa je koeficient obračanja obratnih sredstev, ki še vedno hromi delo celotnega podjetja, zadržuje tekoče oskrbovanje s surovinami in s tem obseg proizvodnje. Poleg zalog so kupci tisti sod brez dna, ki najbolj izčrpava naš finančni potencial in pogloblja nelikvidnost podjetja. Medtem ko smo na dan 30. 6. letošnjega leta v vseh treh organizacijah združenega dela imeli vezanih 745 milij. din, se je to stanje na dan 30. 9. t. l. dvignilo na 839,6 milij. din, kar je 94,5 milij. din ali 12,6 % več. Namesto da smo vezavo v zalogah in pri kupcih znižali, se je ta celo povišala in predstavlja 75,5 % devetmesečne realizacije. Medtem ko so se dolgovi kupcev od 1. januarja do 30. junija znižali za 5 %, so se v zadnjem četrtletju zopet dvignili in so s 408 milijoni din ob vstopu v zadnje četrtletje za celih 80 milij. din ali 24,5 % nad stanjem 1. 1. 1970. Le zaloge materialov, od surovin-pomožnega materiala, polproizvodov in gotovih izdelkov, so se v 3. četrtletju, četudi malenkostno, pa vendar znižale na stanje 431,5 milij. din, kar je 1,9 milij. din nižje od stanja na dan 30. 6. t. l., a še vedno 26,5 milij. din ali 6,3 % višje od stanja na dan 1. 1. 1970.

Posamezne železarne so v zalogah in pri kupcih na dan 30. 9. 1970 vezale:

— Jesenice 494,6 milij. din, kar je 73,5 % 3/4-letne realizacije,
— Ravne 268,3 milij. din, kar je 84,0 % 3/4-letne realizacije,
— Store 76,6 milij. din, kar je 64,0 % 3/4-letne realizacije.

Pri tej vezavi so torej najslabše Ravne, kar je sicer zaradi strukture proizvodnje in večstopenjske predelave v medsebojni primerjavi razumljivo, stanje pa je tako na Jesenicah kot Storah znatno previsoko. Posebno dolgovi kupcev, ki se dvigajo v vseh treh tovarnah in so dosegli rekord v slovenskih železarnah, manifestirajo slabosti komercialne politike organizacij združenega dela. Medtem ko so proizvodni obrati trpeli zaradi nepravilnega oskrbovanja s surovinami in pomožnim materialom, kar je bila posledica pomanjkanja denarnih sredstev, se med kupci nahaja 3,3-mesečna neplačana realizacija. V teh številkah se poleg splošne jugoslovanske nelikvidnosti skriva naša nerednost pri dobavah, tako količinska kot kvaliteta, podjetje pa je pri takem stanju v skrajno neugodnem položaju takrat, ko pri denarnih zavodih išče drage, pa vendar težko dosegljive kratkoročne kredite. Bolj premišljeno sklepanje kupnoprodajnih

Rezultati proizvodnje treh četrtletij leta 1970 v našem podjetju niso taki, da bi lahko z njimi bili zadovoljni. Pomeniti morajo resno opozorilo za prihodnost naše proizvodnje ustvarjalnosti. Zavedamo se, da je vrsta objektivnih razlogov, ki imajo svoj zaviralni vpliv, vedeti pa moramo, da vse, kar je subjektivnega, poskušamo zamegliti in zmanjšati neposredno odgovornost pri poslovnih uspehih. Združeni se bomo najprej energično prizadevali za izboljšanje poslovanja črne metalurgije in za vrnitev v letih recesije in visoke inflacije izgubljenega dohodka, brezkompromisno pa se bomo morali spoprijeti tudi z vsemi notranjimi ovirami in zadržki na poti nenehne rasti proizvodnih dosežkov.

Ob obravnavi letošnje proizvodnje in snovanja načrtov za 1971. leto je vodja jeklarne na Jesenicah inž. Stanko Čop rekel, da so proizvodnji potrebni trije enakovredni faktorji: proizvodne naprave, primerne surovine in energija in dela voljni ljudje. To je res, res pa je tudi, da je tretji faktor, to so ljudje, odločilen tudi pri urejevanju in rednem vzdrževanju strojev in naprav ter pri oskrbi s surovinami, pomožnim materialom in energijo.

Skoraj nepremostljivi so včasih zadržki pri nas, zlasti zaradi neugodnega finančnega stanja, pa vendar se z upornostjo in vztrajnostjo tudi take ovire premagajo. Premalo se zavedamo, da je del naših osebnih dohodkov, predvsem pa akumulacija pokopana v delu nedosežene proizvodnje, saj ni treba obvladati teorije ekonomike za spoznanje, da dohodek, predvsem pa dobiček, z rastjo proizvodnje progresivno raste. Splošni podatki združenega podjetja ne morejo nuditi snovi za načrtno ukrepanje k izboljševanju proizvodnih rezultatov, zato nam je potrebna razčlenitev na posamezne organizacije združenega dela in tudi na posamezne proizvodne dejavnosti podjetja.

JESENICE

Jesenice kot največja tovarna s svojimi proizvodnimi dosežki najbolj vplivajo na skupne rezultate celotnega podjetja, zato se dosežki ostalih dveh organizacij združenega dela Raven in Štor v skupnem rezultatu izgubijo. V primerjavi s istim obdobjem lanskega leta so Jesenice dosegle:

- surovega jekla 323.431 t, kar je proti istemu obdobju lani 95 %,
- skupne proizvodnje 1.087.313 t, kar je proti istemu obdobju lani 94 %,
- blagovne proizvodnje 254.473 t, kar je proti istemu obdobju lani 95 %,
- eksterne realizacije 673.409.000 din, kar je proti istemu obdobju lani 114 %,
- izvoza z izmenjavo 2.140.632 \$, kar je proti istemu obdobju lani 110 %.

Tretje četrtletje torej Jesenicam ni prineslo napredka. Le delno se lahko to opravičuje s strukturalnimi spremembami, ki so se v tem času vršile na področju izvajanja specializaci-

je proizvodnje, ukinitvenja valjarne paličastega jekla in nerentabilnih obratov. Zmanjšana proizvodnja je opravičljiva le na tistih proizvodnih napravah, ki se postopoma ustavljajo, ne pa v tistih obratih, na katerih gradimo novo proizvodno ustvarjalnost te železarne.

Pohvalno na Jesenicah je, da svojo proizvodnjo dosegajo ob zmanjševanju števila zaposlenih. To je padlo tudi v 3. četrtletju, tako da so v devetih mesecih poprečno imeli zaposlenih 5821 ljudi, ali 92 % poprečja devetih mesecev lanskega leta.

RAVNE

Ravne so tovarna združenega podjetja, ki je letos napravila največji skok navzgor.

- Surovega jekla so dosegle 111.409 t, kar je proti istemu obdobju lani 113 %,
- skupne proizvodnje 268.614 t, kar je proti istemu obdobju lani 123 %,
- blagovne proizvodnje 76.429 t, kar je proti istemu obdobju lani 120 %,
- eksterne realizacije 317.615.000 din, kar je proti istemu obdobju lani 124 %,
- izvoza z izmenjavo 4.445.620 \$, kar je proti istemu obdobju lani 196 %.

Vsi proizvodni dosežki so na Ravnah torej ugodni, je pa to tudi edina železarna, ki zaposlenost stalno povišuje. Poprečno je imela letos 3557 delavcev, ali 5 % več kot v istem obdobju lani.

Visok odstotek blagovne proizvodnje je na Ravnah dosežen predvsem zaradi ugodnih rezultatov in visoke dinamike proizvodnje metalurških obratov zlasti valjarne; premajhna je pa rast proizvodnje tipičnih proizvodov za tržišče od izdelkov jeklovleka do mehanske obdelovalnice.

ŠTORE

Štore so železarna, ki z zapoznelostjo napreduje.

- Surovega jekla so dale 28.899 t, kar je proti istemu obdobju lani 96 %,
- skupne proizvodnje 135.280 t, kar je proti istemu obdobju lani 101 %,
- blagovne proizvodnje 56.625 t, kar je proti istemu obdobju lani 109 %,
- eksterne realizacije 119.363.000 din, kar je proti istemu obdobju lani 118 %.

Izredni napredek pa je ta železarna napravila na področju izvoza. Pri plasmaju svojih izdelkov na zunanja tržišča je dosegla 1.088.383 dolarjev, kar je 2,8-krat več od istega obdobja lanskega leta.

Štore so napredovale tudi v produktivnosti, saj so z 2.176 poprečno zaposlenih v letošnjem letu še vedno za 1 % pod lanskim poprečjem.

Posebna pripomba velja proizvodnji sive in nodularne litine. Zagonsko obdobje nove livarne je predolgo in obstaja nevarnost, da bo segalo do časa, ko bo pričela obratovati nova valjarna in pozneje samostojno ulivanje elektro jekla. Zmanjšanje proizvodnje nodularne litine proti istemu obdobju lani za 4 % je zaskrbljujoče, če vemo, da Štore razpolagajo z novo moderno opremljeno livarno.

Člen 16

Hujše kršitve delovnih dolžnosti so:

1. Malomarno, neodgovorno, nestrokovno izvrševanje in zanemarjanje delovnih dolžnosti s težjimi posledicami za tovarno.
2. Kršitve zakonov ali splošnih aktov tovarne iz malomarnosti ali namenoma, kar ima za posledico kršenje pravic članov delovne skupnosti tovarne.
3. Vsaka kršitev ali opustitev dejanja, ki ovira ali onemogoča pravilno in čim uspešnejše poslovanje obrata, delovne enote ali tovarne.
4. Povzročitev imovinske škode nad 500 din iz velike malomarnosti na delu ali v zvezi z delom.
5. Zapuščanje delovnega mesta med delovnim časom zaradi dela, ki ni v zvezi z delovno dolžnostjo v tovarni.
6. Opustitev ukrepov za varstvo pri delu z manjšimi posledicami.
7. Dvakratno zaporedno kršenje varstvenih predpisov in neuporabljanje osebne varstvene opreme ter varstvenih naprav.
8. Zloraba položaja ali prekoračenje danega pooblastila z manjšimi posledicami.
9. Namerna opustitev uvedbe in dokončanje postopka zaradi kršitve delovne dolžnosti ali kakšnega drugega postopka, s katerim se odloča o pravicah in dolžnostih delavcev.
10. Neupravičene ali nedovoljena odklonitev izvršitve delovnih nalog.
11. Grožnje, žalitve ali druge neupravičene kršitve ugleda sodelavca ali avtoritete odgovorne osebe med delom.
12. Prinašanje alkohola, pijančevanje ali uživanje alkohola med delovnim časom ali prihajanje na delo v vinjenem stanju.
13. Prilaščanje orodja ali materiala za sebe in druge v vrednosti od 50 do 500 din.
14. Kršitev varovanja poslovne tajnosti brez posledic in osebne koristi.
15. Neopravičeni, neprekinjeni izostanek z dela v trajanju 2 dni ali vsak enodnevni izostanek, ki ima za posledico znatno materialno škodo.
16. Zaporedno trikratno ponavljanje lažjih kršitev delovnih dolžnosti s predhodnim izrekanjem ukrepov zaradi lažje kršitve delovne dolžnosti.
17. Vse kršitve določil splošnih aktov, če je v njihovih določilih določena odgovornost delavca in če so kršitve teh določil označene kot hujše kršitve delovnih dolžnosti.

Člen 17

Posebno hude kršitve delovnih dolžnosti so:

1. Zloraba položaja ali prekoračenje danega pooblastila z namenom, da se s tem zase ali za drugega pridobi protipravna imovinska korist ali pa drugemu prizadeje škoda.
2. Povzročitev imovinske škode nad 500 din iz naklepa na delu ali v zvezi z delom.
3. Pridobitev osebne gnotne koristi ter izročanje in sprejemanje daril in drugih

ugodnosti od poslovnih strank v zvezi z delom tovarne in na njeno škodo.

4. Kršitev varovanja in izdajanje poslovnih tajnosti, ki imajo za posledico materialno ali drugo škodo.
5. Ponarejanje ali namerno dajanje napačnih podatkov, ki lahko vplivajo na odločitev sprejetna delavca na delo.
6. Namerno dajanje napačnih podatkov, ki lahko vplivajo na osebne dohodke, materialno stanje tovarne in proizvodne uspeha tovarne.
7. Namerno napačno informiranje samoupravnih organov, kar ima negativne posledice za tovarno.
8. Namerno kršenje zakonov in samoupravnih predpisov tovarne s težjimi posledicami za njene interese, za interese širše družbene skupnosti ali posameznega delavca tovarne.
9. Prilaščanje ali uporabljanje proizvodnih sredstev ali materiala tovarne ali izkoriščanje delovnega časa zaradi nedovoljenega dela za sebe ali druge v večjem obsegu.
10. Opustitev ukrepov za varstvo pri delu, kar ima za posledico smrtno ali težjo telesno poškodbo ali če delavec huje ogroža svojo varnost ali varnost drugih pri delu.
11. Tatvina, storjena v tovarni na škodo delavca.
12. Povzročanje nereda s fizičnim napadom, pretepom ali z nemoralnimi dejanji in nedostojnim žaljivim vedenjem med delom.
13. Zaporedno večkratno ponavljanje lažje ali dvakratno ponavljanje hujše kršitve s predhodnim izrekanjem vseh ukrepov za take kršitve.
14. Neopravičeni, neprekinjeni izostanek z dela v trajanju več kot dva dni.
15. Vsak naslednji neopravičeni izostanek, če so bili izrečeni že vsi ukrepi, razen izključitve.
16. Samovoljno prenehanje dela, ne da bi se upošteval odpovedni rok.
17. Storitve ali opustitev kateregakoli dejanja, ki po kazenskih zakonih predstavlja kaznivo dejanje v zvezi z delom v tovarni.
18. Vse kršitve določil pravilnikov in drugih splošnih aktov, če je v njihovih določilih določena odgovornost delavcev in če so posamezne kršitve določil označene kot posebno hude kršitve delovnih dolžnosti.

2. Ukrepi zaradi kršitve delovnih dolžnosti

Člen 18

Delavcu se sme izreči le naslednje ukrepe:

1. Opomin
2. Javni opomin
3. Zadnji javni opomin
4. Izključitev iz delovne skupnosti

Člen 19

Ukrepa opomin in javni opomin se lahko izrečeta za lažjo kršitev delovne dolžnosti naštetih v členu 15 tega pravilnika.

Člen 20

Ukrepa javni opomin in zadnji javni opomin se lahko izrečeta za hujše kršitve delovnih dolžnosti naštetih v čl. 16 tega pravilnika.

Člen 21

Ukrep izključitve se lahko izreče samo za posebno hude kršitve delovnih dolžnosti, naštetih v čl. 17.

Za kršitve naštetih v čl. 17 tega pravilnika, se lahko namesto ukrepa izključitve, ob upoštevanju posebno tehtnih olajšilnih okoliščin izreče ukrep — zadnji javni opomin.

Člen 22

Pristojni organ za izrekanje ukrepov mora pri odločanju o vrsti ukrepa na podlagi čl. 18 tega pravilnika upoštevati tako olajševalne kot tudi obtežilne okoliščine, predvsem pa težo kršitve in njene posledice, stopnjo delavčeve odgovornosti (malomarnost, naklep), okoliščine, v katerih je bila kršitev storjena, prejšnje delo in vedenje delavca, pomen dejavnosti in podobno.

Pri izrekanju ukrepa izključitve iz delovne skupnosti se mora upoštevati tudi osebni in družinski položaj kršitelja delovne dolžnosti in pa možnost vzgojnega delovanja kakega drugega ukrepa.

Člen 23

Pravnomočna ali dokončna odločba o ukrepu javnega opomina, zadnjega javnega opomina in o izključitvi se objavi na oglasni deski obrata.

Ukrepi izključitve iz delovne skupnosti in vzroki za te ukrepe se sporočijo tudi na sestanku delovne skupine, v kateri je delavec delal, lahko pa tudi na sestanku drugih delovnih skupin. Po potrebi se lahko taki ukrepi objavijo z informacijo ali v glasilu tovarne.

3. Zastaranje in evidenca ukrepov.

Člen 24

Zoper delavca, ki je lažje kršil delovno dolžnost, ni mogoče uvesti postopka niti voditi postopek, če v 3 mesecih od dneva storjene kršitve postopek ni bil uveden.

Kolikor se postopek uvede v roku, ki ga določa prvi odstavek tega člena, se mora dokončati in izdati odločba najkasneje v 4 mesecih od dneva storjene kršitve.

Odločba, ki je izdana po preteku roka navedenega v 2. odstavku tega člena, nima pravnega učinka in se šteje kot da ni bila izdana.

Člen 25

Zoper delavca, ki je hujše ali posebno hudo kršil delovno dolžnost, ni mogoče uvesti postopka niti voditi postopek, če je od dneva storjene kršitve delovne dolžnosti preteklo več kot 5 mesecev.

V kolikor se postopek uvede v roku, ki ga določa 1. odstavek tega člena, se mora dokončati in izdati odločba, najkasneje v roku 6 mesecev od dneva storjene kršitve.

Odločba, ki je izdana po preteku tega roka, navedenega v 2. odst. tega člena, nima pravnega učinka in se šteje kot da ne bi bila izdana.

Člen 26

Organ za vodenje postopka in izrekanje ukrepov ni vezan na roke iz čl. 24 in 25 tega pravilnika, če je kršitev delovne dolžnosti sprožila tudi kazensko odgovornost.

V primerih iz 1. odst. tega člena sprožitev in vodenje postopka zastara v 6 mesecih, računajoč od dneva, ko se izve za kršilca delovne dolžnosti in kršitev. Postopek zaradi kršitve delovne dolžnosti pa ni več mogoč, če zastara kazenski pregon.

Člen 27

Pravica izvršiti ukrep zaradi lažje, hujše ali posebno hude kršitve delovne dolžnosti, zastara najkasneje v 30 dneh od dneva pravnomočnosti, oziroma z dnem vročitve dokončne odločbe.

Člen 28

Obratovodstvo, delovne enote in kadrovski sektor vodijo evidenco o izrečenih ukrepih na podlagi pravnomočnosti oziroma dokončnih odločb.

Člen 29

Če delavec, ki mu je bil izrečen ukrep zaradi lažje kršitve v enem letu od pravnomočnosti odločbe ne stori nobene nove kršitve delovne dolžnosti in če delavec, ki mu je bil izrečen ukrep zaradi hujše ali posebno hude kršitve delovne dolžnosti v treh letih od dneva pravnomočnosti odločbe, ne stori nobene nove kršitve delovne dolžnosti, organi iz čl. 28 tega pravilnika, črtajo iz evidence tak ukrep in se šteje, kakor da sploh ni bil izrečen.

Člen 30

Delavec, ki mu je bil izrečen ukrep izključitve iz delovne skupnosti, lahko ponovno vstopi na delo v tovarno po rednem postopku za sprejem.

Ob novem sprejemu izključenega delavca mora predhodno dati soglasje svet delovne enote, v kateri je delavec delal neposredno pred izključitvijo.

4. Organi za vodenje postopka, izrekanje ukrepov in njihove pristojnosti.

Člen 31

Organi, ki vodijo postopek in ugotavljajo lažje, hujše in posebno hude kršitve delovne dolžnosti ter izrekajo ukrepe za te kršitve so:

1. komisije za ugotavljanje kršitev delovne dolžnosti v obratu, ki so pristojne, da obravnavajo in izrekajo ukrepe za lažje in hujše kršitve delovne dolžnosti delavcem obrata, ki delajo na delovnih mestih z označbo: D-1, D-2, D-3, D-4 in U-2.

2. komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti v delovni enoti, ki so pristojne za obravnavanje in izrekanje ukrepov za lažje in hujše kršitve delovne dolžnosti delavcem v delovni enoti, ki delajo na delovnih mestih z označbo: D-5, U-3, U-4, asistentom in delavcem njihovega ranga.

— Ta komisija je pristojna tudi za vodenje postopka in izrekanje ukrepov za lažje in hujše kršitve delovne dolžnosti delavcem, ki delajo v različnih obratih iste delovne enote in so skupno storili

**Generalni direktor
ZP Slovenske
železarne
Gregor Klančnik**

**Slovenske
železarne
v zadnjem
četrtnem
1970**

Zbirni periodični obračun treh četrtnij je drugi letošnji dokument, ki kaže proizvodno poslovne dosežke, mesto, vlogo in velikost podjetja. Za ugotovitev poslovnega uspeha poleg zasledovanja finančnega rezultata vršimo primerjavo proti predvideni proizvodnji in drugim sestavinam gospodarskega načrta, pravilno sliko gibanja podjetniške dejavnosti pa nam nudi le primerjava z rezultati dela predhodnega obdobja. Verna je le tista podjetniška tvornost, ki raste. Zadrževanje na enaki ravni že pomeni stagnacijo, kateri običajno sledi nazadovanje, padec obsega proizvodnje pa mora sprožiti pravi alarm in klic k splošni aktivnosti, saj ta za zaposlene lahko pomeni več kot katerakoli naravnih katastrof.

Zbirni periodični obračun združenega podjetja Slovenske železarne za obdobje januar — september 1970 kaže, da je podjetje doseglo:

	letne obveznosti %	nasproti istemu obdobju 1969 %
— surovega železa		
127.650 t	70,9	91,0
— surovega jekla		
463.739 t	69,6	99,0
— skupne proizvodnje		
1.491.207 t	70,0	99,0
— blagovne proizvodnje		
387.527 t	73,0	101,0
— realizacije		
1.110.387.000 din	78,5	117,0
— izvoza + izmenjave		
7.674.635 \$	86,5	164,0
— dohodka podjetja		
313.025.053 din	81,7	106,3
— število zaposlenih		
11.554	94,0	97,5
— ostanka dohodka		
30.644.610 din	97,0	135,0

Iz teh podatkov se vidi, da se je proces proizvodne stagnacije nadaljeval tudi po devetmesečnem poslovanju in to ne samo v primerjavi z gospodarskim načrtom, temveč tudi v primerjavi z lanskoletnim dosežkom. Padec proizvodnje je tako v surovem železu, surovem jeklu kot v skupni proizvodnji. Porast blagovne proizvodnje pa z 1 % sigurno ne izraža visoke konjunkturalne letošnjega leta. Visoka dinamika rasti je v realizaciji, kar pa je le v manjšem obsegu učinkov strukturalne spremembe proizvodnje in v glavnem odraz povišanih prodajnih cen. Z 2.856 din/t so te v poprečju za 6 % višje od istega obdobja lanskega leta.

- sestav komisije, kdo jo je imenoval, predmet škode, dan in mesto dela komisij
 - opis škode z ocenitvijo
 - mnenje komisije o vzrokih škode in stopnji odgovornosti posameznih oseb
 - dokumentacija na podlagi katere se nastane škoda, odgovornost delavca in višino škode lahko dokaže
- Zaradi ugotavljanja škode lahko komisija zasliši povzročitelja škode in druge osebe.

Člen 105

- Poročilo komisija dostavi:
- odgovorni osebi, ki je vložila zahtevek za vodenje postopka
 - pravni službi
 - komisiji za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti pa le, če bo poleg kršitve delovne dolžnosti obravnavala tudi povrnitev škode.

Člen 106

Če delavec pripozna na ta način ugotovljeno škodo in pismeno izjavi, da jo je pripravljen plačati, je treba o tem izdati odločbo, s katero se lahko določi mesečni obroki, način, mesto in začetek odplačila. Odločba se dostavi oddelku za obr. osebnega dohodka zaradi izvršitve toda šele po njeni pravnomočnosti.

Povzročitelj škode lahko plača odškodnino v enkratnem znesku ali pa v mesečnih obrokih, ki ne morejo biti manjši od 50 in ne večji od 100 din, kar je odvisno od višine odškodnine.

Člen 107

Odločba o povračilu škode vsebuje: dan in kraj nastale škode, višino, vzroke nastanka, način ugotavljanja škode, stopnjo odgovornosti delavca in sporazumna določila iz člena 106 tega pravilnika.

Člen 108

Če delavec ne pripozna višine ugotovljene škode ali je ne povrne, se odškodninski zahtevek uveljavlja pred sodiščem splošne pristojnosti. V tem primeru se zahtevek dostavi pravni službi tovarne, ki prevzema nadaljnji postopek. Pravna služba je tudi odgovorna za prijavljanje in izterjanje škode, nastale s kaznivim dejanjem. Pristojni organi ali odgovorne osebe ji morajo za to dati pravočasno obvestila in dokazila.

VII. ODGOVORNOST ZA POVZROČENO ŠKODO DRUGIM OSEBAM

Člen 109

Za škodo, ki jo povzroči delavec tovarne na delu ali v zvezi z delom komu drugemu, posamezniku ali pravni osebi, je odgovorna tovarna.

Člen 110

Oškodovanec ima pravico zahtevati odškodnino tudi naravnost od delavca, če jo je ta povzročil s kaznivim dejanjem.

Člen 111

Za škodo, ki jo je plačala tovarna komu drugemu in ki jo je delavec povzročil name-

noma ali iz velike nepazljivosti, ima tovarna pravico zahtevati od delavca, da ji povrne škodo. Tak zahtevek proti delavcu zastara v 6 mesecih, ko je tovarna izplačala odškodnino oškodovancu.

Povračilo tako nastale škode zahteva sekretar tovarne preko pravne službe tovarne.

VII. ODGOVORNOST ZARADI SAMOVOLJNEGA PRENEHANJA DELA

Člen 112

Delavec, ki samovoljno preneha delati v tovarni, je odgovoren zaradi kršitve delovne dolžnosti in za dejansko nastalo materialno škodo.

Člen 113

Če je delavec s samovoljnim prenehanjem dela povzročil tovarni materialno škodo, se mora ta ugotoviti in dokazati predno se uveljavlja pred sodiščem. V tem primeru se postopa tudi po določilih 5. poglavja tega pravilnika, ki obravnava materialno odgovornost.

VIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Člen 114

Določila tega pravilnika, ki vsebujejo izraz »delavec« ali »kršitelj« delovne dolžnosti, veljajo za vse člane delovne skupnosti. Z izrazom »odgovorna oseba« pa se misli na tiste delavce, ki so kot taki določeni s statutom.

Člen 115

Delo v komisijah je častno in izraz samoupravnih pravic delovne skupnosti ter zato komisije tudi odločajo in ukrepajo v imenu delovne skupnosti.

Člen 116

Za razlago določil tega pravilnika je pristojen delavski svet Železarne.

Za posamezne primere dajeta tolmačenje pravna služba in kadrovske sektor. Pravna služba nudi pomoč pri delu komisije delavskega sveta Železarne in komisije za pritožbe.

Kadrovske sektor je dolžan pomagati in sodelovati pri izvajanju določil tega pravilnika, posebno pa nuditi pomoč komisijam in vodstvom obratov ter delovnih enot.

Obratovodje in šefi delovnih enot organizirajo in odredijo administrativno pomoč komisijam v obratih in delovnih enotah.

Člen 117

Z dnem, ko začne veljati ta pravilnik, preneha veljati:

1. Pravilnik o odgovornosti delavcev na delu v železarni Jesenice sprejet dne 28. 12. 1966.
2. Vsa določila drugih splošnih aktov, ki so v nasprotju s tem pravilnikom in vsi sklepi, sprejeti po samoupravnih organih v zvezi z odgovornostjo delavcev na delu v tovarni.

Člen 118

Ta pravilnik začne veljati z dnem, ko ga sprejme delavski svet Železarne, uporabljati pa se začne 8. dan po sprejetju.

Jesenice, dne 31/10-1970

isto kršitev delovne dolžnosti. V delovnih enotah, ki nimajo obratnih komisij, prevzame funkcijo obratnih komisij, komisija v delovni enoti.

3. Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti pri delavskem svetu tovarne, je pristojna za obravnavanje in izrekanje ukrepov:

- za lažje in hujše kršitve delovne dolžnosti delavcem tovarne na delovnih mestih obratovodij, vodij služb in oddelkov, šefov delovnih enot in direktorjev ter drugih delavcev njihovega ranga.
- za posebno hude kršitve delovnih dolžnosti vsem delavcem delovne skupnosti tovarne, vključno z ukrepom izključitve iz delovne skupnosti;
- ta komisija je pristojna tudi za obravnavanje in izrekanje ukrepov, če so isto kršitev delovne dolžnosti skupno storili delavci iz več delovnih enot;
- pristojna je za obravnavanje in reševanje pritožb zoper izrečene ukrepe, ki so jih izrekle komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti v obratih in delovnih enotah. Sklep te komisije v pritožbenem postopku je dokončen.

Člen 12

Komisija za pritožbe dokončno odloča o pritožbi delavca na ukrep, ki mu je bil izrečen pred komisijo za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti pri delavskem svetu Železarne, vključno z ukrepom izključitve iz delovne skupnosti.

Člen 33

Komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti v obratu, volijo delavci obrata neposredno ob vsakokratnih volitvah organov samoupravljanja.

Komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti v delovni enoti se volijo posredno izmed članov sveta delovne enote in jih voli svet delovne enote.

Komisijo za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti pri delavskem svetu Železarne in komisijo za pritožbe, voli posredno izmed članov delavskega sveta Železarne sam delavski svet.

Komisije iz drugega in tretjega odst. tega člena, se volijo ob konstituiranju organov samoupravljanja.

Člen 34

Vse komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti sestavljajo predsednik in njegov namestnik ter dva člana in njihova namestnika.

Pri obravnavanju kršitve delovne dolžnosti je obvezna tričlanska sestava komisije.

V komisijo ne more biti imenovana oseba, ki je pooblaščen za uvedbo postopka.

Člen 35

Predsednik, člani in namestniki komisij so pri opravljanju svojih dolžnosti po tem pravilniku neodvisni, vezani le na zakon in splošne akte ter odločajo po prostem preudarku.

Nihče od članov komisij ne more biti ključan na odgovornost zaradi svojega stališča do posameznega primera ali zaradi rezultata glasovanja.

5. Organi za uvedbo postopka in njihove pristojnosti.

Člen 36

Odgovorne osebe, ki so pooblaščen za uvedbo postopka so:

1. obratovodja ali vodja službe in sicer za delavce, ki zasedajo delovna mesta z označbo: D-1, D-2, D-3, D-4 in U-2,
2. šef delovne enote ali direktor sektorja in sicer za delavce v delovni enoti oziroma sektorju, ki zasedajo delovna mesta z označbo: D-5, U-3, U-4, asistente in delavce njihovega ranga ter v primerih, če sta isto kršitev delovne dolžnosti skupno storila dva ali več delavcev iz različnih obratov iste delovne enote,
3. direktor sektorja in sicer za delavce, ki zasedajo delovna mesta vodij služb in oddelkov, obratovodij ter šefov delovnih enot. Pristojen je uvesti postopek tudi v primeru, če sta dva ali več delavcev iz različnih delovnih enot skupno storila isto kršitev delovne dolžnosti,
4. sekretar tovarne, če sta dva ali več delavcev iz različnih sektorjev skupno storila isto kršitev delovne dolžnosti,
5. glavni direktor in sicer za direktorje sektorjev in delavce njihovega ranga,
6. delavski svet Železarne za glavnega direktorja tovarne.

Člen 37

Odgovorna oseba, ki je pristojna za uvedbo postopka, sestavi in dostavi pismeni zahtevek za vodenje postopka na podlagi:

- prijave kršitve delovne dolžnosti dostavljene od kateregakoli delavca tovarne,
- lastne ugotovitve kršitve delovne dolžnosti,
- prijave varnostne službe,
- prijave strokovnih služb,
- prijave kateregakoli samoupravnega organa tovarne,
- prijave organov izven tovarne.

Člen 38

Podatki in navedbe v prijavah se morajo proučiti, nato pa ugotoviti utemeljenost prijave.

Odgovorna oseba, pristojna za uvedbo postopka je pooblaščen, da lahko zasliši prijavitelja, prijavitelja ali druge osebe in da zbere vse potrebne podatke. Zaslišanje se mora opraviti v pismeni obliki zapisnika.

Da bi se kršitev delovne dolžnosti lahko točno ugotovila, opravijo varnostne ali strokovne službe potrebne poizvedbe po nalogu ali po uradni dolžnosti.

Nalog za poizvedbe daje strokovni službi odgovorna oseba, pooblaščen za uvedbo postopka, preko pristojnega direktorja sektorja, varnostni službi pa prek sekretarja tovarne.

Člen 39

Ce je prijava utemeljena ali ce obstoja dvom o njeni upravičenosti, se mora nadaljevati s postopkom po tem pravilniku. Ce je prijava neutemeljena in brez potrebnih dokazov, se postopek ne uvede.

Člen 40

Oseba, ki je kršitev prijavila, ima pravico zahtevati od organa, kateremu je prijava dostavljena, pojasnilo o njegovi odločitvi, predvsem pa razloge neuvredbe postopka. Ce s pojasnilom ni zadovoljna, lahko tak primer predloži v reševanje odboru za splošne zadeve.

Pooblaščen oseba, ki ne začne postopka zaradi kršitve delovne dolžnosti, čeprav je na katerikoli način za tako kršitev zvedela, je sama odgovorna za kršitev delovne dolžnosti, ki jo je z neuvredbo postopka storila.

Člen 41

Pisni zahtevek za vodenje postopka se dostavi predsedniku komisije, ki je pristojna za vodenje postopka v toliko izvodih, kolikor je kršilec delovne dolžnosti v prijavljenem primeru, s tem da en zahtevek ostane tistemu, ki začne postopek, drugi pa komisiji.

Člen 42

Pisni zahtevek vsebuje:

- osebne in druge podatke kršitelja delovne dolžnosti,
 - opis kršitve delovne dolžnosti,
 - predlog o zaslišanju prič in strokovnih izvedencev na obravnavi,
 - predlog o ukrepu, na katerega pa organ za izrekanje ukrepov ni vezan.
- Pisnemu zahtevku se obvezno priložijo tudi vsi ostali zbrani dokazi kot npr. izjave, zaslišanja, razne listine in podobno.

Člen 43

Ce organ za uvedbo postopka iz čl. 36 tega pravilnika ugotovi, da vsebuje kršitev delovne dolžnosti tudi element kaznivega dejanja gospodarskega prestopka ali prekrška, o tem obvesti glavnega direktorja tovarne in prijavi primer z obrazloženo pisno zahtevo preko pravne službe pristojnemu državnemu organu.

6. Postopek za ugotavljanje kršitve delovne dolžnosti — obravnava.

Člen 44

Postopek za ugotavljanje kršitve delovne dolžnosti se začne po določitvi predhodnega poglavja s tem, da organ, ki je pooblaščen za uvedbo postopka dostavi obrazloženi pisni zahtevek za vodenje postopka pristojni komisiji.

Člen 45

Komisija mora proučiti zahtevek za vodenje postopka. Ce ni dovolj obrazložen in brez potrebnih dokazov, zahteva od dostavitelja potrebna pojasnila in predložitev dokazov. To lahko zahteva tudi od drugih oseb, ki o kršitvi kaj vedo. Ce smatra za potrebno,

lahko zahteva sodelovanje varnostne službe ali druge strokovne službe.

Podatki, dokazi in pojasnila se morajo čimprej dostaviti komisiji, prav tako pa se je vsak delavec dolžan odzvati pozivu, zaradi zaslišanja ali dajanja strokovnega mnenja in drugih podatkov.

Člen 46

Ce komisija ugotovi, da ni dovolj utemeljenih razlogov za vodenje postopka, predvsem pa dokazov, ali ce je nastopilo zastaranje, lahko brez obravnave ustavi postopek, o tem pa izda določbo, ki jo pošlje odgovorni osebi, pooblaščen za uvedbo postopka in delavcu proti kateremu naj bi se postopek uvedel.

Člen 47

Ce komisija ugotovi, da so v kršitvi delovne dolžnosti podani tudi znaki kaznivega dejanja gospodarskega prestopka ali prekrška, o tem obvesti glavnega direktorja tovarne oziroma tistega, ki je predlagal uvedbo postopka, le-ta pa postopa skladno s členom 43 tega pravilnika.

Istočasno komisija odloči tudi o tem, ali se bo postopek za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti nadaljeval neodvisno od kazenskega postopka, ali pa se bo preložil do odločitve pristojnega državnega organa oziroma sodišča.

Člen 48

Predsednik komisije določi kraj, dan in čas obravnave kršitve delovne dolžnosti. O tem pisno obvesti s pozivom:

- dva člana komisije
- kršitelja delovne dolžnosti proti kateremu je uveden postopek
- osebo, ki je predlagala uvedbo postopka
- priče, za katere smatra, da jih je potrebno zaslišati
- strokovnega, izvedenca, če je imenovan na zahtevo komisije ali na predlog organa, ki je predlagal uvedbo postopka

S pozivom se kršitelju delovne dolžnosti dostavlja tudi en izvod zahtevka za vodenje postopka.

Pozivi se dostavljajo z vročilnico, najmanj 5 dni pred dnevom obravnave, da se na ta način omogoči delavcu priprava za obrnavo.

Člen 49

Obravnava pred komisijo je ustna in javna, posvetovanje in glasovanje pa je tajno.

Člen 50

Obravnava se praviloma lahko opravi le v prisotnosti kršitelja delovne dolžnosti.

Ce se ugotovi njegovo upravičeno odsotnost, se mora obravnava preložiti (bolezen, bolovanje, dopust, nezgoda, nevročen poziv itd.).

Ce je bil delavec pravočasno pisno pozvan na obrnavo, kar se mora ugotoviti na njenem začetku, pa se je ni udeležil ali se je ni pravočasno udeležil iz neznanih vzrokov ali svoje odsotnosti ni opravičil, se obravnava lahko opravi tudi v njegovi odsotnosti.

Člen 94

Ce je škodo povzročilo več delavcev, je vsak posebej odgovoren za tisti del škode, ki jo je povzročil.

Ce ni mogoče za vsakega delavca posebej ugotoviti, kolikšen del škode je povzročil, se šteje, da so enako odgovorni in morajo škodo povrniti po enakih delih.

Ce povzroči škodo več delavcev z naklepnim kaznivim dejanjem, so solidarno odgovorni za povračilo škode.

Člen 95

Vsak delavec je dolžan prijaviti nastanek škode v roku 24 ur od časa, ko je za povzročeno škodo izvedel.

Opustitev prijave predstavlja hujšo kršitev delovne dolžnosti.

Prijava se poda pisno ali ustno obratovodji ali šefu delovne enote ali individualnemu organu. Poda pa se lahko tudi pri varnostni službi. Prijava mora vsebovati predvsem:

- podatke o vrsti škode, ki je nastala
- podatke o delavcu, ki je škodo povzročil
- podatke o okoliščinah, v katerih je škoda nastala
- podatke o dokazilih, na katere se prijava opira

Člen 96

Na osnovi prijave glavni direktor tovarne, direktor sektorja, šef delovne enote ali obratovodja sproži postopek za ugotavljanje obstoja škode in okoliščin, v katerih je škoda nastala, koliko znaša in kdo jo je povzročil.

Postopek se sproži z zahtevkom za vodenje postopka, ki mora vsebovati vse podatke, kot jih ima prijava po predhodnem členu. Obenem pa tudi navedbo časa, kraja in načina nastale škode. Istočasno s sprožitvijo postopka pristojna oseba iz prve točke tega člena imenuje komisijo za ugotavljanje škode.

Zahtevek se dostavi organu, ki je pristojen za obravnavanje kršitve delovne dolžnosti delavca, ki je škodo povzročil, razen v primeru, določenim v naslednjem členu.

Člen 97

Višino škode ugotavlja za vsak primer posebej imenovana komisija.

Ta komisija obravnava nastalo škodo in povrnitev škode, če je škoda storjena, ne da bi bila istočasno kršena delovna dolžnost.

Člen 98

Ce je škoda storjena istočasno s kršitvijo delovne dolžnosti, pristojna komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti lahko obravnava tudi vprašanje povrnitve škode, če se s tem ne zavlačuje hitra rešitev postopka zaradi kršitve delovne dolžnosti. V kolikor delavec ne pristane na povrnitev povzročene škode, komisija obvesti obratovodjo, ali šefa delovne enote ali individualnega izvršilnega organa, ki je dolžan nadaljevati postopek za povračilo škode, po določitvi člena 108 tega pravilnika.

Člen 99

Škoda se ugotovi po ceniku tovarne, po tržni vrednosti na dan nastale škode ali na podlagi računa za opravljena popravila. Ce je tak način ugotavljanja škode nemogoč ali jo je nemogoče oceniti tako, pa tudi v primeru večje materialne škode, s poškodovanjem materialnega sredstva, se višina in vzroki nastanka škode ugotavljajo komisij- sko.

Komisija oceni škodo na podlagi knjižne vrednosti materialnega sredstva na dan nastale škode, zmanjšane za vrednost dotedanje uporabe.

Člen 100

Odgovorna oseba, ki je sprožila postopek, mora zahtevati od povzročitelja povrnitev škode.

Kadar delavec povzroči materialno škodo iz nepazljivosti, je dolžan tovarni povrniti škodo v naslednji višini:

- višina škode
- do 200 din
- nad 200 do 500 din
- nad 5000 do 20000 din
- nad 20000 din
- višina odškodnine
- 200 din
- 200 din + 10 % preseška nad 200 din
- 680 din + 5 % preseška nad 5000 din
- 1430 din + 2 % preseška nad 20000 din

Člen 101

Ce povzročitelj škode soglašajo z zahtevano povrnitvijo, mora oseba iz člena 96 tega pravilnika izdati odločbo o povrnitvi škode. Odločba se ne izda, če škoda ne presega zneska 50 din in če je takoj ali pri prvem izplačilu osebnega dohodka delavec pripravljen škodo poravnati.

V takem primeru se pisno zabeleži izjava o plačilu, ki jo podpiše povzročitelj škode. Po en izvod izjave se dostavi blagajni tovarne skupaj z denarjem ali oddelku za obračun osebnega dohodka, da se pri prvem izplačilu odtegne znesek od akontacije osebnega dohodka delavca.

Člen 102

Iz opravičenih razlogov je delavec lahko deloma ali popolnoma oproščen povrnitve povzročene škode razen če jo je povzročil namenoma.

O oprostitvi povračila škode, ki ne presega zneska 500 din odloča komisija, ki je pristojna za obravnavanje konkretnega primera.

O oprostitvi povračila škode, ki presega znesek 500 din pa odloča odbor za splošne zadeve.

Člen 103

Namenoma povzročeno škodo mora delavec povrniti v celoti.

Člen 104

Komisija sestavi poročilo, ki mora vsebovati:

Če se dovoli nov postopek, se mora ta izvesti po določenih tega pravilnika tako, da se upoštevajo dejstva in razlogi, zaradi katerih je obnova predlagana in da se pomanjkljivosti prvega postopka odpravijo.

3. Delovni spor

Člen 82

Če delavec ni zadovoljen z končno odločbo, izdano v postopku po tem pravilniku, ima v smislu 126. čl. TZDR pravico začeti delovni spor pri sodišču splošne pristojnosti.

Rok za sprožitev delovnega spora pred sodiščem, je 30 dni od dneva vročitve dokončne odločbe, oz. od dneva, ko bi pritožbeni organ moral odločiti o pritožbi.

Ne glede na to, ali je delavec sprožil delovni spor ali ne, je odločba, s katero je organ dokončno odločil, takoj izvršljiva.

Člen 83

Le pristojni občinski upravni organ lahko odloži izvršitev dokončne odločbe do pravno-močne sodbe v delovnem sporu, če meni, da je očitno bila kršena delavčeva pravica.

IV. ODSTRANITEV Z DELA ALI DELOVNEGA MESTA

Člen 84

Če je delavec v priporu ali preiskovalnem zaporu, sekretar tovarne na osnovi obvestila pristojnega organa izda odločbo o odstranitvi takega delavca iz tovarne.

Člen 85

Če prenehajo razlogi, zaradi katerih je bila taka odločba izdana, sekretar tovarne na osnovi obvestila pristojnega organa ukine odločbo o odstranitvi delavca iz tovarne.

Člen 86

Delavec je lahko odstranjen z delovnega mesta, na katerem dela:

- če to zahtevajo delavci njegovega ožjega okolja zaradi izboljšanja delovnega vzdušja
- če njegova prisotnost na delovnem mestu ogroža redni potek dela
- če je storil hujšo kršitev delovne dolžnosti
- če namenoma s svojim delom zmanjšuje uspeh delavcev v obratu, delovni enoti ali tovarni
- če se ne podreja predpisom o varstvu pri delu

Člen 87

O odstranitvi delavca iz delovnega mesta odloča:

- obratovodja za delavce obrata, ki zasedajo delovna mesta z oznako D-1, D-2, D-3, D-4 in U-2
 - šef delovne enote, za delavce v delovni enoti, ki zasedajo delovna mesta z oznako D-5, U-3, U-4, asistente in delavce njihovega ranga
 - direktor sektorja, za delavce, ki zasedajo delovna mesta, vodij služb in oddelkov, obratovodij in šefov delovnih enot
- Pristojna oseba je dolžna takoj izstaviti odločbo o odstranitvi delavca z delovnega mesta.

Člen 88

Za čas, ko je delavec odstranjen z delovnega mesta, se mora razporediti na drugo delovno mesto, ki ustreza ali približno ustreza njegovim strokovnim in drugim sposobnostim. Med trajanjem odstranitve z delovnega mesta prejema tak delavec osebne dohodke z delovnega mesta, ki ga zaseda med časom odstranitve.

Člen 89

Delavec se lahko odstrani iz tovarne:

- če je zoper njega uveden kazenski postopek za dejanje, ki ga je storil na delu ali v zvezi z delom
- če je zoper njega predlagan postopek za izključitev iz delovne skupnosti
- če je bil zaloten pri posebno hudi kršitvi delovne dolžnosti.

Člen 90

O odstranitvi delavca iz tovarne odloča odbor za splošne zadeve. Odločbo o odstranitvi izda na podlagi sklepa odbora sekretar tovarne.

V primeru, ko je delavec odstranjen iz tovarne, prejema za ves čas trajanja odstranitve osebni dohodek v višini 1/2 akontacije osebnega dohodka, izračunane na podlagi trimesečnega povprečja za nazaj, ki mu je šla na tistem delovnem mestu, iz katerega je bil odstranjen, razen v primerih iz čl. 84 tega pravilnika.

Delavcu, ki je bil odstranjen iz tovarne zaradi tega, ker je v priporu ali preiskovalnem zaporu, pripada za ves čas trajanja odstranitve iz tovarne nadomestilo osebnega dohodka, ki ustreza 1/3 akontacije osebnega dohodka v smislu prejšnjega odstavka tega člena, če pa preživlja družino, pa 1/2 akontacije osebnega dohodka.

Člen 91

Odstranitev z delovnega mesta ali iz tovarne sme trajati najdalj do dokončne odločitve o kršitvi delovne dolžnosti ali delavčevi kazenski odgovornosti.

Komisija, ki odloča o ukrepu zoper delavca, ki je odstranjen z delovnega mesta ali iz tovarne, odloči istočasno tudi o prenehanju veljavnosti odločbe o odstranitvi.

Člen 92

Zoper odločbo o odstranitvi delavca iz delovnega mesta ali iz tovarne, je dopustna pritožba na komisijo za pritožbe v roku 15 dni.

Če je pritožba zoper tako odločbo zavrnjena, ima delavec pravico sprožiti delovni spor.

Pritožba in sprožitev delovnega spora zoper odločbo o odstranitvi ne zadrži izvršitve te odločbe.

V. MATERIALNA ODGOVORNOST

Člen 93

Delavec tovarne odgovarja za materialno škodo, ki jo je povzročil v tovarni namenoma ali iz nepazljivosti oz. jo je povzročil komu drugemu na delu ali v zvezi z delom.

Člen 51

Če se obravnava lažja kršitev delovne dolžnosti, ki je posledica neurejenih delovnih odnosov, med posameznimi člani delovne skupnosti, poskuša komisija doseči predvsem medsebojno spravo sprtih delavcev. Če sprava ni dosežena, se izreče krivcem ustrezen ukrep, lahko pa se jim ukrep izreče tudi v primeru, kadar je sprava uspela, če bi se s tem dosegel vzgojni namen ukrepa.

Člen 52

Kršitelj delovne dolžnosti ima pravico, da na obravnavi iznaša podatke in dejstva, ki so mu v prid, da predlaga izvedbo novih dokazov, da postavlja vprašanja pričam in izvedencem in da daje obrazložitve v zvezi z izjavami zaslišanja. Iste pravice ima tudi zagovornik.

Člen 53

Odgovorna oseba, ki je dostavila zahtevek za vodenje postopka, zastopa pred komisijo interese delovne skupnosti tovarne, zato lahko na obravnavi postavlja vprašanja in daje odgovore tako kršiteljem delovne dolžnosti, kot pričam, izvedencem in članom komisije. Lahko tudi predlaga izvedbo novih dokazov.

Člen 54

Priče in izvedenci so dolžni pričati oziroma dajati mnenja o obravnavani stvari in izpovedati na postavljena vprašanja, vse, kar vedo. Predsednik komisije jih opozori na to dolžnost in na to, da je krivo pričevanje posebno huda kršitev delovne dolžnosti.

Člen 55

Predsednik komisije skrbi za red na obravnavi. Na začetku obravnave ugotovi prisotnost pozvanih oseb in jih opozori na njihove dolžnosti in pravice. Nato ugotavlja osebne podatke ter družinsko stanje kršitelja delovne dolžnosti in prečita zahtevek za vodenje postopka, ki ga je prejel tudi obdolženi skupaj s pozivom.

Po prečitani zahtevka odstrani iz prostora priče in če je več kršiteljev tudi te, razen prvega. Po vrsti zasliši vse kršitelje in jim skupaj z ostalimi člani komisije postavlja vprašanja zaradi točne ugotovitve dejanskega stanja obravnavane kršitve.

Zasliši pozvane priče in izvedence, po potrebi pa tudi osebo, ki je vložila zahtevek za vodenje postopka.

Kršiteljem in zagovornikom omogoči, da podajo zagovor, da postavljajo vprašanja in dajejo obrazložitve na izjave prič in izvedencev.

Prečita tudi razne dokumente, da na vpogled ostale listine in izvede ostale predlagane dokaze, za katere komisija smatra, da so potrebni zaradi objektivnega ugotavljanja resnice.

Po tako končanem postopku omogoči kršitelju delovne dolžnosti in njegovemu zagovorniku zaključno besedo, nato pa odstrani iz razpravnega prostora vse prisotne.

Predsednik in člani komisije morajo biti pri svojem delu nepristranski ter storiti vse, da se ugotovi materialna resnica v obravnavani stvari tako v interesu tovarne kot tudi delavca.

Člen 56

Če se med obravnavo ugotovi, da je delavec storil tudi druge kršitve delovne dolžnosti razen tistih, zaradi katerih se obravnava ali, če se ugotovi, da so pri isti kršitvi delovne dolžnosti sodelovale tudi druge osebe, lahko komisija odloči:

- da bo nadaljevala obravnavo proti kršitelju v zadevi zaradi katere se je postopek uvedel ter da bo na drugi obravnavi obravnavala naknadno ugotovljene kršitve delovne dolžnosti ali
- da obravnavo preloži in razpiše novo, potem ko se razširi zahtevek za vodenje postopka, vse obdolžene osebe pa pozove na novo obravnavo po določenih tega pravilnika.

Člen 57

Po tako končani obravnavi se komisija posvetuje in odloča ter glasuje o krivdi delavca in o vrsti ukrepa, ki naj se mu izreče.

Komisija lahko z glasovanjem spozna delavca za krivega, da je kršil delovno dolžnost ali pa ga oprosti odgovornosti in krivde. Komisija lahko odloči:

- da se delavcu izreče glede na vrsto kršitve eden od ukrepov,
- da se delavca oprosti odgovornosti,
- da se postopek ustavi zaradi pomanjkanja dokazov ali kakega drugega vzroka,
- da se opravi nova obravnavna zaradi predložitve in izvedbe novih dokazov.

Po končanem glasovanju predsednik komisije v prisotnosti vseh, ki so sodelovali na obravnavi, objavi kratko vsebino izglasovanega ukrepa, ki ga izreka komisija, nato pa opozori kršitelja na pravice do pritožbe, posebno na rok.

Po objavi ukrepa kršitelj lahko izjavi, da se bo ali ne bo pritožil ali da si pridruže pravico do pritožbe. Izjava se vnese v zapisnik.

Če je kršitelj izjavil, da se ne bo pritožil, potem je odločba z dnem izdaje pravno-močna.

Člen 58

V primeru izključitve iz delovne skupnosti je postopek enak kot v vseh ostalih primerih.

Delavcu, ki je izključen iz delovne skupnosti, preneha delo v tovarni z dnem, ko mu je vročena dokončna ali pravnomočna odločba o izključitvi.

7. Zapisnik o poteku obravnave in pismena odločba.

Člen 59

O delu na obravnavi pred komisijo za ugotavljanje kršitev delovne dolžnosti ali v pritožbenem postopku, se mora voditi zapisnik. Zapisnik komisije vodi predsednik komisije, piše pa ga zapisničar.

Zapisnik podpišejo predsednik, kršitelj in zapisnikar. Če se obravnava istočasno za isto kršitev več kršiteljev, vsi kršitelji podpišejo zapisnik.

Člen 60

V zapisnik se vpišejo vsi podatki, ki imajo pomen za odločanje o stvari ter vsi sprejeti sklepi.

V uvodni del zapisnika se zabeležijo naslednji podatki: organ, ki vodi obravnavo, njegovo sestavo, mesto in datum obravnave, ime in priimek kršitelja delovne dolžnosti, osebo, ki zastopa interese delovne skupnosti, zagovornika, če ga ima, vrsto kršiteljev delovne dolžnosti in uro pričetka obravnave.

Če so bili ugovori na sestav komisije in predlogi za izločitev posameznih članov komisije, je to treba vnesti v zapisnik.

Iz zapisnika mora biti razviden potek obravnave, zato se zabeleži, ali je bil prečitan zahtevk za vodenje postopka, izjave delavca, potek dokaznega postopka, katere priče in strokovni izvedenci so bili zaslišani, njihove izjave, razni predlogi sodelujočih in kaj je o njih odločeno.

V zapisnik je potrebno vpisati tudi tista vprašanja, ki jih je predsednik prepovedal kot nedopustna.

Izjave kršiteljev, prvič, zagovornika, izvedencev in ostalih sodelujočih, se beležijo le v zgoščenih oblikah, če pa je potrebno se posamezni deli izjave beležijo tudi dobesedno. Postavljena vprašanja se v zapisnik ne beležijo, če so razvidna iz odgovorov.

V zaključek zapisnika se vnesejo tudi odločitve o tajnem posvetovanju in glasovanju oziroma ukrep, ki se izreka. Zabeleži se tudi dan in ura, ko je obravnavo končana. Če je bila obravnavo preložena, se v zapisniku nadaljevanje obravnave, mora zabeležiti, kdaj in kje je bila nadaljevana, sestav komisije in kdo prisostvuje nadaljevanju obravnave.

Člen 61

O tajnem posvetovanju in rezultatih glasovanja se lahko vodi poseben zapisnik, če glasovanje ni opravljeno isti dan, kot obravnavo ali če so člani komisije neenotni v svojih stališčih. V tak zapisnik se vnese stvar, o kateri se odloča, sestav komisije, datum odločanja, rezultat posvetovanja in glasovanja, posamezna stališča in sprejeti ukrep.

Zapisnik podpišejo predsednik in vsi člani komisije ter zapisnikar, nato pa se priloži v posebnem omotu zapisniku obravnave, ki ga lahko pregleda le organ, pristojen za reševanje pritožbe.

Člen 62

Ko komisija za ugotavljanje kršitve delovne dolžnosti ali komisija za pritožbe sprejme sklep, s katerim se delavcu izreče ukrep, ali se ga oprosti odgovornosti, ali se postopek ustavi oziroma se ugotovi ugovoru ali se tak ugovor zavrne, se mora izstaviti pismena odločba v roku 8 dni po opravljeni obravnavi.

Odločbo izdano na osnovi sklepa:

- obratne komisije podpiše obratovodja,
- komisije v delovni enoti podpisuje šef delovne enote oziroma za delovno enoto upravnih služb sekretar tovarne,

- komisije pri delavskem svetu tovarne podpisuje sekretar tovarne,
- komisije za pritožbe podpisuje glavni direktor tovarne.

Člen 63

Odločba mora vsebovati predvsem naslednje:

1. uvod, v katerem se označi organ in njegovo sestavo, ki je sprejel sklep, predmet odločbe, na čigavo zahtevo in kdaj, se je na obravnavi odločalo, podatke o prisotnosti kršitelja ali zagovornika na obravnavi.
2. Izrek o odgovornosti delavca in sprejeti sklep oziroma ukrep. Ta del mora vsebovati: osebne podatke tistega, na katerega se odločba nanaša, vrsto ukrepa, ki se izreka in zaradi katere ugotovljene kršitve, z oznako člena in točke pravilnika ali pa katerih obdolžitev oziroma odgovornosti je delavec oproščen. V kratkih črtah je potrebno poudariti, v čem obstoja kršitev delovne dolžnosti, kako, kje in kdaj je storjena.
3. Obrazložitev sprejete odločbe mora vsebovati opis obravnavanega primera, predvsem pa dejstva, ki jih je komisija ugotovila in na podlagi katerih dokazov, vzroke, zakaj je delavec oproščen, v čem je kršil delovno dolžnost, zakaj se ni upošteval njegov zagovor, posebno pa obtežilne ter olajšilne okoliščine, ki so se pri odločanju upoštevale.
4. Pravni pouk, ki vsebuje točno napotilo o pravici do pritožbe.

Člen 64

Odločba se mora obvezno dostaviti:

- vsem kršiteljem delovne dolžnosti, na katere se nanaša,
- organu ali osebi, ki je predlagala uvedbo postopka,
- pravni službi,
- kadrovskemu sektorju zaradi evidence,
- sindikalnemu odboru obrata, če je odločala obratna komisija ali tovarniškemu odboru sindikata, če je odločala komisija v delovni enoti ali komisija pri delavskem svetu tovarne.

Člen 65

Stroški postopka za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti bremenijo obrat oz. delovno enoto, v katerem je delavec zaposlen.

Delavcu zoper katerega je bil voden postopek in ki je imel zaradi sodelovanja na obravnavi potne stroške, pripada povračilo teh stroškov samo v primeru, če je bil z odločbo oproščen odgovornosti.

Člen 66

Organ oz. oseba, ki je pristojen za izdajanje odločbe, skrbi za izvršitev take odločbe.

8. Vročanje pismenih aktov

Člen 67

Vsa vabila, obvestila, odločbe in drugi akti, se delavcu dostavljajo neposredno na delovnem mestu, če pa to ni mogoče, pa na zadnji naslov, ki ga je dal podjetju in sicer preko pošte s priporočenim pismom.

Člen 68

Če delavec noče sprejeti akta, ali če naslov ni znan, oz. če delavca ni več na naslovu, ki ga je dal, se akti nabijejo na oglasno desko v obratu, kjer je delavec delal oz. dela.

Vročitev velja za izvršeno s pretekom 5 dni od dneva, ko je bila objavljena na način, določen v 1. odstavku tega čla.

Če je dostava izvršena na enega od obeh načinov, mora dostavljač na vročilnici ali dostavnici oz. v dostavni knjigi zabeležiti dan, uro in način vročitve akta.

III. PRAVNA SREDSTVA

1. Pritožba in postopek

Člen 69

Zoper odločbo, ki je izstavljena na osnovi sklepa, ki ga je sprejela komisija, ima prizadeti delavec pravico do pritožbe v roku 15 dni od dneva sprejetja odločbe.

V korist delavca se lahko na njegovo željo ali z njegovo privolitvijo pritoži tudi sindikalna organizacija.

Člen 70

Za reševanje pritožb po prejšnjem členu tega pravilnika je pristojna:

- komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti pri DS tovarne, če je odločba izdana na osnovi sklepa komisije obrata ali delovne enote
- komisija za pritožbe, če je odločba izdana na osnovi sklepa komisije pri DS tovarne.

Člen 71

Pritožitelj vloži pritožbo pismeno ali ustno na zapisnik pri organu, ki je odločbo izdal, naslovi pa jo pristojnemu organu preko komisije, ki je izdala sklep zoper katerega se vlaga pritožba.

Člen 72

Na pritožbo delavca je pristojni organ dolžan odgovoriti v roku 30 dni.

Pritožba zadrži izvršitev odločbe, v kolikor v tem pravilniku ni za posamezne primere drugače določeno.

Člen 73

Če je delavcu izrečen ukrep izključitve iz delovne skupnosti, se na osnovi sklepa izdana odločba ne more izvršiti, dokler ni pravnomočna ali dokončna.

Tak ukrep se lahko izvrši samo v primeru, če se delavec odpove pravici do pritožbe, zaradi česar je odločba postala pravnomočna in takoj izvršljiva.

Člen 74

Pritožbeni organ rešuje pritožbe na sejah, na katere je treba vabiti pritožitelja. V odsotnosti pritožitelja se lahko odloča le, če se ta neopravičeno ne odzove vabilu.

Člen 75

Odgovorna oseba, ki je pristojna za uvedbo postopka, lahko vloži odgovor na pritožbo v roku 5 dni, katerega dostavi komisiji. Če je odločala na prvi stopnji. Pritožba, morebitni dogovor na pritožbo, zapisnik z obrav-

nave in ostalo dokazano gradivo, dostavlja komisija, ki je obravnavala kršitev delovne dolžnosti pristojnemu organu za reševanje pritožb.

Če organ prve stopnje ugotovi, da je pritožba prepozno vložena, ali da je nedopustna, že sam zavrne pritožbo. Zavrnitev pritožbe se opravi s sklepom. Zoper tak sklep je dopusten odgovor v roku 15 dni na organ, ki je pristojen za reševanje pritožbe o zadevi sami.

Člen 76

Odločba postane pravnomočna in izvršljiva, če proti njej v pritožbenem roku 15 dni ni vložena pritožba ali če se delavec odpove pravici do pritožbe.

Če je proti odločbi vložena pritožba, je odločba dokončna in izvršljiva ko jo potrdi organ, ki je pristojen za reševanje pritožb. Z odločitvijo tega organa je izdana dokončna odločba, ki je takoj izvršljiva.

Člen 77

Pristojni organ, ki rešuje pritožbo, lahko odloči, da se odločba, proti kateri je pritožba vložena:

- odpravi, kot da ni bila izdana
- razveljavi, predmet pa vrne v ponovno odločanje organu, ki jo je izdal
- spremeni izrek o krivdi in vrsti ukrepa
- potrdi odločbo, pritožbo pa zavrne kot ne-utemeljeno.

2. Obnova postopka

Člen 78

Postopek za ugotavljanje kršitve delovne dolžnosti, ki je bil končan s pravnomočno ali dokončno odločbo, se lahko obnovi na zahtevo delavca ali sindikalne organizacije.

O zahtevi za obnovo odloča in jo dovoli ali zavrne organ, ki je odločal na prvi stopnji v že končanem postopku.

Člen 79

Obnova postopka ni dopustna, če je preteklo več kot 2 meseca od dneva, ko se je izvedelo za nove podatke ali dokaze, v vsakem primeru pa ni mogoča po zastaranju ukrepa, skladno s čl. 29 tega pravilnika.

Člen 80

Obnova postopka se lahko dovoli le v naslednjih primerih:

1. Če delavec dokaže, da je z odločbo odločeno na podlagi lažne izjave priče, izvedenca ali lažnega dokumenta.
2. Če se predložijo in ugotovijo nove okoliščine in dokazi, ki niso bili znani v prvem postopku, katerih upoštevanje pa bi lahko bistveno vplivalo na izrek o krivdi in vrsti ukrepa.
3. Če je za isto storjeno kršitev delovne dolžnosti delavcu že bil izrečen ukrep.

Člen 81

Organ, ki odloča o zahtevi za obnovo postopka, mora predlagatelja obvestiti o svoji odločitvi.